Opracowanie:

Wielkopolskie Regionalne Obserwatorium Terytorialne
Departament Polityki Regionalnej
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

POZYCJA KONKURENCYJNA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO W KRAJU I UNII EUROPEJSKIEJ

2022

Wielkopolskie
Regionalne Obserwatorium Terytorialne

Poznań, czerwiec 2022 r.

POZYCJA KONKURENCYJNA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO W KRAJU I UNII EUROPEJSKIEJ

Opracowanie wykonano w ramach realizacji projektu finansowanego przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego i Samorząd Województwa Wielkopolskiego w ramach WIELKOPOLSKIEGO REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO na lata 2014-2020.

ISBN 978-83-64765-35-3

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI **3**

WSTĘP **5**

I. WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE UNII EUROPEJSKIEJ **7**

1. LUDNOŚĆ 9
2. ZDROWIE 12
3. RYNEK PRACY 17
4. GOSPODARKA 20
5. DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZO-ROZWOJOWA 22
6. TRANSPORT I ŚRODOWISKO 23

II. WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE REGIONÓW POLSKI **25**

1. PRZESTRZEŃ 25
   - 1.1. Stan i ochrona środowiska przyrodniczego 25
   - 1.2. Osadnictwo 33
   - 1.3. Transport 36
   - 1.4. Infrastruktura techniczna 40
2. DEMOGRAFIA 44
3. RYNEK PRACY 50
4. EDUKACJA 56
5. KAPITAŁ SPOŁECZNY 61
   - 5.1. Stan i ochrona zdrowia 61
   - 5.2. Opieka społeczna 66
   - 5.3. Mieszkalnictwo 70
   - 5.4. Bezpieczeństwo 74
   - 5.5. Społeczeństwo obywatelskie 77
   - 5.6. Społeczeństwo informacyjne 79
   - 5.7. Turystyka, kultura, sport i rekreacja 83
   - 5.8. Sytuacja gospodarstw domowych 90
6. GOSPODARKA 92

III. ANALIZA SYNTETYCZNA POZYCJI WIELKOPOLSKI NA TLE REGIONÓW POLSKI **102**

1. METODY WYKORZYSTANE W ANALIZIE 102
2. POZYCJA KONKURENCYJNA WIELKOPOLSKI WEDŁUG PRZYJĘTYCH DZIEDZIN ROZWOJU 104

2.1. Identyfikacja wskaźników i dziedzin rozwoju społeczno-gospodarczego 104
2.2. Wyznaczenie cząstkowych mierników syntetycznych 112
2.3. Analiza zróżnicowania przestrzennego Polski w oparciu o cząstkowe mierniki syntetyczne 116
3. KOMPLEKSOWA ANALIZA ZRÓŻNICOWANIA KRAJU 124
3.1. Globalny miernik syntetyczny poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego województw 124
3.2. Wyodrębnienie grup jednostek podobnych 126
4. PODSUMOWANIE.....130

SPIS TABEL.....131

SPIS RYCIN 131

WSTĘP

Opracowanie pn. *Pozycja konkurencyjna województwa wielkopolskiego w kraju i Unii Europejskiej 2022* stanowi kolejną edycję (po publikacjach z lat 2017 i 2019) pogłębionej analizy dotyczącej aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego ze szczególnym uwzględnieniem potencjałów regionu w odniesieniu do innych jednostek szczebla regionalnego (NUTS 2) funkcjonujących w wymiarach krajowym i europejskim. Raport ten stanowi uzupełnienie cyklu publikacji, poświęconych kompleksowej *Diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego* (2015 i 2019) oraz *Analizie zróżnicowania wewnątrzregionalnego województwa wielkopolskiego* (2015, 2018, 2022).

Niniejsze opracowanie prezentuje sytuację społeczno-gospodarczą regionu jako elementu większych struktur, często jednak wyróżniającego się *in plus* lub *in minus* wśród pozostałych równorzędnych jednostek. Zwraca przy tym szczególną uwagę na potrzebę zobrazowania pozycji regionu w kontekście zróżnicowanego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego i trendów obserwowanych zarówno w Polsce, jak i Unii Europejskiej. Dodatkowym elementem analizy jest próba określenia wielokryterialnego zróżnicowania Polski i na tym tle wskazania pozycji województwa wielkopolskiego w istniejącej strukturze.

Celem opracowania, podobnie jak w przypadku wyżej wymienionych raportów przygotowanych przez Zespół Wielkopolskiego Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego (WROT), jest dostarczenie niezbędnej wiedzy o kondycji rozwojowej Wielkopolski w aspektach przestrzennym, społecznym i gospodarczym, co jest szczególnie istotne w kontekście potrzeb zarządzania strategicznego regionem. W tym zakresie przygotowanie raportu stanowi element zadań realizowanych przez Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego związanych z monitorowaniem strategii rozwoju województwa oraz wdrażaniem *Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020*, a także jego kontynuacji w postaci programu pn. *Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027*.

Niniejsza próba określenia pozycji konkurencyjnej Wielkopolski oparta jest na najnowszych dostępnych danych będących w dyspozycji Zespołu WROT w momencie przygotowywania opracowania. Pochodzą one przede wszystkim ze źródeł statystyki publicznej krajowej (w szczególności z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego – BDL GUS) i wspólnotowej (EUROSTAT).

Pod względem zaproponowanej struktury opracowanie składa się z trzech części. Część pierwsza koncentruje się na porównaniu sytuacji Wielkopolski do innych regionów Unii Europejskiej w oparciu o listę wybranych wskaźników rozwoju. Komentarz wzbogacający poszczególne ryciny nawiązuje do procesów społeczno-gospodarczych mających miejsce w ostatnich latach w całej Europie, na które odpowiedzią jest prowadzona przez Unię Europejską polityka spójności. Część druga skupia się na prezentacji pozycji Wielkopolski na tle polskich regionów. Rozdział ten stanowi pewnego rodzaju atlas zróżnicowania kraju – graficzny obraz Polski z uwzględnieniem podziału na województwa. Prezentuje on kluczowe wskaźniki społeczno-gospodarcze pogrupowane w sześć dziedzin rozwoju według stanu na koniec 2021 roku (w niektórych sytuacjach, ze względu na problemy z dostępnością danych, zakres ten został zawężony), a także dynamikę obserwowanych zmian zjawisk w odniesieniu do 2014 roku (lub lat późniejszych – w przypadku ograniczeń w dostępie do danych). W części tej zrezygnowano z jakichkolwiek komentarzy, wniosków czy rekomendacji, pozostawiając interpretację danych

czytelnikowi. Zwieńczeniem raportu jest część trzecia, która stanowi próbę syntetycznej wielowymiarowej oceny poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Wielkopolski z odniesieniem do sytuacji w pozostałych polskich regionach oraz do stopnia zróżnicowania całego kraju. W analizach z tego zakresu uwzględniono najaktualniejsze dostępne dane statystyczne (głównie z lat 2020 i 2021). Efektem podjętych analiz są stworzone zestawienia województw w sześciu obszarach rozwoju społeczno-gospodarczego (na bazie cząstkowych mierników syntetycznych) oraz ogólna ocena ich rozwoju (na bazie globalnego miernika syntetycznego), a także analiza skupień metodą k-średnich, określająca grupy regionów podobnych (w tym klasę regionów podobnych do Wielkopolski).

Zespół WROT

I. WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE UNII EUROPEJSKIEJ

Punktem wyjścia do analizy pozycji Wielkopolski względem pozostałych regionów Unii Europejskiej (UE) są działania ukierunkowane na realizację polityki spójności, która przyczynia się do wzmocnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej Wspólnoty. Polityka spójności to główna polityka inwestycyjna UE, ukierunkowana na wszystkie regiony i miasta we Wspólnocie, aby wspierać tworzenie miejsc pracy, konkurencyjność przedsiębiorstw, wzrost gospodarczy, zrównoważony rozwój i poprawę jakości życia obywateli. Ponadto ma na celu wyrównanie dysproporcji między krajami i regionami, a także realizuje priorytety polityczne UE, zwłaszcza transformację ekologiczną i cyfrową. W perspektywie 2021-2027 polityka spójności realizowana jest poprzez określone fundusze:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) – służący wzmacnianiu spójności gospodarczej i społecznej UE, mający łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji;
- Fundusz Spójności (FS) – służący redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T);
- Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) – będący głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki. EFS+ będzie obejmować obecnie rozproszone instrumenty: EFS, Inicjatywę na rzecz osób młodych (YEI), Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) oraz Europejski Program na rzecz Zatrudnienia i Innowacji Społecznych (EaSI);
- Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) – będący częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji, którego celem jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

Różnice międzyregionalne są wyjątkowo wyraźne gdy porównuje się mniejsze obszary geograficzne (na przykład szczebla NUTS 2 i niższego). Statystyki stanowią jedno z głównych źródeł informacji, zapewniając wsparcie dla wdrażania i monitorowania polityk. Skuteczność podejmowania decyzji politycznych zależy od regularnego dostępu do wiarygodnych informacji. Dane statystyczne są również skutecznym narzędziem do komunikowania się z opinią publiczną za pomocą prezentacji różnego rodzaju wskaźników obrazujących sytuację w poszczególnych krajach, regionach i miastach w odniesieniu do całej UE.

W niniejszym rozdziale za pomocą podstawowych wskaźników zobrazowano sytuację społeczno-gospodarczą Wielkopolski na tle pozostałych regionów państw członkowskich UE (a w niektórych przypadkach także pozostałych państw europejskich). Źródłem przedstawionych danych statystycznych, z których większość dotyczy 2019 i 2020 roku, jest EUROSTAT.

Pozycję Wielkopolski na tle regionów UE przedstawiono w sposób graficzny wsparty krótkimi opisami sytuacji społeczno-gospodarczej w sześciu następujących płaszczyznach: ludność, zdrowie, rynek pracy, gospodarka, działalność badawczo-rozwojowa, transport i środowisko. Całość analizy poprzedza krótkie przybliżenie kluczowego wskaźnika porządkującego wszystkie unijne regiony ze względu na poziom rozwoju, a więc produktu krajowego brutto (PKB) na 1 mieszkańca. Jest on punktem wyjścia do kwalifikacji regionów do różnego rodzaju wsparcia unijnego (tzw. kwalifikowalność

regionalna). Regiony NUTS 2 zostały podzielone na trzy grupy pod względem wartości PKB na mieszkańca (w jednostkach PPS) w odniesieniu do średniej UE:

- słabiej rozwinięte regiony (PKB mniejszy niż 75% średniej UE),
- regiony w okresie przejściowym (PKB od 75% do 100% średniej UE),
- bardziej rozwinięte regiony (PKB większy niż 100% średniej UE).

Pod względem geograficznym regiony słabiej rozwinięte, które otrzymują najwyższy odsetek funduszy, położone są głównie we wschodniej i południowej części UE. W skali kraju Wielkopolska posiada wysoki potencjał gospodarki, co podkreśla przedmiotowy wskaźnik, jednak pozycja ta nie jest zbliżona statystycznie do regionów innych państw członkowskich UE.

Ryc. 1. Kwalifikowalność regionalna w okresie programowania 2021-2027

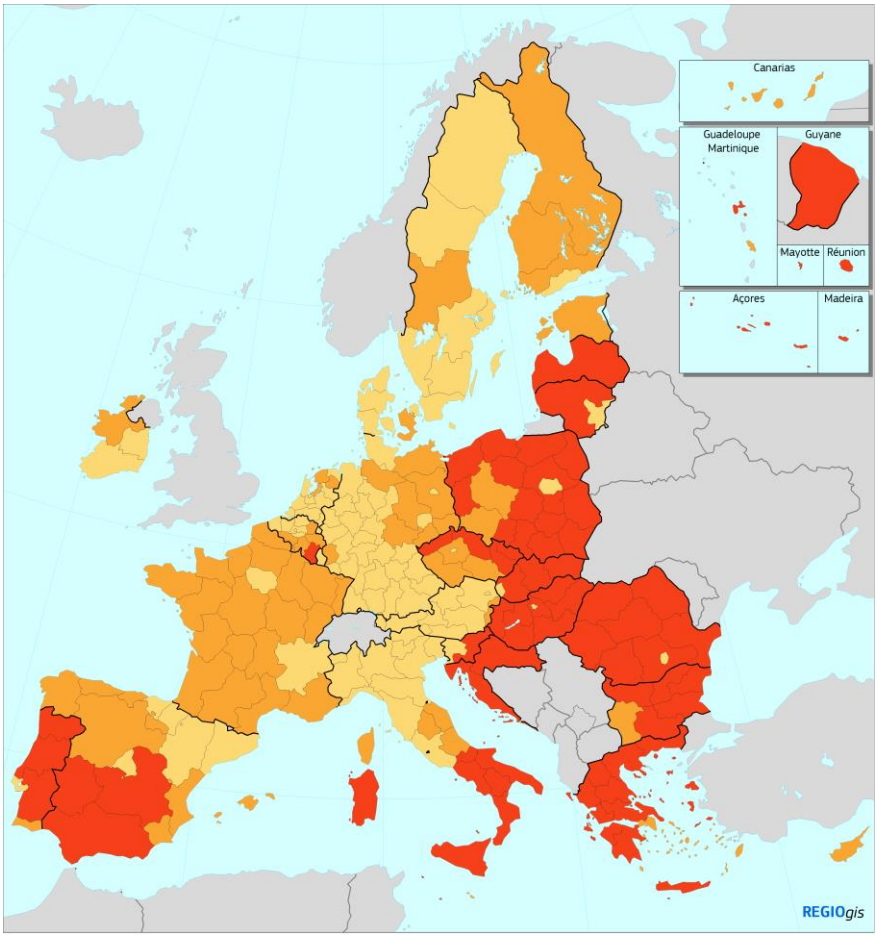

Investment for jobs and growth goal (ERDF and ESF+) eligibility, 2021-2027

Categories of regions

- Less developed regions (GDP/head (PPS) less than 75% of the EU-27 average)
- Transition regions (GDP/head (PPS) between 75% and 100% of the EU-27 average)
- More developed regions (GDP/head (PPS) above 100% of the EU-27 average)

Źródło: https://ec.europa.eu/

1. LUDNOŚĆ

W styczniu 2020 roku UE zamieszkiwało 447 mln osób (873 tys. więcej niż przed rokiem). Przewiduje się, że populacje regionalne wzrosną w wielu gęsto zaludnionych, głównie miejskich regionach UE, w szczególności w Danii, Irlandii, Luksemburgu, Malcie i Szwecji. Spadek liczby ludności zostanie odnotowany w wielu wschodnich regionach UE oraz w bałtyckich państwach członkowskich (w Bułgarii, Estonii, Chorwacji, Łotwie, Litwie, Rumunii, Polsce, Słowenii i Słowacji).

Populacje zmieniają się w sposób dynamiczny, w zależności od liczby urodzeń, zgonów, wielkości przepływów migracyjnych czy zwiększania się średniej długości życia. UE wchodzi również w okres postępującego starzenia się społeczeństwa. Wpływ na to zjawisko, obok rosnącego udziału osób starszych w populacji (choć w większym stopniu narażonych na skutki pandemii COVID-19), ma także niski współczynnik dzietności.

W styczniu 2020 roku w 75 regionach UE (z łącznej liczby 1 169 regionów na poziomie NUTS 3) wskaźnik obciążenia demograficznego wynosił co najmniej 50% (np. w wielu regionach Francji, Portugalii, Grecji, Finlandii, Niemiec). W około połowie polskich regionów (w tym w Wielkopolsce) wartość wskaźnika była relatywnie niska i wynosiła poniżej 27,5%.

Ryc. 2. Relacja liczby ludności w wieku powyżej 65 lat do liczby ludności w wieku 20-64 lata w styczniu 2020 roku (%)

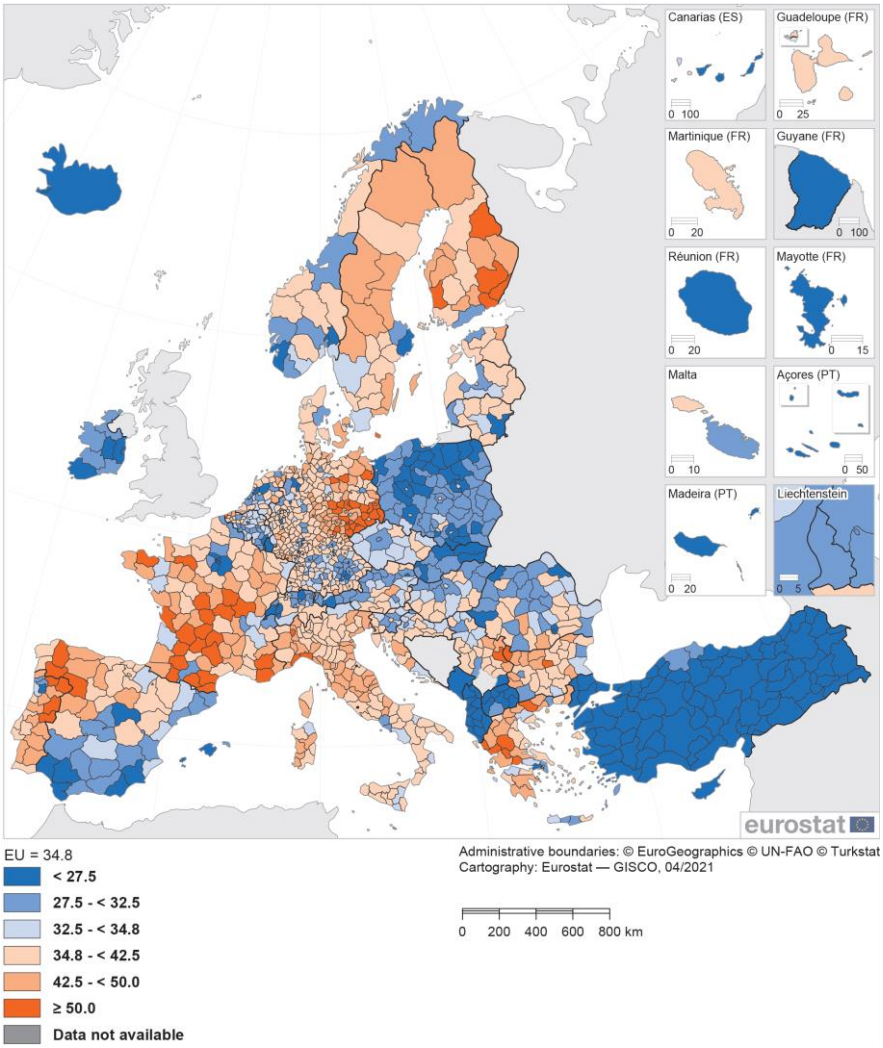

Regiony UE o stosunkowo wysokim poziomie współczynnika dzietności mogą być do pewnego stopnia chronione przed skutkami starzenia się populacji. Czynnikami, które mogą wyjaśniać niskie wartości wskaźnika mogą być: rosnący odsetek kobiet rodzących w późniejszym wieku, wyższy wskaźnik udziału kobiet w dalszej edukacji lub większa liczba kobiet decydujących się na rozpoczęcie kariery przed założeniem rodziny, niższy poziom bezpieczeństwa pracy, rosnące koszty wychowania dzieci i mieszkania, spadek liczby tradycyjnych jednostek rodzinnych (mniej osób zawiera związki małżeńskie, a więcej osób się rozwodzi).

W 2019 roku całkowity współczynnik dzietności w UE wyniósł 1,53 urodzeń żywych na kobietę, i był znacznie niższy od naturalnego wskaźnika zastąpienia — średniej liczby urodzeń żywych na kobietę wymaganej do utrzymania stałej liczby urodzeń w przypadku braku migracji w rozwiniętych gospodarkach świata — 2,1 dziecka na kobietę.

Rozkład regionalny wartości wskaźnika był nieco zróżnicowany – w 479 regionach NUTS 3 nie przekroczył średniej UE (np. w regionach Grecji, Hiszpanii, Włoch, Portugalii), podczas gdy w 690 regionach wskaźnik ten był wyższy od średniej (np. w regionach Francji, Rumunii). Wartości wskaźnika w podregionach województwa wielkopolskiego oscylowały wokół średniej.

Ryc. 3. Współczynnik dzietności w 2019 roku

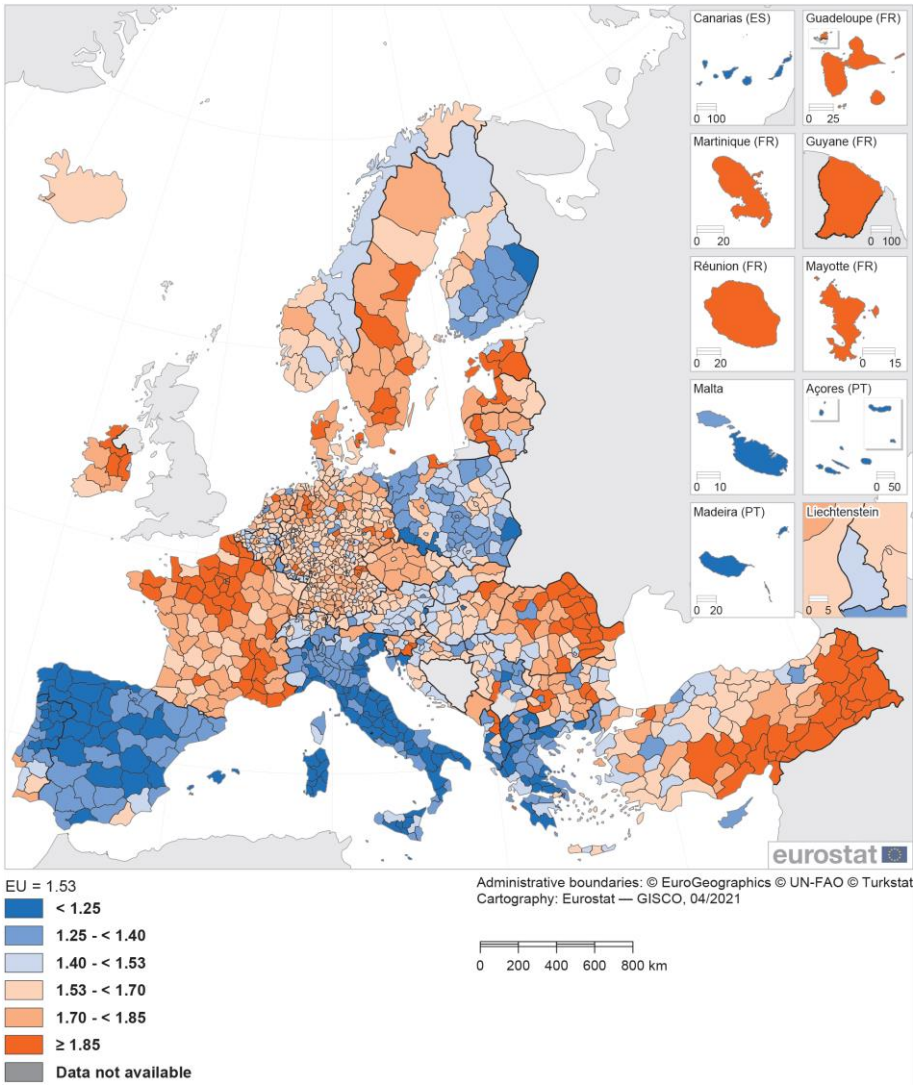

Przeciętne dalsze trwanie życia (według metodologii WHO) wyraża średnią liczbę lat, jaką w danych warunkach umieralności powinna przeżyć osoba pochodząca z określonej zbiorowości. W ciągu ostatnich dwóch stuleci oczekiwana długość życia w UE rosła w stosunkowo stałym tempie (z kilkoma wyjątkami, takimi jak okresy wojny). Zwiększoną długowieczność można przypisać szeregowi czynników, w tym znaczącym postępom w leczeniu i opiece, zmianom warunków życia i środowiska, zmianom warunków pracy, a także stylu życia. Wstępne szacunki na 2020 rok wskazują na spadek średniej długości życia w UE, związany, przynajmniej częściowo, z pandemią COVID-19.

Wartość średnia oczekiwanej długości życia z lat 2017-2019 wyniosła 81,1 lat, 83,8 lat dla kobiet i 78,3 lat dla mężczyzn. Odnotowano 93 regiony UE, w których wartość wskaźnika nie przekroczyła 81,1 lat oraz 147 regiony z wartością wyższą od średniej. Najwyższe wartości wskaźnika koncentrowały się we Francji, Hiszpanii i Włoszech (powyżej 83,5 lat).

Pomimo pozytywnych tendencji wydłużania się przeciętnego trwania życia, Polska oraz Wielkopolska wypadają niekorzystnie w porównaniu do innych krajów i regionów europejskich, w szczególności do mieszkańców Europy Zachodniej, a wartość wskaźnika w większości regionów w kraju nie przekroczyła 80 lat.

Ryc. 4. Przeciętne dalsze trwanie życia od momentu narodzin – średnia z lat 2017-2019 (lata)

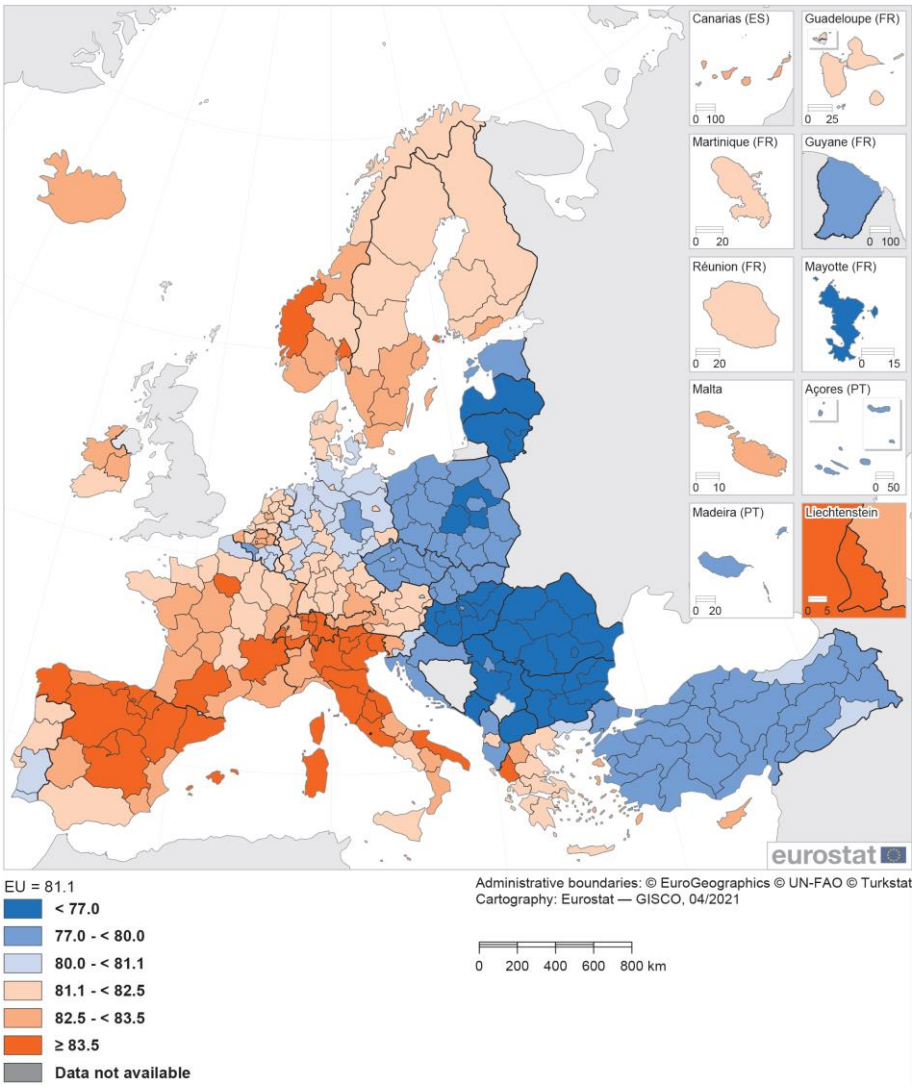

2. ZDROWIE

Zdrowie jest ważnym priorytetem w UE, co wiąże się także ze społecznym oczekiwaniem wysokiej dostępności odpowiednich usług medycznych i opieki zdrowotnej. Kompetencje w zakresie organizacji służby zdrowia i świadczenia opieki zdrowotnej w większości posiadają poszczególne państwa członkowskie, a współpraca z Komisją Europejską opiera się jedynie na realizacji programów zdrowotnych UE przewidzianych w odpowiednich rozporządzeniach.

Każdy region UE został dotknięty pandemią COVID-19; jednak jego wpływ był nierównomiernie rozłożony, zarówno pod względem geograficznym, jak i sytuacji społeczno-gospodarczej danego kraju. EUROSTAT ustanowił nowy sposób gromadzenia danych związanych ze statystykami zgonów. W tym celu posłużono się wskaźnikiem nadmiernej śmiertelności mierzonej jako różnica między liczbą zgonów w danym okresie (takim jak tydzień lub miesiąc) i średnią liczbą zgonów w tym samym okresie (tydzień lub miesiąc) stanowiącą średnią z lat 2016-2019. Statystyki dotyczące nadmiernej liczby zgonów dostarczają informacji o śmiertelności potencjalnie związanej z pandemią COVID-19, obejmując tym samym nie tylko zgony bezpośrednio przypisywane wirusowi, ale także te pośrednio z nim związane.

Ryc. 5. Średnia tygodniowa liczba zgonów na początku 2020 roku (w tygodniach 10-19 od 2 marca do 10 maja) w odniesieniu do średniej z lat 2016-2019 (lata 2016-2019 = 100)

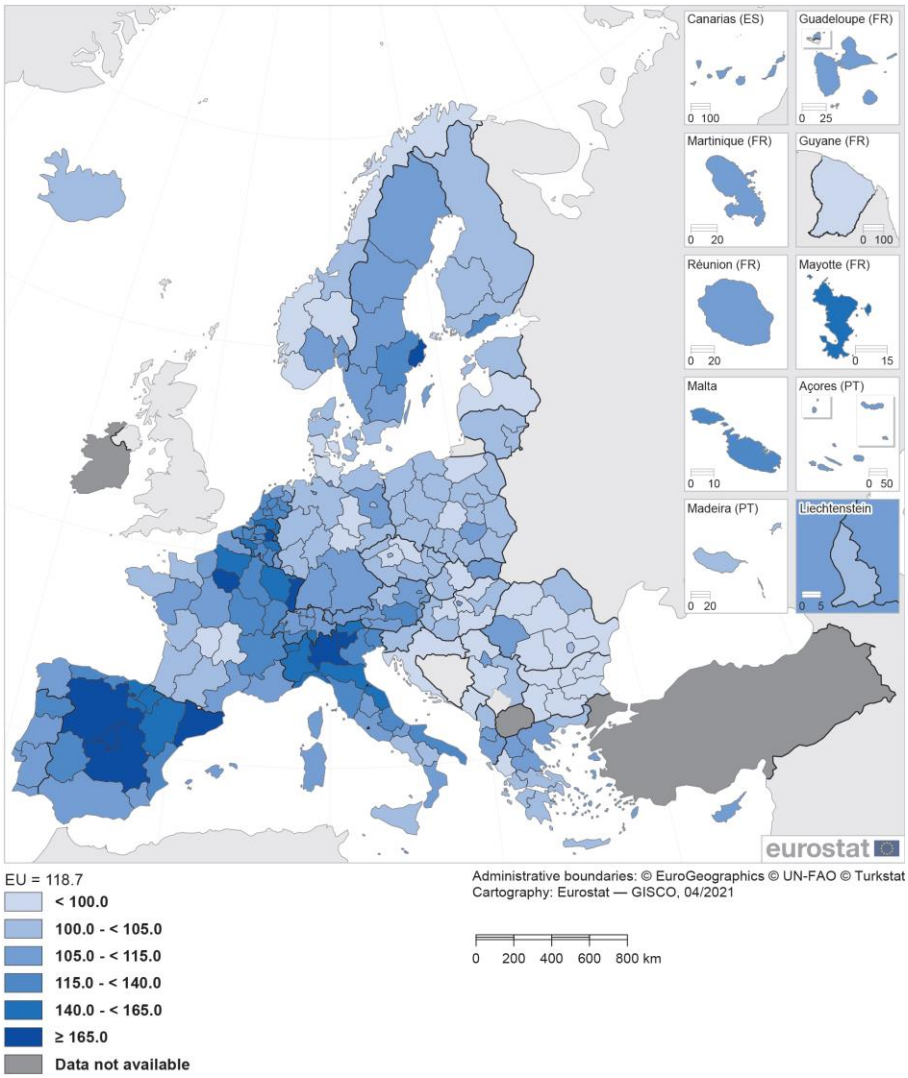

W początkowych stadiach pandemii wirus był w dużej mierze skoncentrowany w niewielkiej liczbie regionów, głównie miejskich, z których wiele charakteryzowało się stosunkowo dużą liczbą międzynarodowych podróżnych. Było to szczególnie widoczne we Włoszech i w Hiszpanii. Niższą liczbę zgonów obserwowano we wschodnich regionach UE i bałtyckich państwach członkowskich, ale obejmowały one również szereg słabo zaludnionych regionów wiejskich w innych częściach UE.

W przeciwieństwie do pierwszej fali (kiedy wiele regionów nie miało zbyt dużego wpływu na rozprzestrzenianie się wirusa) druga fala pandemii dotknęła prawie wszystkie regiony – ponad trzy czwarte regionów UE odnotowało wyższy poziom nadmiernej liczby zgonów. Największy wzrost widoczny był głównie w bałtyckich państwach członkowskich i kilku wschodnich państwach, w tym w Polsce – np. średnia tygodniowa liczba zgonów w województwie podkarpackim była prawie dwukrotnie wyższa od normy. Podczas drugiej fali wirus rozprzestrzenił się bardziej równomiernie, a różnice regionalne nie były tak widoczne, prawdopodobnie odzwierciedlając lepsze przygotowanie rządów i służby zdrowia oraz znacznie większą wiedzę o wirusie.

Ryc. 6. Średnia tygodniowa liczba zgonów na końcu 2020 roku (w tygodniach 43-52 od 19 października do 27 grudnia) w odniesieniu do średniej z lat 2016-2019 (lata 2016-2019 = 100)

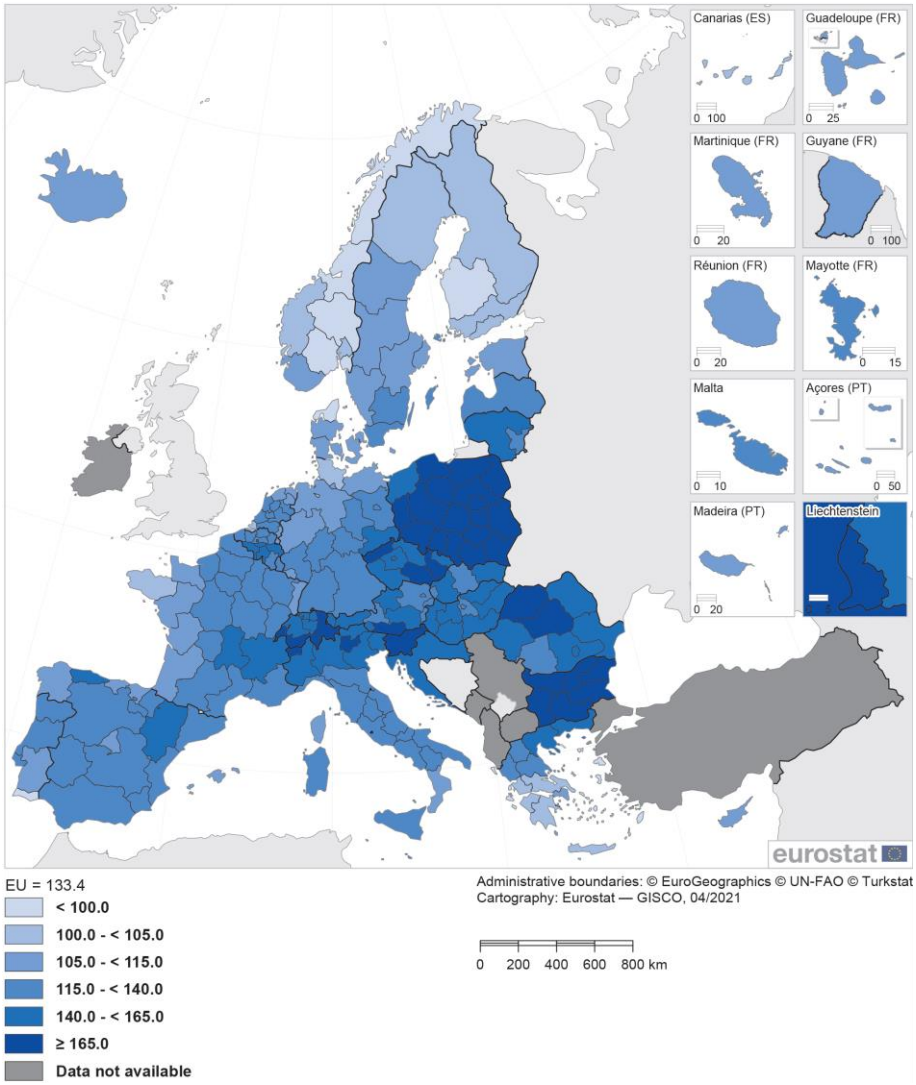

W czasie pandemii COVID-19 wyraźniejsze wśród regionów UE stały się nierówności pod względem stanu zdrowia, a liczba zgonów wśród osób starszych i grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji w społeczeństwie jest nieproporcjonalnie wysoka. Regionalne przyczyny umieralności związane są m.in. ze strukturą wieku, płcią, dostępem do usług opieki zdrowotnej, warunkami życia/pracy i otaczającym środowiskiem.

W 2016 roku trzema głównymi przyczynami zgonów w UE były: choroby układu krążenia (37,1% przypadków), nowotwory złośliwe (25,7%) oraz choroby układu oddechowego (7,5%).

W Europie zaznaczył się dość wyraźny podział w układzie zachód-wschód pod względem umieralności na choroby krążenia. Największą liczbę zgonów odnotowano w regionach państw członkowskich, które przystąpiły do UE w 2004 roku lub później. We wszystkich regionach Polski z wyjątkiem regionu stołecznego wartości wskaźnika kształtowały się znacznie powyżej średniej UE (370 zgonów na 100 tys. osób) – powyżej 450 zgonów na 100 tys. osób. Wyższe wartości zanotowały regiony w Litwie, Łotwie, Rumunii, Bułgarii i na Węgrzech.

Ryc. 7. Zgony z powodu chorób układu krążenia na 100 tys. ludności w 2017 roku

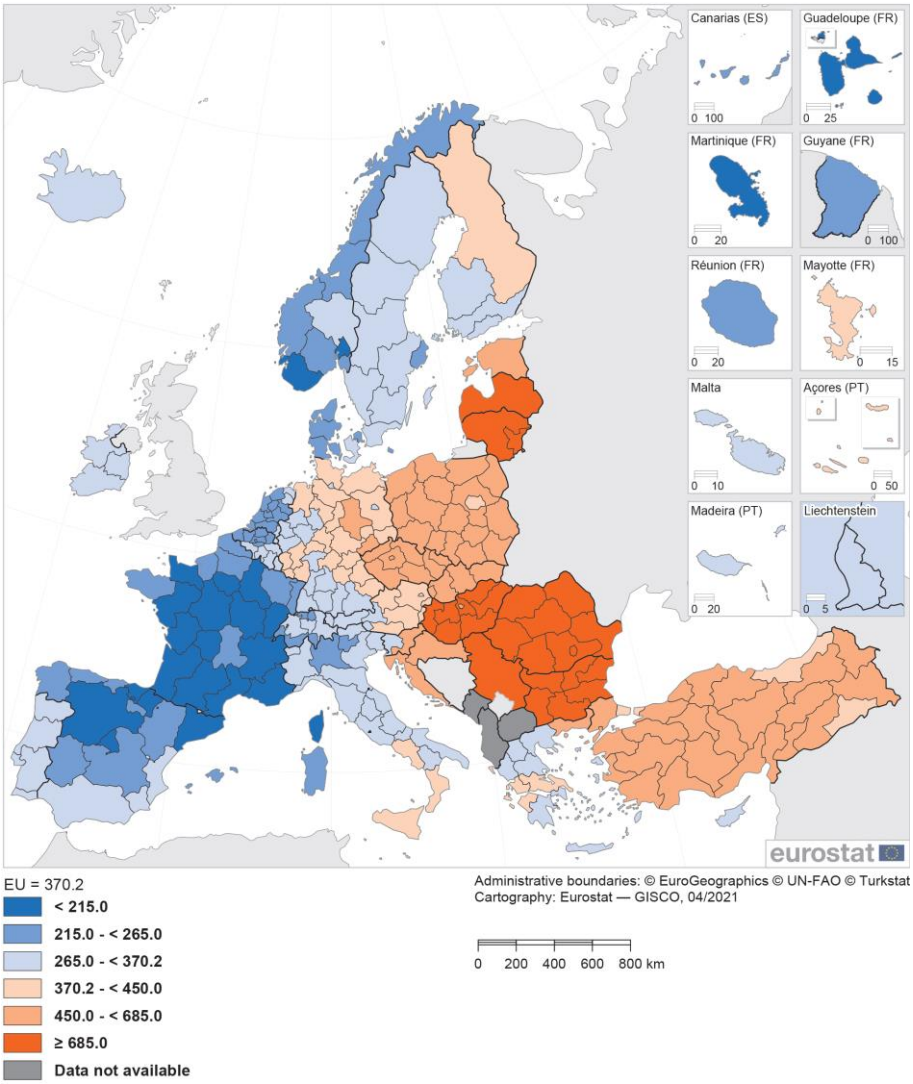

Liczba łóżek szpitalnych oraz liczba lekarzy to wskaźniki, które można wykorzystać do pomiaru zdolności systemu opieki zdrowotnej w regularnych odstępach czasu, a także jego odporności na pandemie np. COVID-19.

W 2018 r. na 100 tys. ludności przypadało średnio 537 łóżek szpitalnych. Spadek liczby łóżek szpitalnych w większości krajów UE w ciągu ostatniej dekady może w pewnym stopniu odzwierciedlać cięcia wydatków na opiekę zdrowotną w następstwie światowego kryzysu finansowego i gospodarczego, rozwój medyczny i technologiczny, zmiany w polityce zdrowotnej, ale również wynikać z większej liczby świadczeń opieki dziennej i ambulatoryjnej, a także krótszych pobytów w szpitalu, wprowadzenia nowych metod leczenia i mniej inwazyjnych form chirurgii.

Najlepsza sytuacja pod względem dostępności łóżek w szpitalach (powyżej średniej UE) występowała w regionach niemieckich i austriackich (z reguły ponad 600 łóżek na 100 tys. osób). W Polsce wartość wskaźnika była zróżnicowana regionalnie – od 325 do ponad 800 łóżek na 100 tys. ludności, przy czym w województwie wielkopolskim nie przekroczyła średniej UE.

Ryc. 8. Łóżka szpitalne na 100 tys. ludności w 2018 roku

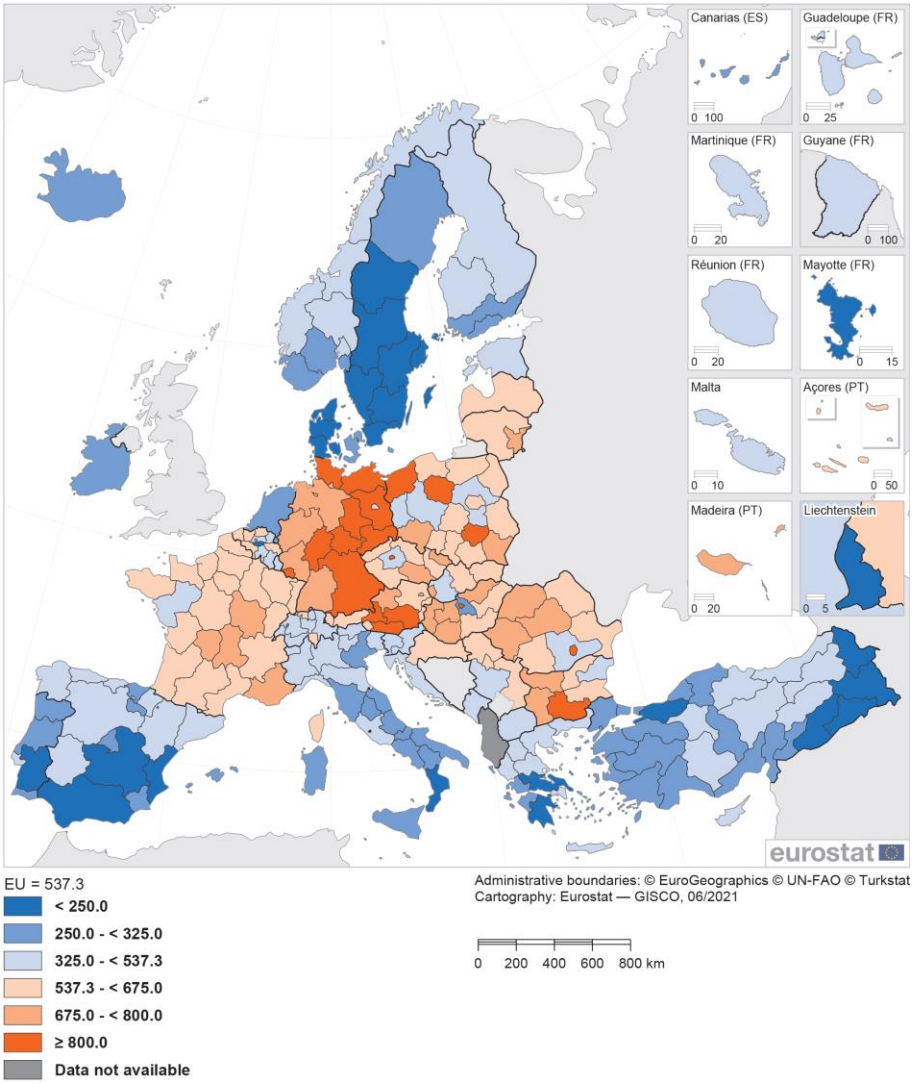

Niemniej kluczową kwestią obok dostępności łóżek szpitalnych jest dostępność personelu medycznego, w tym w największym stopniu lekarzy (dane dotyczą lekarzy czynnych zawodowo).

W 2018 r. w UE było około 1,7 mln lekarzy; odpowiadało to średnio 382 lekarzom na 100 tys. mieszkańców. Najwyższe wartości (powyżej średniej UE) wskaźnik osiągał w regionach austriackich, niemieckich, a także w Hiszpanii oraz we Włoszech.

Charakterystyczna w analizie była bardzo wysoka liczba lekarzy w stosunku do liczby ludności w kilku stołecznych regionach, np. Attika (Grecja), Praga (Czechy), Wiedeń (Austria), Bratislavský kraj (Słowacja), Área Metropolitana de Lisboa (Portugalia), Bucureşti-Ilfov (Rumunia), Budapeszt (Węgry) i Berlin (Niemcy). Stosunkowo niska liczba lekarzy w stosunku do wielkości populacji w dużej mierze dotyczyła Polski, a także kilku regionów na Węgrzech, w Holandii i Rumunii.

Na tle innych regionów UE dostępność personelu medycznego w Wielkopolsce (i generalnie w Polsce) jest słaba (poniżej 250 lekarzy na 100 tys. ludności). Małą liczbę lekarzy zanotowano także w wielu regionach Rumunii, Węgier, Francji i w południowej Hiszpanii.

Ryc. 9. Lekarze na 100 tys. ludności w 2018 roku

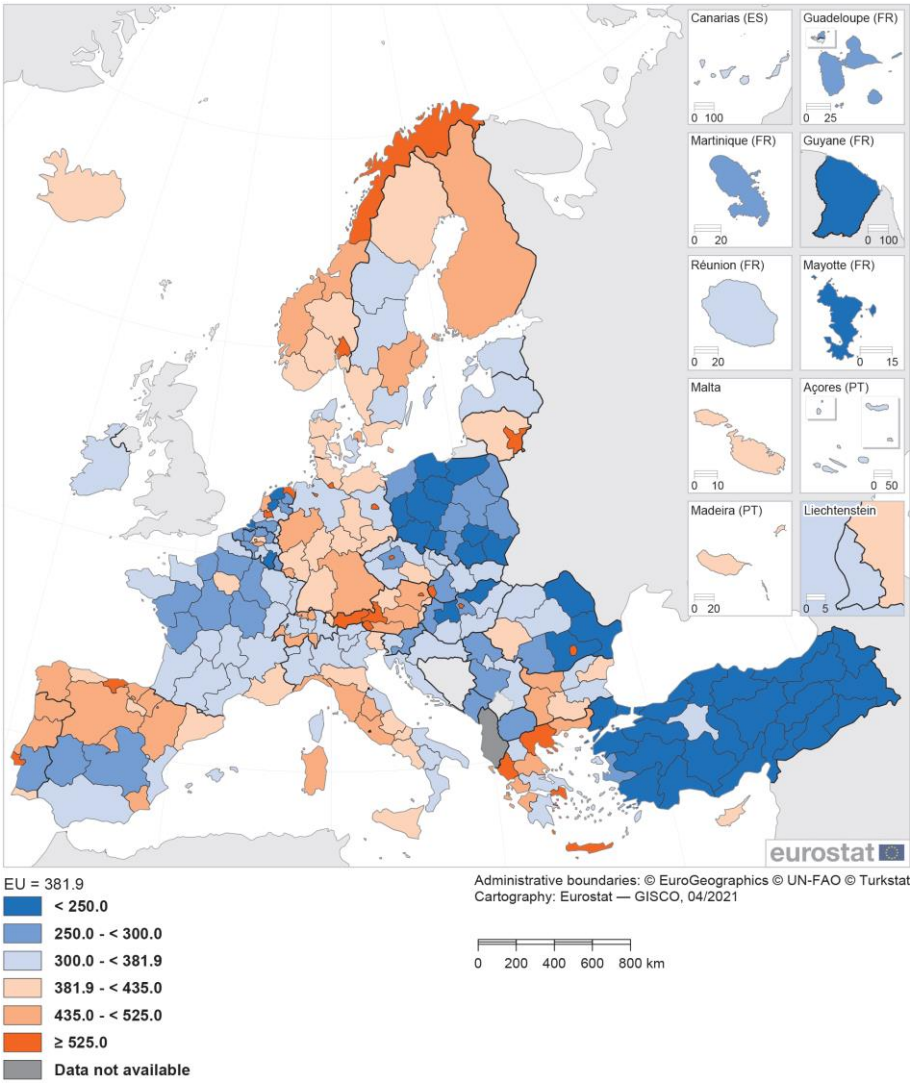

3. RYNEK PRACY

Analizy rynku pracy dotyczą głównie takich zagadnień, jak zatrudnienie i bezrobocie. Polityka UE w tym zakresie koncentruje się wokół działań mających na celu tworzenie nowych miejsc pracy oraz zapewnienie istniejących, co stanowi podstawę w zwalczaniu wykluczenia społecznego. Jednocześnie pandemia COVID-19 wywarła znaczny wpływ na wszystkie rynki pracy UE. Pandemia przyspieszyła wprowadzanie technologii cyfrowych i dążenie do szerszego stosowania elastycznych form pracy – z wyjątkiem kluczowych pracowników, generalnie nastąpił wzrost liczby osób pracujących z domu. Różne grupy pracowników zostały dotknięte przez pandemię w różny sposób, także tracąc pracę lub znaczną część dochodów. Wskaźnik zatrudnienia ludności UE w wieku produkcyjnym (stosunek zatrudnionych w wieku 20-64 lata do ogółu ludności) wyniósł w 2020 roku 72,3%, co oznacza spadek o 0,8 p.proc. w porównaniu z 2019 rokiem. Pandemia COVID-19 zakończyła zatem okres sześciu kolejnych rocznych wzrostów wskaźnika zatrudnienia w UE. Wartości wskaźnika wyraźnie powyżej średniej UE osiągnęły regiony w Niemczech, Austrii, Czechach, Holandii. W połowie polskich regionów, w tym w Wielkopolsce, wskaźnik zatrudnienia również wyniósł powyżej 72,3%.

Ryc. 10. Wskaźnik zatrudnienia ludności UE w wieku produkcyjnym w 2020 roku (%)

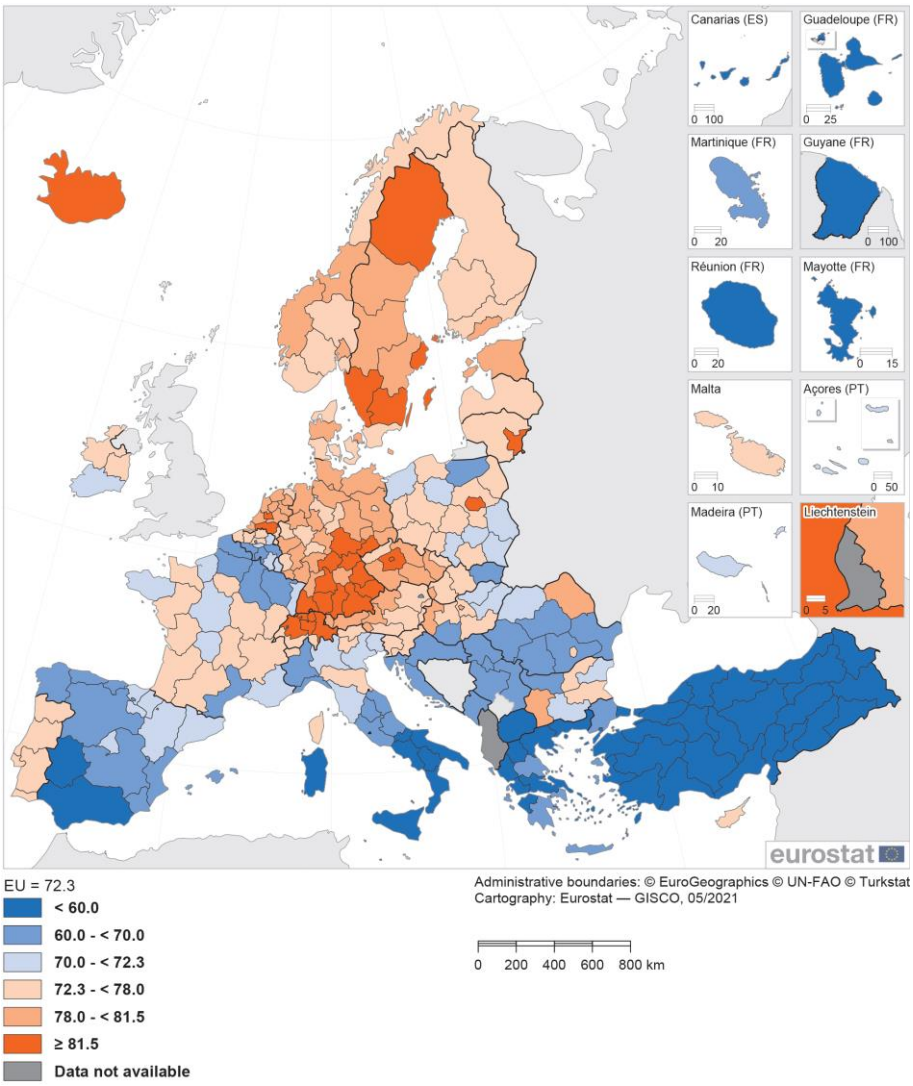

Bezrobocie może mieć wpływ nie tylko na wyniki makroekonomiczne kraju (obniżenie zdolności produkcyjnych), ale także na dobrobyt osób pozostających bez pracy i ich rodzin. Osobiste i społeczne koszty bezrobocia są zróżnicowane i mogą obejmować wyższe ryzyko ubóstwa i wykluczenia społecznego, zadłużenia lub bezdomności, negatywny wpływ na zdrowie (psychiczne).

W 2020 roku w UE było 15,0 mln bezrobotnych w wieku 15-74 lata, a stopa bezrobocia wyniosła 7,1%. Po sześciu latach spadku wartości wskaźnika pierwszy raz odnotowano wzrost bezrobocia. Najwyższą stopę bezrobocia (powyżej 16%) osiągnęło jedenaście z trzynastu regionów Grecji oraz pięć regionów Hiszpanii, a także wybrane regiony Francji i Włoch. Z kolei najniższe stopy bezrobocia odnotowano w: Wielkopolsce w Polsce (1,8%), Střední Čechy (1,9%) i Jihozapadzie (2,0%) w Czechach. Stopa bezrobocia wyniosła 2,0% w trzech niemieckich regionach: Niederbayern, Unterfranken i Trewir.

Stopa bezrobocia w okresie pandemii tj. w latach 2019-2020 wzrosła z 6,7% do 7,1%, a wzrost ten objął większość państw członkowskich. Do wyjątków należały Polska, Francja, Włochy i Grecja, w których odnotowano spadki wskaźnika.

Ryc. 11. Udział bezrobotnych w ludności ogółem w wieku 15-74 lata w 2020 roku (%)

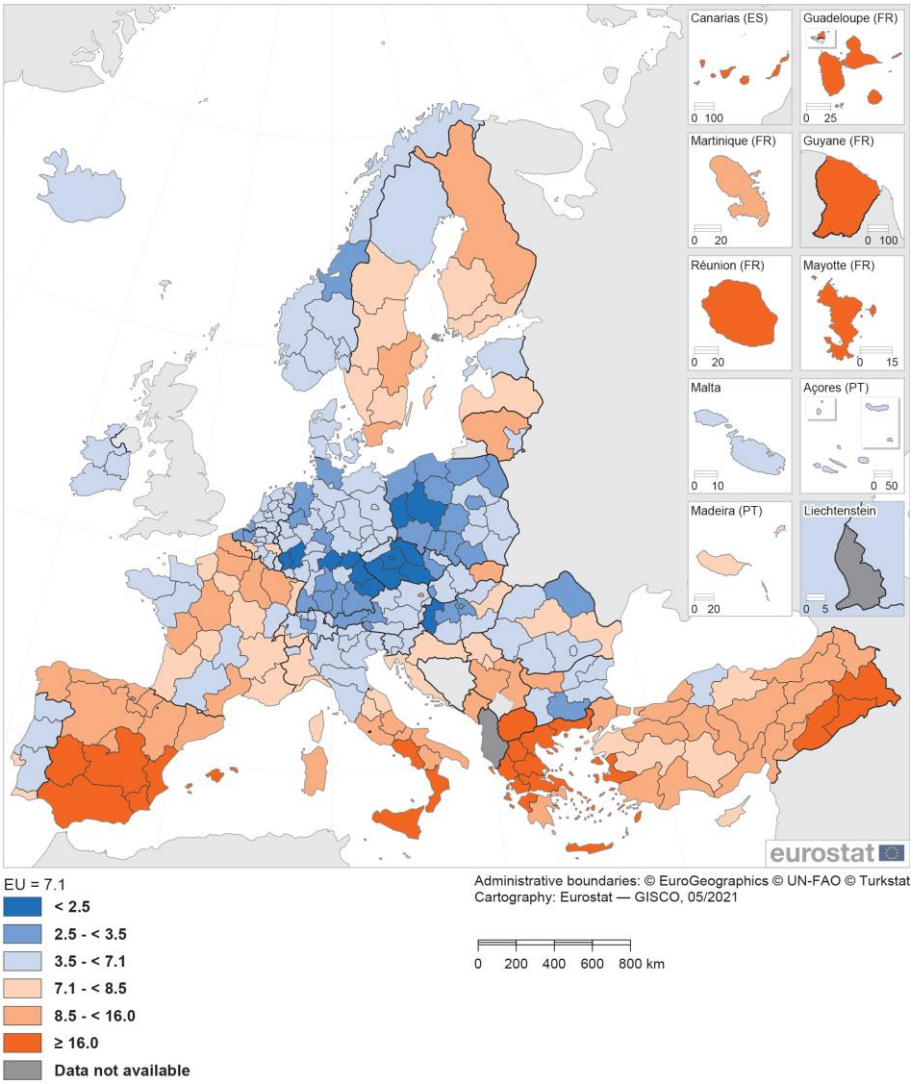

Jednym z najpilniejszych problemów w obszarze kształtowania polityki społecznej i zatrudnienia jest bezrobocie wśród osób młodych. Ta część rynku pracy jest ściśle powiązana z systemami kształcenia i szkolenia i odzwierciedla, przynajmniej w pewnym stopniu, rozbieżność między umiejętnościami zdobywanymi przez młodych ludzi a umiejętnościami wymaganymi przez pracodawców.

Stopa bezrobocia młodzieży w UE spadła ze szczytowego poziomu 24,6% w 2013 roku do 15,1% w 2019 roku, po czym wzrosła do 16,9% w 2020 roku. Wpływ na sytuację młodych osób miała pandemia COVID-19 – stopa bezrobocia wzrosła w latach 2019-2020 o 1,8 p.proc., podczas gdy ogólna stopa bezrobocia wzrosła w tym okresie o 0,4 p.proc.

Około jedna piąta regionów UE miała jednocyfrową stopę bezrobocia młodzieży. Najniższe jej wartości skoncentrowane były w grupie regionów Belgii, Holandii, Niemiec, Austrii i Czech, a także w kilku regionach polskich, przy czym w Wielkopolsce od wielu lat sytuacja jest pod tym względem korzystniejsza niż w innych częściach kraju. Wysokie wartości wskaźnik osiągnął w regionach Europy Południowej (Grecja, Hiszpania, Włochy, Francja) – w 2020 roku odnotowano 22 regiony, w których ponad 40% osób w wieku 15-24 lata było bezrobotnych.

Ryc. 12. Odsetek bezrobotnych w wieku 15-24 lata w 2020 roku (%)

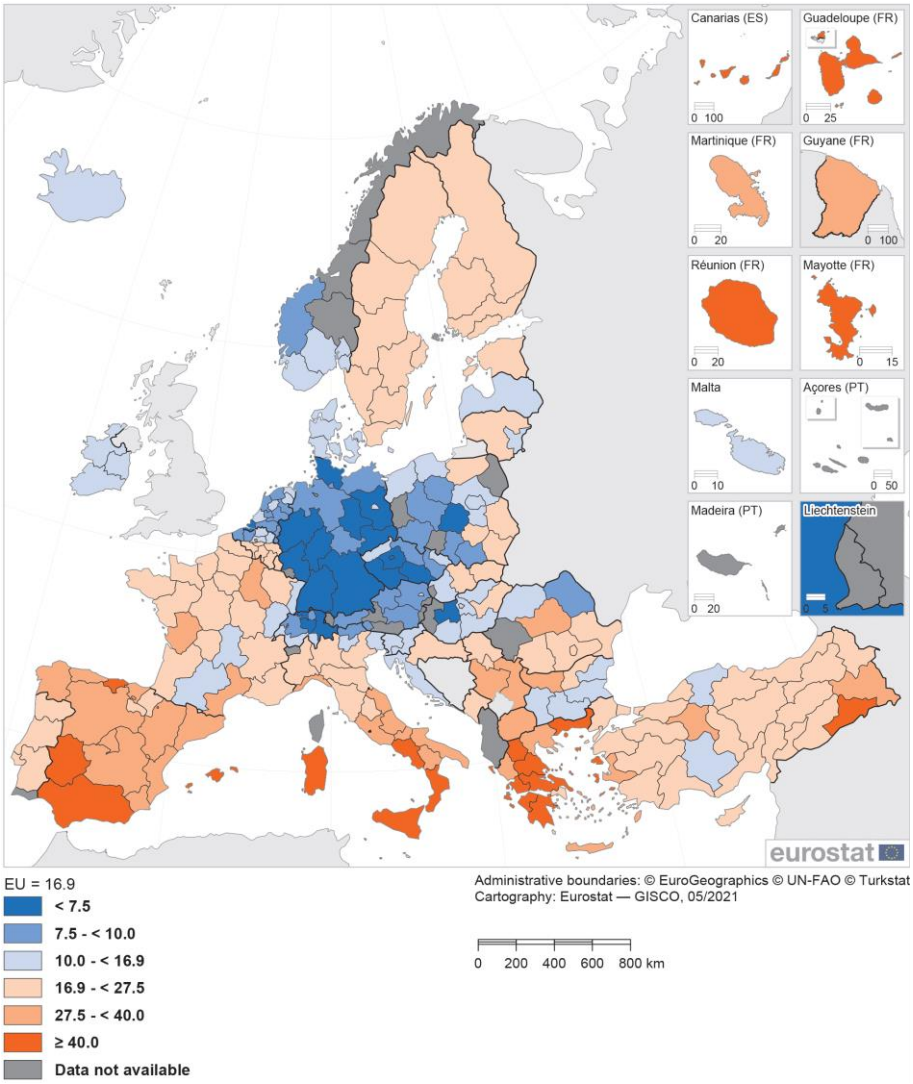

4. GOSPODARKA

Powszechną miarą rozwoju gospodarczego, aktywności makroekonomicznej oraz ogólnej oceny jakości życia jest wielkość PKB (w statystyce europejskiej podawana najczęściej w jednostkach PPS).

PKB w cenach rynkowych w UE wyceniono w 2019 roku na 14,0 bln euro, co odpowiadało średnio 31 200 euro na 1 mieszkańca. Za powyższymi danymi liczbowymi kryją się jednak znaczne różnice między regionami UE pod względem ich sytuacji gospodarczej.

W 2019 roku wartości wskaźnika (PKB w PPS w odniesieniu do średniej UE) wyższą od średniej (UE = 100) stwierdzono przede wszystkim w grupie regionów rozciągających się od nordyckich państw członkowskich, przez Niemcy i kraje Beneluksu, po Austrię i północne Włochy. Niższy relatywny PKB (poniżej 70) zanotowano głównie w paśmie biegnącym z Łotwy i Litwy przez wschodnie części UE do Grecji i południowych Włoch, a następnie do południowych regionów Hiszpanii i części Portugalii. W Polsce jedynie w regionie warszawskim stołecznym przekroczona została wartość 145, a pozostałe regiony wysoko rozwinięte (w tym Wielkopolska) uplasowały się w przedziale od 70 do 100.

Ryc. 13. PKB (mld euro) i PKB per capita w jednostkach PPS w odniesieniu do średniej UE, gdzie UE = 100 w 2019 roku

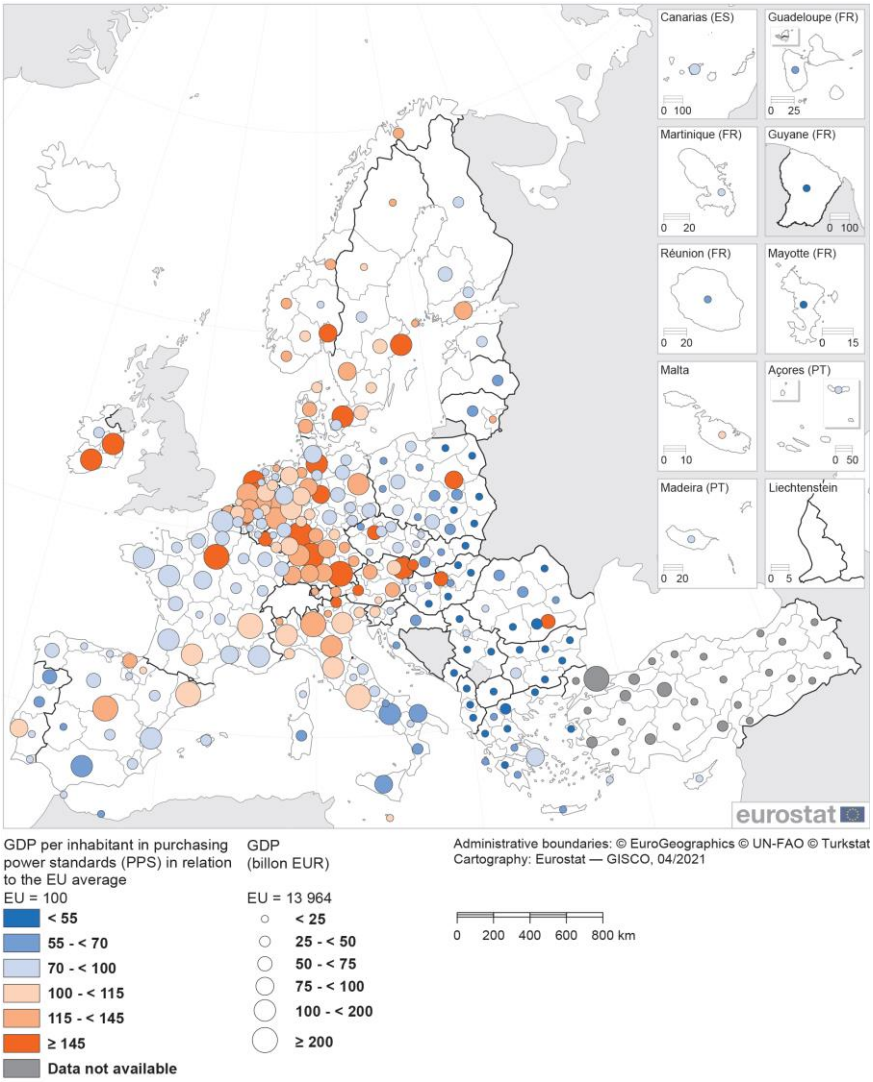

Wartość dodana brutto (WDB) w cenach bieżących w przeliczeniu na 1 pracującego w ramach rachunków regionalnych jest miarą wydajności pracy. Wskaźnik ten bazuje na liczbie przepracowanych godzin a nie na liczbie osób zatrudnionych, jednak dane te są często niekompletne dla wybranych państw członkowskich UE.

Na wartości wskaźników wydajności pracy oraz PKB duży wpływ mogą mieć międzyregionalne przepływy ludności (relacja wpływów podatkowych z miejsca pracy i miejsca zamieszkania), co ma znaczenie w szczególności w przypadku regionów stołecznych. Jednocześnie dane te są mocno skorelowane – np. najwyższy poziom WDB na osobę zatrudnioną w 2014 roku odnotowano w Luksemburgu, który miał jeden z najwyższych poziomów PKB na 1 mieszkańca. Stosunkowo wysoki poziom wydajności pracy może być związany z efektywnością pracy lub wynikać z przewagi działalności charakteryzującej się wyższą wydajnością pracy, np. sektor finansowy. Przykładem jest ponownie Luksemburg oraz Południowa i Wschodnia Irlandia (obejmująca Dublin), które specjalizują się w usługach finansowych. Niższa produktywność pracy (poniżej 75% średniej unijnej) występuje głównie w państwach, które przystąpiły do UE po 2004 roku, w tym we wszystkich polskich regionach.

Ryc. 14. Średnia roczna zmiana wartości dodanej brutto w latach 2017-2019 (%)

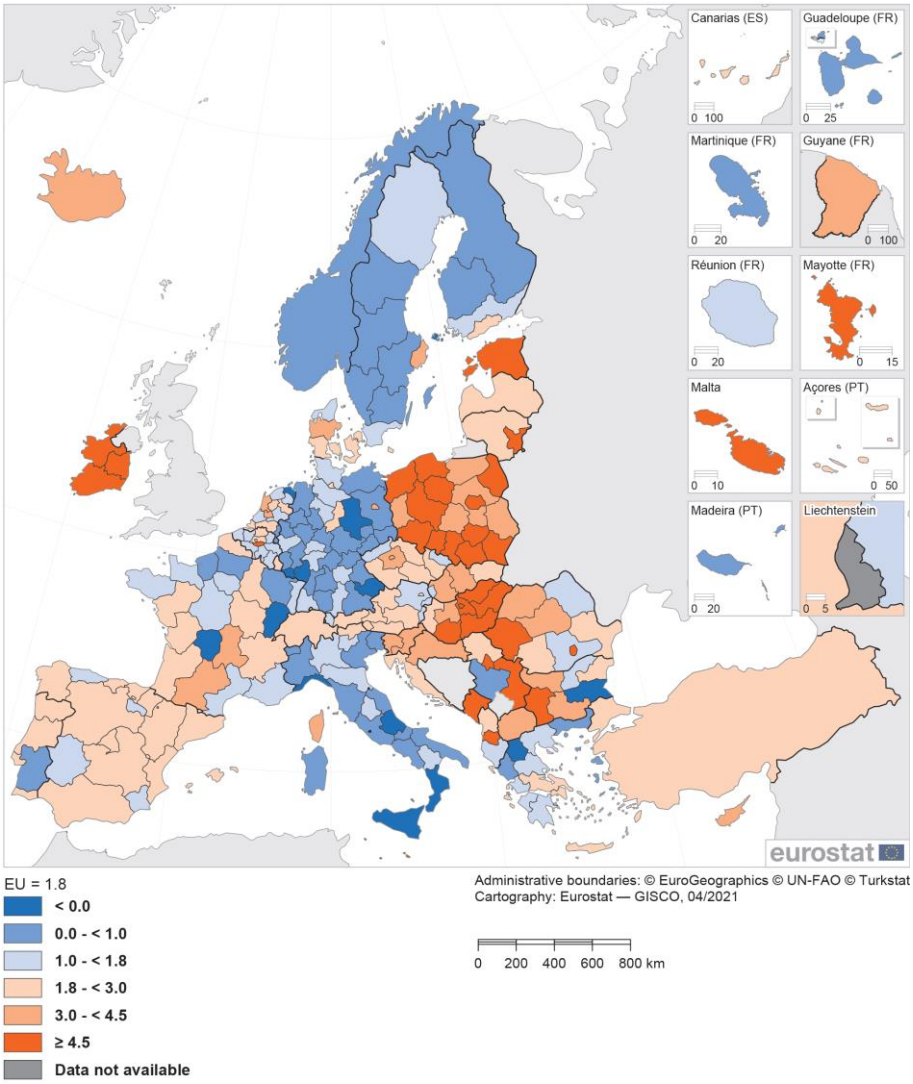

5. DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZO-ROZWOJOWA

Działalność badawczo-rozwojowa (B+R) obejmuje badania naukowe lub prace rozwojowe, mające charakter systematyczny, podejmowane w celu zwiększenia zasobów wiedzy oraz wykorzystania zasobów do tworzenia nowych zastosowań. Krajowe wydatki brutto na B+R dotyczą przedsiębiorstw, instytucji szkolnictwa wyższego, rządów i organizacji non-profit.

W 2020 roku w UE zatrudnionych było 118,2 mln osób stanowiących zasoby ludzkie B+R. Udział tej grupy w sile roboczej ogółem UE wyniósł 47,2%. Rozkład regionalny dla tego wskaźnika nie był mocno zróżnicowany – 112 regionów osiągnęło wartość wyższą od średniej UE a 128 regionów niższą. Najwyższy udział pracujących w B+R skoncentrowany był w regionach stołecznych i innych regionach miejskich, które znajdowały się głównie w zachodniej części UE – Niemcy, Belgia, Holandia (w wybranych regionach zasoby ludzkie B+R wyniosły powyżej 57,5%). Jedynie dwa regiony w Polsce (stołeczny i województwo dolnośląskie) odnotowały wartość wskaźnika powyżej średniej UE, z kolei w Wielkopolsce przekroczył on poziom 37,5%.

Ryc. 15. Udział zasobów ludzkich w ramach działalności badawczo-rozwojowej w zasobach ludzkich UE ogółem w 2020 roku (%)

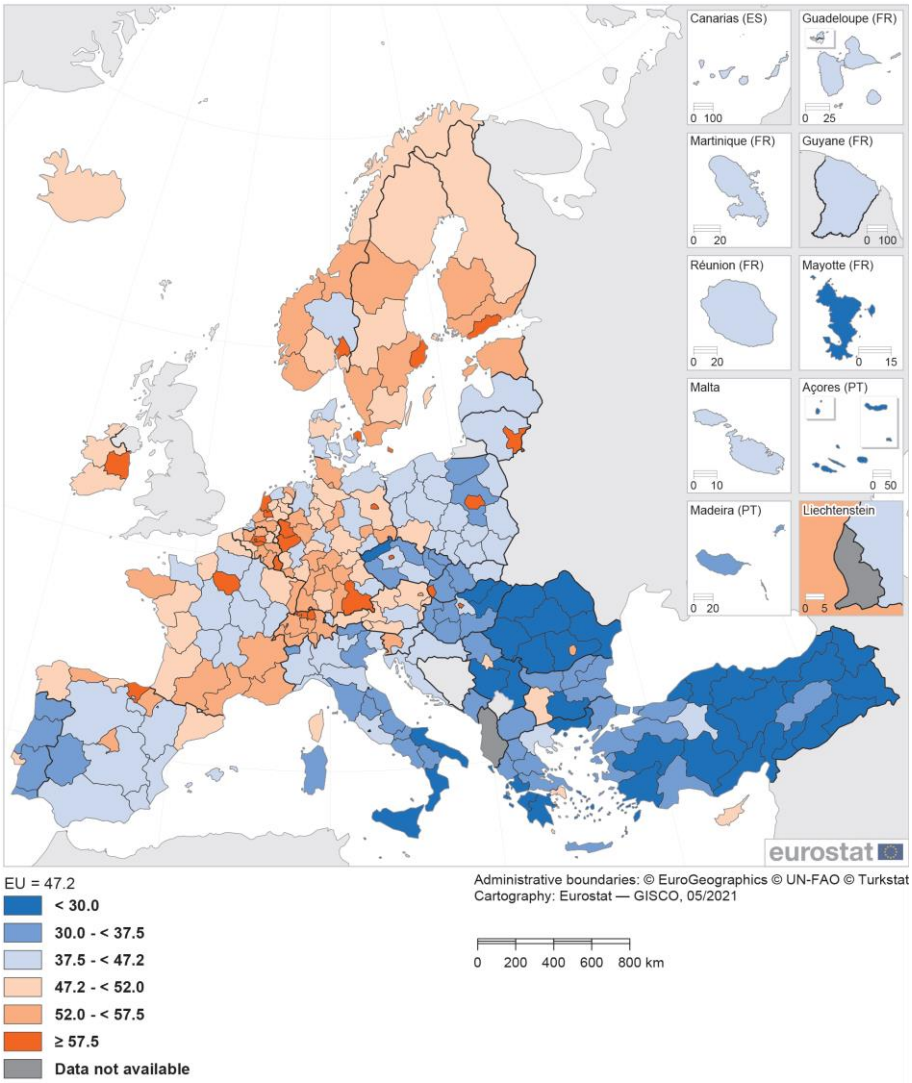

6. TRANSPORT I ŚRODOWISKO

Bezpieczeństwo drogowe w UE poprawiło się w ostatnich dziesięcioleciach, a drogi UE należą do najbezpieczniejszych na świecie. Pomimo spadającej liczby wypadków drogowych zapewnienie bezpieczeństwa użytkowników dróg pozostaje poważnym problemem społecznym: w 2018 roku na drogach UE zginęło 23 563 osób i ponad 1,23 mln osób zostało rannych. Aby rozwiązać problem bezpieczeństwa ruchu drogowego UE przyjęła Wizję Zero, której celem jest zmniejszenie liczby ofiar śmiertelnych na drogach UE prawie do zera do 2050 roku.

W całej UE odnotowano 25 regionów, w których w 2019 roku liczba ofiar śmiertelnych na drogach wyniosła mniej niż 30 zgonów na 1 mln ludności (Austria, Szwecja, Niemcy). Większość regionów o stosunkowo niskich wskaźnikach śmiertelności to głównie obszary miejskie. Z kolei w 20 regionach NUTS 2 liczba śmiertelnych ofiar wypadków drogowych wyniosła ponad 100 zgonów na 1 mln ludności, w tym w Bułgarii, Rumunii, południowej Belgii, środkowej Polsce (w Wielkopolsce odnotowano powyżej 70 zgonów na 1 mln osób), południowej Portugalii i w kilku regionach wyspiarskich.

Ryc. 16. Liczba ofiar śmiertelnych na drogach na 1 mln ludności w 2019 roku

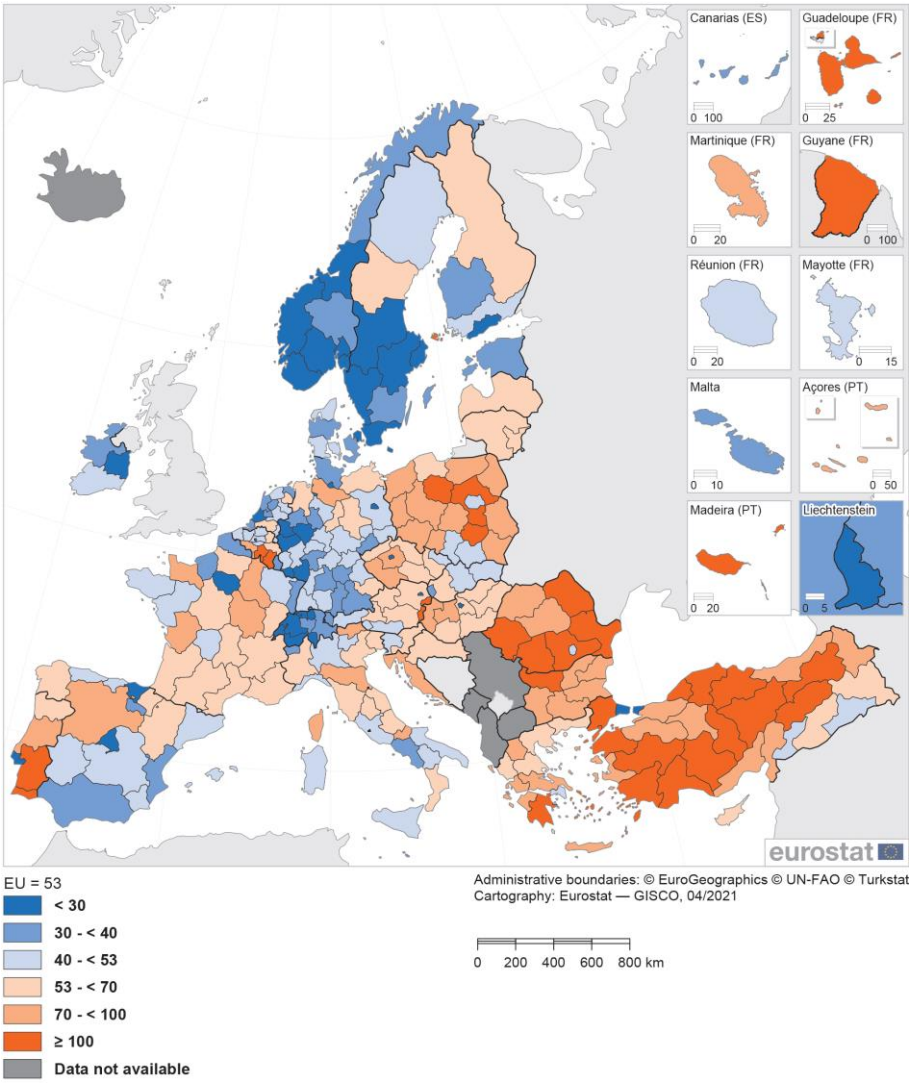

Regiony o skoncentrowanej działalności gospodarczej lub wysokiej gęstości zaludnienia mają większy negatywny wpływ na środowisko, a w szczególności na zanieczyszczenie powietrza. Jednak jest ono zależne również od warunków klimatycznych, które wpływają na zapotrzebowanie na energię do ogrzewania lub chłodzenia. Poza wpływem na środowisko, długotrwałe i szczytowe narażenie na zanieczyszczenia mogą mieć bezpośredni wpływ na ludzi.

Chociaż jakość powietrza w UE ogólnie poprawiła się w ostatnich dziesięcioleciach, niektóre populacje miejskie pozostają narażone na wysokie stężenia zanieczyszczeń powietrza, na przykład w wyniku działalności przemysłowej i transportowej. W 2018 roku najwyższe stężenie drobnego pyłu zawieszonego (PM2,5) dotyczyło kilku południowych i wschodnich państw członkowskich UE, głównie Bułgarii, Czech, Grecji, Chorwacji, północnych Włoch, Polski i Rumunii. Natomiast najniższe wartości odnotowano w wielu lub we wszystkich regionach Estonii, Irlandii, Hiszpanii, Francji, Austrii, Portugalii, Finlandii, Szwecji, Belgii i Łotwy. W około jednej piątej regionów NUTS 3 w UE (218 z 1 155 regionów) zanieczyszczenie było mniejsze niż wartość docelowa WHO wynosząca 10,0 µg/m³. Natomiast w 93 regionach wyniosło co najmniej 20,0 µg/m³ i znaczna część z nich przekroczyła poziom dopuszczalny w UE.

Ryc. 17. Średnie stężenie drobnego pyłu zawieszonego (PM2,5) w 2018 roku (µg/m³)

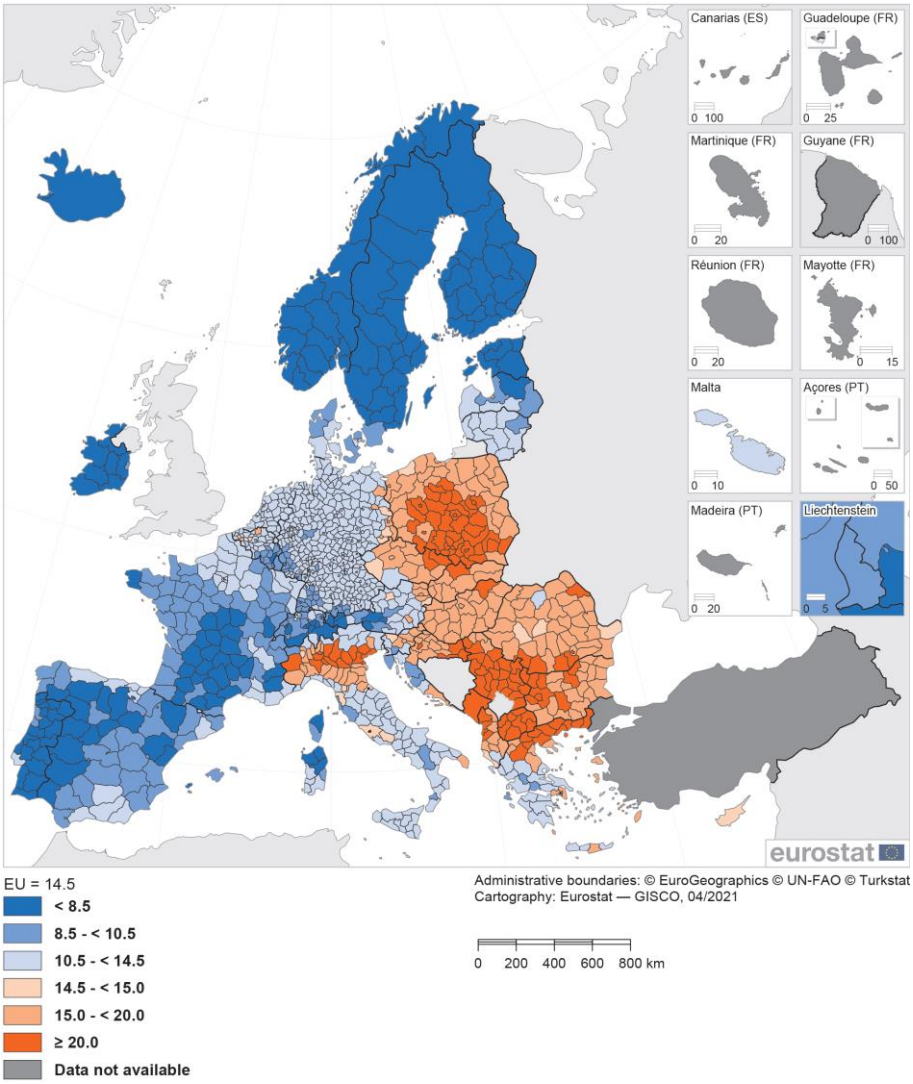

II. WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE REGIONÓW POLSKI

1. PRZESTRZEŃ

1.1. Stan i ochrona środowiska przyrodniczego

Ryc. 18. Użytki rolne w powierzchni ogółem w 2014 i 2021 roku (%)

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021 (p.proc.)
łódzkie	70,6	70,3	-0,3
lubelskie	70,1	70,2	0,2
mazowieckie	67,6	67,7	0,1
kujawsko-pomorskie	65,2	64,8	-0,3
świętokrzyskie	64,1	64,6	0,5
wielkopolskie	**64,7**	**64,5**	**-0,2**
opolskie	63,9	63,9	0,0
małopolskie	60,9	60,3	-0,6
podlaskie	60,2	60,2	0,0
dolnośląskie	59,6	59,4	-0,2
warmińsko-mazurskie	54,2	54,3	0,1
podkarpackie	52,6	53,8	1,3
śląskie	51,1	50,4	-0,7
pomorskie	50,3	50,0	-0,4
zachodniopomorskie	48,9	49,2	0,3
lubuskie	40,4	40,5	0,1
POLSKA	**59,9**	**59,9**	**0,0**

Udział użytków rolnych w powierzchni ogółem w 2021 roku (%)

- **40 - 50**
- **50 - 55**
- **55 - 60**
- **60 - 65**
- **65 - 71**

Ryc. 19. Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji w powierzchni ogółem w 2014 i 2020 roku (%)

Województwo	2014	2020	Zmiana 2014-2020 (p.proc.)
podkarpackie	0,086	0,102	0,016
mazowieckie	0,109	0,102	-0,007
lubuskie	0,106	0,121	0,015
lubelskie	0,125	0,122	-0,003
zachodniopomorskie	0,123	0,125	0,002
podlaskie	0,137	0,136	-0,001
małopolskie	0,127	0,141	0,014
pomorskie	0,160	0,159	-0,001
warmińsko-mazurskie	0,190	0,189	-0,001
kujawsko-pomorskie	0,245	0,228	-0,017
łódzkie	0,266	0,277	0,011
opolskie	0,234	0,284	0,050
dolnośląskie	0,390	0,316	-0,074
świętokrzyskie	0,296	0,321	0,025
wielkopolskie	**0,341**	**0,341**	**0,000**
śląskie	0,391	0,400	0,009
POLSKA	**0,201**	**0,200**	**-0,001**

Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultuwacji w powierzchni ogółem w 2020 roku (%)

- **0,10 - 0,15**
- **0,15 - 0,20**
- **0,20 - 0,30**
- **0,30 - 0,40**

Ryc. 20. Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych w 2014 i 2020 roku (hm^3)

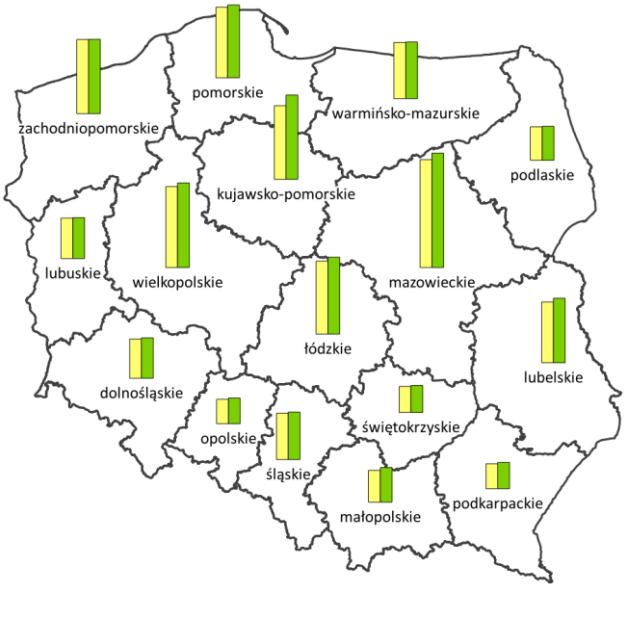

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	2 199,4	2 330,6	106,0
wielkopolskie	**1 649,0**	**1 724,9**	**104,6**
kujawsko-pomorskie	1 501,7	1 719,5	114,5
łódzkie	1 486,3	1 564,7	105,3
zachodniopomorskie	1 509,2	1 512,5	100,2
pomorskie	1 435,8	1 483,0	103,3
lubelskie	1 238,1	1 313,2	106,1
warmińsko-mazurskie	1 144,6	1 154,7	100,9
śląskie	945,0	966,5	102,3
lubuskie	824,2	834,8	101,3
dolnośląskie	798,7	825,2	103,3
małopolskie	648,1	707,6	109,2
podlaskie	683,1	692,7	101,4
świętokrzyskie	530,4	550,9	103,9
podkarpackie	508,4	535,6	105,3
opolskie	496,6	523,1	105,3
POLSKA	**17 598,7**	**18 439,5**	**104,8**

Ryc. 21. Grunty leśne w powierzchni ogółem w 2014 i 2021 roku (%)

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021 (p.proc.)
lubuskie	49,2	49,3	0,1
podkarpackie	38,0	38,3	0,3
pomorskie	36,3	36,5	0,2
zachodniopomorskie	35,5	35,8	0,3
śląskie	31,9	32,2	0,3
warmińsko-mazurskie	31,0	31,7	0,7
podlaskie	30,7	31,0	0,3
dolnośląskie	29,7	29,9	0,2
małopolskie	28,7	28,6	-0,1
świętokrzyskie	28,2	28,3	0,1
opolskie	26,6	26,7	0,1
wielkopolskie	**25,7**	**25,8**	**0,1**
kujawsko-pomorskie	23,4	23,5	0,1
lubelskie	23,2	23,4	0,2
mazowieckie	23,1	23,4	0,3
łódzkie	21,3	21,4	0,1
POLSKA	**29,4**	**29,6**	**0,2**

Ryc. 22. Obszary prawnie chronione w 2014 i 2021 roku (%)

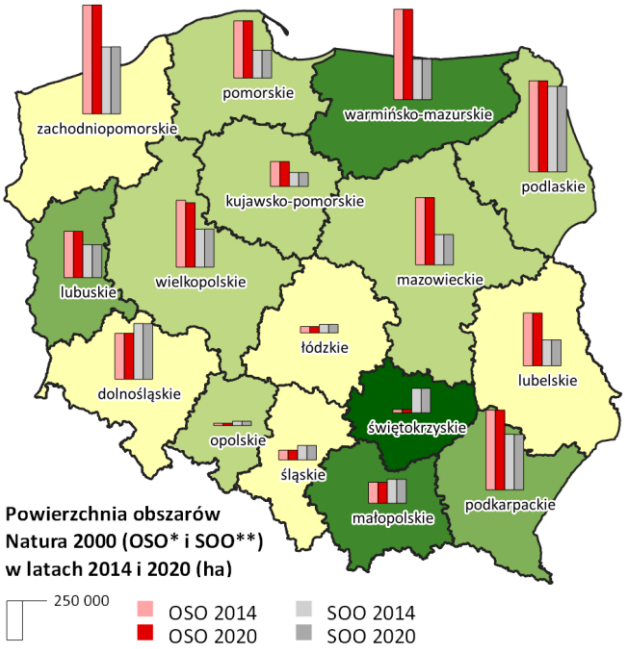

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021 (p.proc.)
świętokrzyskie	65,1	64,9	-0,2
małopolskie	52,1	53,1	1,0
warmińsko-mazurskie	46,7	46,7	0,0
podkarpackie	44,9	44,9	0,0
lubuskie	39,0	37,4	-1,6
pomorskie	32,7	33,0	0,3
kujawsko-pomorskie	31,8	32,2	0,4
podlaskie	32,0	31,6	-0,4
mazowieckie	29,7	29,7	0,0
wielkopolskie	**31,6**	**29,6**	**-2,0**
opolskie	27,2	27,6	0,4
lubelskie	22,7	22,7	0,0
śląskie	22,2	22,1	-0,1
zachodniopomorskie	21,6	21,8	0,2
łódzkie	19,6	19,5	-0,1
dolnośląskie	18,6	18,6	0,0
POLSKA	**32,5**	**32,3**	**-0,2**

Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem w 2021 roku (%)

- 18 - 25
- 25 - 35
- 35 - 45
- 45 - 55
- 55 - 65

Ryc. 23. Zużycie wody na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (m^3)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
warmińsko-mazurskie	86,6	71,9	83,0
podlaskie	71,7	75,1	104,7
lubuskie	86,1	75,4	87,6
pomorskie	82,0	77,9	95,0
śląskie	83,1	80,4	96,8
łódzkie	104,2	103,3	99,1
podkarpackie	115,5	105,1	91,0
kujawsko-pomorskie	106,3	107,0	100,7
dolnośląskie	135,7	114,0	84,0
małopolskie	135,7	118,6	87,4
lubelskie	153,6	130,3	84,8
opolskie	108,6	133,1	122,6
wielkopolskie	**479,7**	**365,7**	**76,2**
mazowieckie	550,9	449,1	81,5
zachodniopomorskie	835,0	570,3	68,3
świętokrzyskie	1 045,0	840,9	80,5
POLSKA	**266,2**	**218,2**	**82,0**

Zużycie wody na 1 mieszkańca w 2020 roku (m^3)

- 70 - 100
- 100 - 200
- 200 - 400
- 400 - 600
- 600 - 841

Ryc. 24. Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w 2014 i 2020 roku (%)

Województwo	2014	2020	Zmiana 2014-2020 (p.proc.)
pomorskie	83,7	84,3	0,6
zachodniopomorskie	82,1	83,4	1,3
dolnośląskie	78,6	82,2	3,6
śląskie	78,8	81,2	2,4
lubuskie	72,4	77,5	5,1
warmińsko-mazurskie	75,0	77,4	2,4
opolskie	72,2	77,2	5,0
podkarpackie	71,5	76,5	5,0
mazowieckie	69,9	74,1	4,2
kujawsko-pomorskie	71,6	73,8	2,2
wielkopolskie	**69,4**	**73,2**	**3,8**
łódzkie	67,9	70,7	2,8
podlaskie	66,8	69,0	2,2
małopolskie	62,7	67,5	4,8
świętokrzyskie	58,5	65,9	7,4
lubelskie	56,4	58,1	1,7
POLSKA	**71,5**	**74,8**	**3,3**

Ryc. 25. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (m^3)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
podkarpackie	32,6	35,3	108,3
podlaskie	32,6	35,4	108,6
lubelskie	33,6	35,9	106,8
warmińsko-mazurskie	33,5	37,6	112,2
lubuskie	34,5	37,7	109,3
łódzkie	39,8	39,3	98,7
mazowieckie	46,6	51,6	110,7
wielkopolskie	**62,0**	**55,2**	**89,0**
pomorskie	54,1	57,8	106,8
świętokrzyskie	66,4	59,0	88,9
dolnośląskie	55,3	61,0	110,3
kujawsko-pomorskie	58,2	62,9	108,1
opolskie	61,9	63,2	102,1
zachodniopomorskie	66,8	64,5	96,6
małopolskie	77,5	76,6	98,8
śląskie	80,2	87,4	109,0
POLSKA	**55,2**	**57,2**	**103,6**

Ryc. 26. Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez 1 mieszkańca w 2015 i 2020 roku (kg)

Województwo	2015	2020	Dynamika (2015=100)
podkarpackie	196,3	236,0	120,2
lubelskie	179,5	248,1	138,2
świętokrzyskie	166,0	256,1	154,3
podlaskie	240,6	288,0	119,7
warmińsko-mazurskie	270,5	304,3	112,5
małopolskie	236,0	331,1	140,3
kujawsko-pomorskie	284,0	344,8	121,4
mazowieckie	310,7	346,2	111,4
łódzkie	263,2	347,4	132,0
pomorskie	305,0	353,7	116,0
wielkopolskie	**308,1**	**358,4**	**116,3**
opolskie	278,8	378,9	135,9
zachodniopomorskie	336,6	382,1	113,5
lubuskie	327,9	385,8	117,7
śląskie	332,0	395,0	119,0
dolnośląskie	339,8	400,2	117,8
POLSKA	**282,5**	**342,0**	**121,1**

Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez 1 mieszkańca w 2020 roku (kg)

- 236 - 250
- 250 - 280
- 280 - 320
- 320 - 360
- 360 - 401

Ryc. 27. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (kg)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
lubelskie	141,9	129,1	91,0
podkarpackie	145,5	148,2	101,9
świętokrzyskie	116,5	176,4	151,4
podlaskie	198,3	179,9	90,7
małopolskie	178,1	199,4	112,0
pomorskie	245,3	200,2	81,6
warmińsko-mazurskie	215,8	211,3	97,9
łódzkie	189,2	213,0	112,6
mazowieckie	216,1	219,8	101,7
śląskie	258,4	220,5	85,3
kujawsko-pomorskie	212,4	221,3	104,2
opolskie	204,6	228,3	111,6
wielkopolskie	**246,1**	**233,3**	**94,8**
zachodniopomorskie	263,1	259,1	98,5
lubuskie	252,3	260,5	103,3
dolnośląskie	269,0	264,5	98,3
POLSKA	**215,2**	**212,3**	**98,7**

Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca w 2020 roku (kg)

- 129 - 165
- 165 - 190
- 190 - 215
- 215 - 240
- 240 - 265

Ryc. 28. Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych w 2014 i 2020 roku (%)

Województwo	2014	2020	Zmiana 2014-2020 (p.proc.)
lubelskie	20,0	47,9	27,9
śląskie	23,5	44,2	20,7
pomorskie	18,9	43,4	24,5
małopolskie	21,6	39,8	18,2
opolskie	23,6	39,8	16,2
łódzkie	26,1	38,7	12,6
podlaskie	13,9	37,5	23,6
podkarpackie	18,6	37,2	18,6
mazowieckie	17,7	36,5	18,8
kujawsko-pomorskie	18,6	35,8	17,2
wielkopolskie	**18,3**	**34,9**	**16,6**
dolnośląskie	17,1	33,9	16,8
lubuskie	21,4	32,5	11,1
zachodniopomorskie	17,7	32,2	14,5
świętokrzyskie	25,9	31,1	**5,2**
warmińsko-mazurskie	14,1	30,6	16,5
POLSKA	**19,8**	**37,9**	**18,1**

Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych w 2020 roku (%)

- **30 - 33**
- **33 - 36**
- **36 - 39**
- **39 - 42**
- **42 - 48**

Ryc. 29. Odpady poddane odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w 2014 i 2021 roku (%)

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021 (p.proc.)
podlaskie	31,2	58,3	27,1
warmińsko-mazurskie	15,4	57,9	42,5
opolskie	41,4	55,4	14,0
śląskie	42,9	46,0	3,1
małopolskie	57,9	44,2	-13,7
pomorskie	41,1	38,2	-2,9
lubuskie	30,6	25,4	-5,2
wielkopolskie	**5,5**	**24,7**	**19,2**
kujawsko-pomorskie	13,4	21,1	7,7
świętokrzyskie	23,3	12,9	-10,4
mazowieckie	9,3	10,8	1,5
podkarpackie	16,3	10,3	-6,0
zachodniopomorskie	14,3	8,7	-5,6
łódzkie	2,8	4,8	2,0
dolnośląskie	2,6	4,2	1,6
lubelskie	1,0	0,9	-0,1
POLSKA	**21,0**	**20,6**	**-0,4**

Udział odpadów przemysłowych poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w 2021 roku (%)

- **0,9 - 10**
- **10 - 20**
- **20 - 30**
- **30 - 45**
- **45 - 60**

Ryc. 30. Wydatki gmin, powiatów i województw na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (zł)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	300,6	687,3	228,7
małopolskie	360,4	674,2	187,1
pomorskie	315,1	622,8	197,6
śląskie	407,8	602,0	147,6
łódzkie	320,5	596,6	186,1
dolnośląskie	452,6	593,4	131,1
zachodniopomorskie	395,2	582,0	147,2
podkarpackie	301,8	574,4	190,3
lubuskie	295,6	519,1	175,6
lubelskie	280,6	470,6	167,7
opolskie	310,0	452,6	146,0
kujawsko-pomorskie	320,0	452,6	141,4
wielkopolskie	**237,7**	**430,1**	**180,9**
świętokrzyskie	288,8	424,3	147,0
warmińsko-mazurskie	286,6	411,6	143,6
podlaskie	278,4	389,3	139,8
POLSKA	**329,3**	**562,2**	**170,7**

Wydatki JST na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska na 1 mieszkańca w 2020 roku (zł)

- 380 - 410
- 410 - 460
- 460 - 590
- 590 - 640
- 640 - 690

Ryc. 31. Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych na 1 km^2 w 2014 i 2021 roku (t)

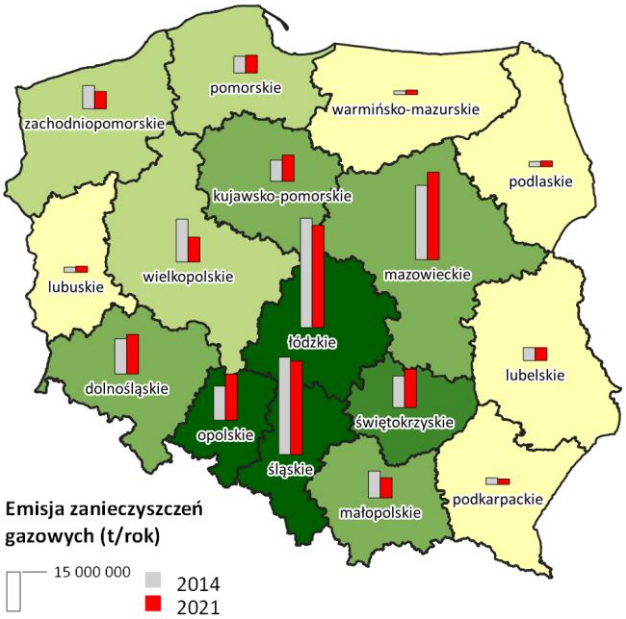

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
warmińsko-mazurskie	60,3	71,2	118,2
podlaskie	99,8	108,8	109,0
podkarpackie	141,5	119,0	84,1
lubuskie	143,6	167,4	116,5
lubelskie	197,9	196,1	99,1
zachodniopomorskie	387,5	288,6	74,5
wielkopolskie	**547,3**	**317,4**	**58,0**
pomorskie	350,0	368,8	105,4
małopolskie	674,3	503,7	74,7
kujawsko-pomorskie	450,8	555,1	123,1
dolnośląskie	675,8	757,3	112,1
mazowieckie	799,7	940,6	117,6
świętokrzyskie	1 030,7	1 255,4	121,8
opolskie	1 387,7	1 869,5	134,7
łódzkie	2 296,9	2 145,0	93,4
śląskie	3 020,8	2 902,4	96,1
POLSKA	**668,6**	**669,9**	**100,2**

Emisja zanieczyszczeń gazowych na 1 km^2 powierzchni w 2021 roku (t)

- 70 - 250
- 250 - 500
- 500 - 1 000
- 1 000 - 1 500
- 1 500 - 3 000

Ryc. 32. Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych w 2014 i 2021 roku

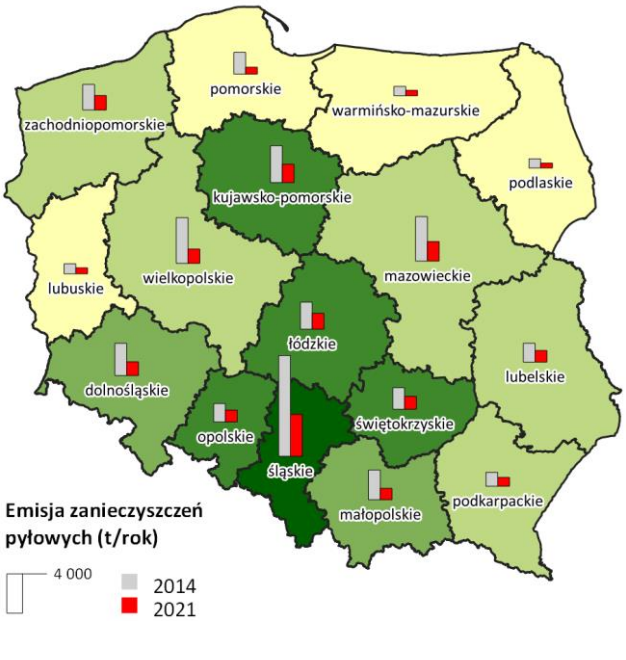

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
warmińsko-mazurskie	0,04	0,02	50,0
podlaskie	0,05	0,02	40,0
lubuskie	0,07	0,04	57,1
pomorskie	0,12	0,04	33,3
wielkopolskie	**0,16**	**0,05**	**31,3**
lubelskie	0,08	0,05	62,5
podkarpackie	0,08	0,05	62,5
zachodniopomorskie	0,11	0,06	54,5
mazowieckie	0,13	0,06	46,2
dolnośląskie	0,16	0,07	43,8
małopolskie	0,20	0,08	40,0
łódzkie	0,15	0,09	60,0
kujawsko-pomorskie	0,21	0,10	47,6
świętokrzyskie	0,19	0,11	57,9
opolskie	0,20	0,13	65,0
śląskie	0,83	0,35	42,2
POLSKA	**0,15**	**0,07**	**46,7**

Ryc. 33. Energia odnawialna w produkcji energii elektrycznej w 2014 i 2020 roku (%)

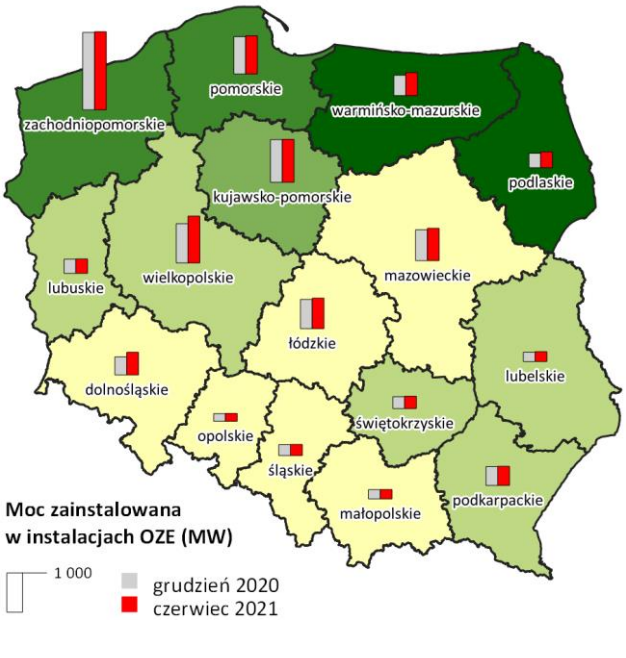

Województwo	2014	2020	Zmiana 2014-2020 (p.proc.)
warmińsko-mazurskie	78,7	87,1	8,4
podlaskie	69,8	79,8	10,0
zachodniopomorskie	35,1	58,5	23,4
pomorskie	41,3	56,6	15,3
kujawsko-pomorskie	65,8	45,4	-20,4
świętokrzyskie	26,2	29,6	3,4
wielkopolskie	**11,3**	**29,2**	**17,9**
podkarpackie	23,4	23,0	-0,4
lubuskie	11,6	22,5	10,9
lubelskie	4,4	21,9	17,5
małopolskie	9,5	14,6	5,1
dolnośląskie	9,6	10,2	0,6
śląskie	6,6	7,4	0,8
mazowieckie	8,3	6,5	-1,8
łódzkie	2,5	6,0	3,5
opolskie	6,4	4,1	-2,3
POLSKA	**12,5**	**17,9**	**5,4**

1.2. Osadnictwo

Ryc. 34. Wskaźnik urbanizacji w 2014 i 2021 roku (%)

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021 (p.proc.)
śląskie	77,3	76,3	-1,0
zachodniopomorskie	68,7	68,1	-0,6
dolnośląskie	69,3	68,1	-1,2
lubuskie	63,1	64,5	1,4
mazowieckie	64,3	64,5	0,2
pomorskie	64,9	62,9	-2,0
łódzkie	63,2	62,1	-1,2
podlaskie	60,5	60,8	0,4
warmińsko-mazurskie	59,2	58,9	-0,2
kujawsko-pomorskie	59,8	58,3	-1,5
wielkopolskie	**55,1**	**53,6**	**-1,5**
opolskie	52,0	53,0	1,0
małopolskie	48,6	48,0	-0,6
lubelskie	46,2	46,4	0,2
świętokrzyskie	44,6	45,3	0,7
podkarpackie	41,4	41,4	0,1
POLSKA	**60,3**	**59,8**	**-0,6**

Ryc. 35. Poziom urbanizacji w 2014 i 2021 roku (km²)

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
śląskie	3 073,1	3 073,1	100,0
dolnośląskie	1 106,9	1 092,9	98,7
małopolskie	1 090,7	1 092,7	100,2
opolskie	812,8	901,0	110,8
podkarpackie	670,7	708,3	105,6
świętokrzyskie	571,3	672,9	117,8
łódzkie	635,6	649,9	102,2
zachodniopomorskie	617,7	636,5	103,1
mazowieckie	609,7	628,5	103,1
lubuskie	462,5	627,7	135,7
pomorskie	597,5	585,1	97,9
wielkopolskie	**506,9**	**536,4**	**105,8**
kujawsko-pomorskie	461,3	464,1	100,6
podlaskie	458,2	458,7	100,1
lubelskie	389,3	411,2	105,6
warmińsko-mazurskie	247,4	254,8	103,0
POLSKA	**691,1**	**715,2**	**103,5**

Ryc. 36. Migracje wewnętrzne na pobyt stały – odpływ na 10 tys. ludności w 2014 i 2021 roku (os.)

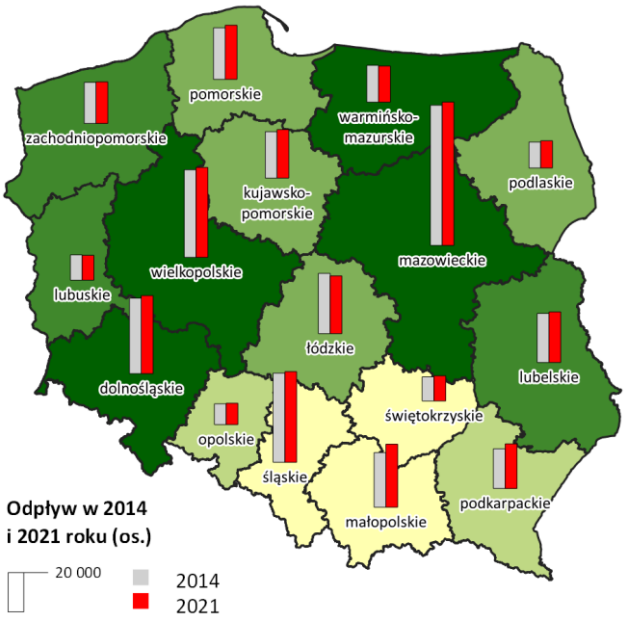

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
małopolskie	82,6	94,1	114,0
śląskie	99,0	103,6	104,6
świętokrzyskie	97,5	105,8	108,6
podkarpackie	95,1	107,7	113,3
opolskie	105,4	112,2	106,4
pomorskie	113,7	117,3	103,1
podlaskie	110,8	118,9	107,3
kujawsko-pomorskie	112,8	120,6	107,0
łódzkie	122,6	121,7	99,3
lubelskie	116,1	124,0	106,8
zachodniopomorskie	121,8	126,1	103,6
lubuskie	126,2	126,7	100,4
warmińsko-mazurskie	129,8	130,9	100,9
wielkopolskie	**128,3**	**131,2**	**102,2**
mazowieckie	133,7	134,6	100,6
dolnośląskie	132,1	137,9	104,4
POLSKA	**114,8**	**119,9**	**104,4**

Migracje wewnętrzne na pobyt stały - odpływ na 10 tys. ludności w 2021 roku (os.)

- **94 - 106**
- **106 - 114**
- **114 - 122**
- **122 - 130**
- **130 - 138**

Ryc. 37. Migracje zagraniczne na pobyt stały – emigracja na 10 tys. ludności w 2014 i 2021 roku (os.)

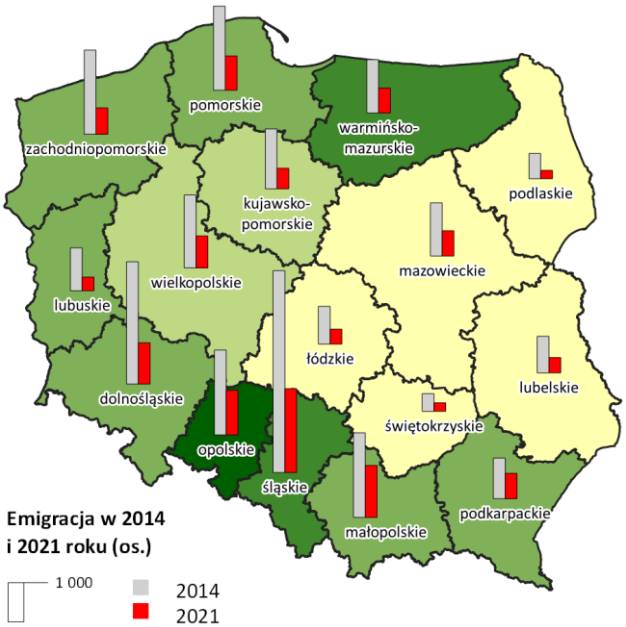

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	2,5	1,2	46,8
łódzkie	3,8	1,6	41,2
świętokrzyskie	3,6	1,8	50,2
podlaskie	5,4	1,8	33,8
lubelskie	4,3	1,9	43,3
wielkopolskie	**5,4**	**2,3**	**43,7**
kujawsko-pomorskie	7,3	2,6	35,0
podkarpackie	4,9	3,1	63,0
lubuskie	10,7	3,5	32,4
dolnośląskie	10,7	3,6	34,1
pomorskie	9,3	3,7	39,9
małopolskie	6,4	3,9	60,7
zachodniopomorskie	12,5	4,0	32,0
warmińsko-mazurskie	9,4	4,5	47,9
śląskie	11,2	4,8	42,8
opolskie	21,6	11,7	54,4
POLSKA	**7,3**	**3,2**	**43,2**

Migracje zagraniczne - emigracja na 10 tys. ludności w 2021 roku (os.)

- **1 - 2**
- **2 - 3**
- **3 - 4**
- **4 - 5**
- **5 - 12**

Ryc. 38. Grunty zabudowane i zurbanizowane w powierzchni ogółem w 2014 i 2021 roku (%)

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021 (p.proc.)
śląskie	12,4	13,3	0,9
dolnośląskie	6,9	7,4	0,5
małopolskie	6,1	6,8	0,7
opolskie	6,1	6,3	0,2
łódzkie	5,5	6,2	0,7
mazowieckie	5,6	6,1	0,5
wielkopolskie	**5,2**	**5,8**	**0,6**
pomorskie	5,2	5,6	0,4
kujawsko-pomorskie	4,8	5,4	0,6
podkarpackie	4,6	5,2	0,6
świętokrzyskie	4,6	4,9	0,3
lubuskie	4,5	4,8	0,3
zachodniopomorskie	4,4	4,6	0,2
lubelskie	3,8	4,1	0,3
warmińsko-mazurskie	3,7	4,0	0,3
podlaskie	3,7	3,9	0,2
POLSKA	**5,2**	**5,7**	**0,5**

Grunty zabudowane i zurbanizowane w powierzchni ogółem w 2021 roku (%)

- 3,9 - 4,5
- 4,5 - 5,5
- 5,5 - 6,5
- 6,5 - 7,5
- 7,5 - 13,3

Ryc. 39. Tereny zabudowy mieszkaniowej w powierzchni ogółem w 2014 i 2021 roku (%)

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021 (p.proc.)
śląskie	3,9	4,5	0,6
małopolskie	1,5	1,9	0,4
mazowieckie	1,4	1,6	0,2
łódzkie	1,1	1,4	0,3
wielkopolskie	**1,0**	**1,3**	**0,3**
pomorskie	1,1	1,3	0,2
dolnośląskie	1,1	1,3	0,2
kujawsko-pomorskie	1,0	1,2	0,3
opolskie	1,1	1,2	0,1
podkarpackie	0,8	1,0	0,3
świętokrzyskie	0,7	0,9	0,1
lubuskie	0,7	0,8	0,1
warmińsko-mazurskie	0,5	0,6	0,1
zachodniopomorskie	0,5	0,6	0,1
lubelskie	0,4	0,5	0,1
podlaskie	0,4	0,4	0,1
POLSKA	**1,0**	**1,2**	**0,2**

Tereny zabudowy mieszkaniowej w powierzchni ogółem w 2021 roku (%)

- 0,4 - 0,6
- 0,6 - 0,9
- 0,9 - 1,2
- 1,2 - 1,5
- 1,5 - 4,5

Ryc. 40. Pokrycie planistyczne w 2014 i 2020 roku (%)

Województwo	2014	2020	Zmiana 2014-2020 (p.proc.)
śląskie	65,7	71,8	6,1
małopolskie	66,3	68,4	2,1
dolnośląskie	59,2	65,8	6,6
lubelskie	57,6	56,9	-0,7
opolskie	40,0	41,5	1,5
mazowieckie	31,0	33,4	2,4
łódzkie	31,7	33,2	1,5
świętokrzyskie	28,2	31,2	3,0
pomorskie	19,0	21,5	2,5
wielkopolskie	**18,3**	**21,2**	**2,9**
zachodniopomorskie	18,4	20,8	2,4
podlaskie	16,7	16,4	-0,3
warmińsko-mazurskie	12,1	14,7	2,6
lubuskie	8,3	9,5	1,2
podkarpackie	8,5	9,2	0,7
kujawsko-pomorskie	5,4	7,7	2,3
POLSKA	**29,2**	**31,4**	**2,2**

Tereny objęte planami miejscowymi w powierzchni ogółem w 2020 roku (%)

- 7 - 15
- 15 - 30
- 30 - 45
- 45 - 60
- 60 - 72

1.3. Transport

Ryc. 41. Gęstość dróg publicznych w 2014 i 2020 roku (km/100 km^2)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
małopolskie	198,0	206,8	104,4
śląskie	208,3	206,7	99,2
mazowieckie	150,3	156,0	103,8
lubelskie	139,2	153,2	110,1
kujawsko-pomorskie	148,7	152,7	102,7
świętokrzyskie	146,7	149,4	101,8
łódzkie	143,7	144,3	100,4
wielkopolskie	**135,2**	**139,8**	**103,4**
podlaskie	131,2	134,5	102,5
dolnośląskie	118,5	126,9	107,1
pomorskie	126,9	126,9	100,0
podkarpackie	116,0	121,2	104,5
lubuskie	106,0	117,2	110,6
opolskie	116,2	110,6	95,2
warmińsko-mazurskie	94,8	92,0	97,0
zachodniopomorskie	86,0	87,6	101,9
POLSKA	**133,4**	**137,6**	**103,1**

Długość dróg publicznych na 100 km^2 powierzchni w 2020 roku (km)

- 87 - 100
- 100 - 120
- 120 - 140
- 140 - 160
- 160 - 207

Ryc. 42. Gęstość autostrad i dróg ekspresowych w 2014 i 2020 roku (km/1 000 km²)

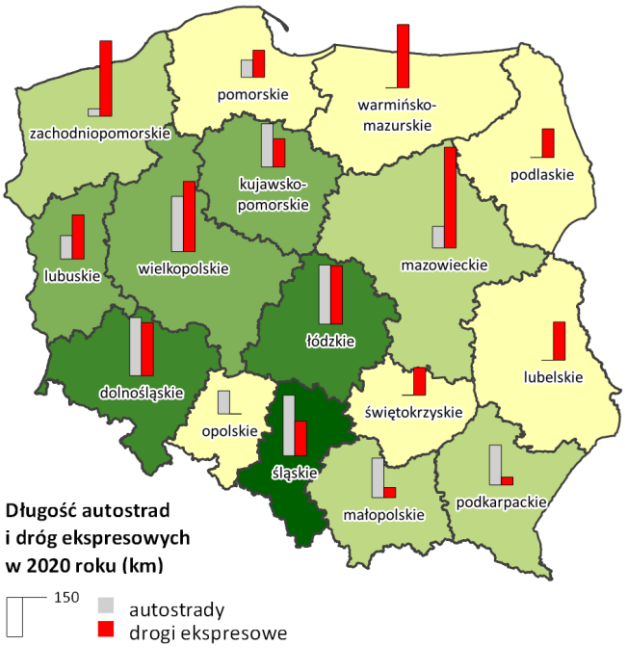

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
śląskie	23,7	29,5	124,6
łódzkie	22,3	24,7	110,8
dolnośląskie	14,4	21,3	148,3
lubuskie	16,6	18,4	111,4
wielkopolskie	**12,0**	**16,0**	**133,7**
kujawsko-pomorskie	11,1	15,2	136,5
zachodniopomorskie	7,0	13,8	196,7
mazowieckie	6,7	13,1	196,0
małopolskie	11,4	12,5	109,9
podkarpackie	6,9	10,2	148,0
warmińsko-mazurskie	5,8	10,0	171,8
opolskie	9,4	9,4	100,0
pomorskie	7,6	9,2	122,3
świętokrzyskie	4,9	9,0	184,6
lubelskie	3,2	5,8	183,9
podlaskie	1,6	5,4	331,1
POLSKA	**9,6**	**13,6**	**141,8**

Ryc. 43. Wskaźnik motoryzacji w 2014 i 2020 roku (samochody osobowe na 1 000 ludności)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	570,3	729,5	127,9
wielkopolskie	**580,8**	**716,8**	**123,4**
lubuskie	547,1	704,3	128,7
opolskie	564,5	697,1	123,5
dolnośląskie	533,9	679,0	127,2
łódzkie	524,7	666,6	127,0
kujawsko-pomorskie	510,3	646,2	126,6
lubelskie	493,5	643,8	130,5
pomorskie	518,6	641,8	123,8
śląskie	508,1	624,0	122,8
zachodniopomorskie	490,4	624,0	127,2
małopolskie	493,8	617,9	125,1
świętokrzyskie	482,7	616,9	127,8
warmińsko-mazurskie	466,1	593,2	127,3
podkarpackie	461,9	592,7	128,3
podlaskie	447,3	568,3	127,1
POLSKA	**519,9**	**656,3**	**126,2**

Ryc. 44. Samochody ciężarowe na 1 000 ludności w 2014 i 2020 roku

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	112,6	134,0	119,0
świętokrzyskie	99,9	123,0	123,1
wielkopolskie	**100,9**	**122,7**	**121,6**
łódzkie	93,5	111,5	119,3
lubuskie	86,2	111,0	128,8
pomorskie	86,8	100,3	115,6
dolnośląskie	81,4	98,2	120,6
małopolskie	82,1	97,2	118,4
zachodniopomorskie	80,3	96,6	120,3
lubelskie	77,3	96,3	124,6
kujawsko-pomorskie	80,2	95,5	119,1
opolskie	77,1	94,4	122,4
podlaskie	73,9	90,7	122,7
podkarpackie	71,8	88,9	123,8
śląskie	73,2	86,2	117,8
warmińsko-mazurskie	71,4	86,0	120,4
POLSKA	**86,8**	**104,5**	**120,4**

Smochody ciężarowe na 1 000 ludności w 2020 roku

- 85- 95
- 95 - 105
- 105 - 115
- 115 - 125
- 125 - 135

Ryc. 45. Gęstość eksploatowanej sieci kolejowej w 2014 i 2020 roku (km/100 km^2)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
śląskie	16,0	15,5	96,9
dolnośląskie	8,8	8,7	98,9
opolskie	8,1	8,4	103,7
małopolskie	7,2	7,1	98,6
kujawsko-pomorskie	6,7	6,7	100,0
lubuskie	6,6	6,6	100,0
pomorskie	6,7	6,6	98,5
wielkopolskie	**6,3**	**6,3**	**100,0**
świętokrzyskie	6,2	6,2	100,0
łódzkie	5,9	5,9	100,0
podkarpackie	5,5	5,5	100,0
zachodniopomorskie	5,2	5,2	100,0
mazowieckie	4,7	4,8	102,1
warmińsko-mazurskie	4,6	4,7	102,2
lubelskie	4,1	4,3	104,9
podlaskie	3,2	3,7	115,6
POLSKA	**6,2**	**6,2**	**100,0**

Długość linii kolejowych na 100 km^2 powierzchni w 2020 roku (km)

- 3 - 5
- 5 - 6
- 6 - 7
- 7 - 9
- 9 - 16

Ryc. 46. Sieć kolejowa eksploatowana na 10 tys. ludności w 2014 i 2020 roku (km)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
lubuskie	9,0	9,2	102,2
opolskie	7,6	8,0	105,3
warmińsko-mazurskie	7,7	8,0	103,9
zachodniopomorskie	6,9	7,0	101,4
podlaskie	5,5	6,5	118,2
dolnośląskie	6,0	6,0	100,0
świętokrzyskie	5,7	5,9	103,5
kujawsko-pomorskie	5,7	5,8	101,8
wielkopolskie	**5,4**	**5,4**	**100,0**
pomorskie	5,3	5,2	98,1
lubelskie	4,8	5,2	108,3
podkarpackie	4,6	4,6	100,0
łódzkie	4,3	4,4	102,3
śląskie	4,3	4,3	100,0
małopolskie	3,2	3,2	100,0
mazowieckie	3,1	3,2	103,2
POLSKA	**5,0**	**5,1**	**102,0**

Długość linii kolejowych na 10 tys. ludności w 2020 roku (km)

- 3,2 - 4,0
- 4,0 - 5,0
- 5,0 - 6,0
- 6,0 - 7,0
- 7,0 - 9,2

Ryc. 47. Pasażerowie portów lotniczych – udział ruchu pasażerów lotnisk w 2014 i 2021 roku (%)

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021 (p.proc.)
mazowieckie	45,2	45,3	0,1
małopolskie	14,1	15,6	1,5
śląskie	9,9	11,8	1,9
pomorskie	12,1	10,9	-1,2
dolnośląskie	7,5	7,2	-0,3
wielkopolskie	**5,3**	**5,3**	**0,0**
podkarpackie	2,2	1,3	-0,9
zachodniopomorskie	1,0	0,9	-0,1
kujawsko-pomorskie	1,1	0,5	-0,6
lubelskie	0,7	0,5	-0,2
łódzkie	0,9	0,4	-0,5
warmińsko-mazurskie	0,0	0,2	0,2
lubuskie	0,0	0,1	0,1
opolskie	0,0	0,0	0,0
świętokrzyskie	0,0	0,0	0,0
podlaskie	0,0	0,0	0,0
POLSKA	**100,0**	**100,0**	**0,0**

Udział w ruchu pasażerów lotnisk w 2021 roku (Polska = 100%)

- 0
- 0,1 - 1
- 1 - 10
- 10 - 20
- 20 - 46

Ryc. 48. Przeładunek ładunków w portach lotniczych w 2014 i 2021 roku (t)

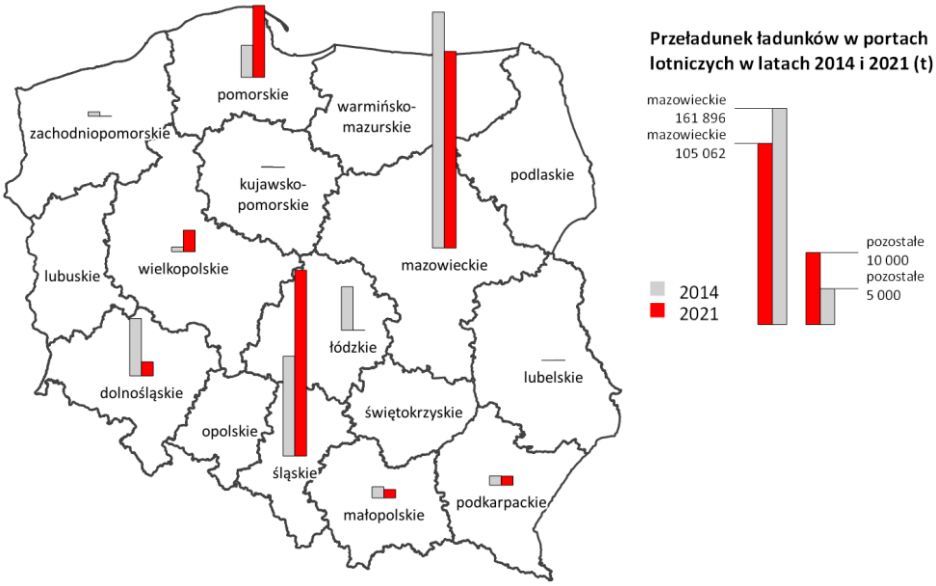

1.4. Infrastruktura techniczna

Ryc. 49. Odsetek korzystających z sieci wodociągowej w 2014 i 2020 roku (%)

Województwo	2014	2020	Zmiana 2014-2020 (p.proc.)
opolskie	96,6	97,0	0,4
wielkopolskie	**96,1**	**96,6**	**0,5**
pomorskie	96,1	96,6	0,5
zachodniopomorskie	96,2	96,2	0,0
śląskie	95,6	95,9	0,3
kujawsko-pomorskie	95,2	95,5	0,3
warmińsko-mazurskie	94,6	95,1	0,5
dolnośląskie	94,8	95,0	0,2
lubuskie	94,3	94,8	0,5
łódzkie	94,0	94,4	0,4
świętokrzyskie	91,1	91,6	0,5
podlaskie	90,3	91,0	0,7
mazowieckie	89,3	90,7	1,4
lubelskie	86,7	87,4	0,7
małopolskie	80,1	81,9	1,8
podkarpackie	80,0	81,1	1,1
POLSKA	**91,6**	**92,2**	**0,6**

Korzystający z sieci wodociągowej w 2020 roku (%)

- 81 - 89
- 89 - 91
- 91 - 93
- 93 - 95
- 95 - 97

Ryc. 50. Odsetek korzystających z sieci kanalizacyjnej w 2014 i 2020 roku (%)

Województwo	2014	2020	Zmiana 2014-2020 (p.proc.)
pomorskie	82,0	83,9	1,9
zachodniopomorskie	80,4	80,7	0,3
śląskie	75,8	78,9	3,1
dolnośląskie	75,0	77,1	2,1
warmińsko-mazurskie	73,4	74,9	1,5
lubuskie	70,4	74,7	4,3
opolskie	69,7	73,9	4,2
wielkopolskie	**69,7**	**72,8**	**3,1**
podkarpackie	68,7	71,8	3,1
kujawsko-pomorskie	69,1	70,3	1,2
mazowieckie	66,7	70,2	3,5
podlaskie	63,2	65,1	1,9
małopolskie	59,8	64,6	4,8
łódzkie	62,6	64,5	1,9
świętokrzyskie	56,1	59,8	3,7
lubelskie	51,5	53,9	2,4
POLSKA	**68,7**	**71,5**	**2,8**

Korzystający z sieci kanalizacyjnej w 2020 roku (%)

- 53 - 64
- 64 - 69
- 69 - 74
- 74 - 79
- 79 - 84

Ryc. 51. Odsetek korzystających z sieci gazowej w 2014 i 2020 roku (%)

Województwo	2014	2020	Zmiana 2014-2020 (p.proc.)
podkarpackie	72,5	74,1	1,6
małopolskie	62,5	64,8	2,3
śląskie	62,4	64,4	2,0
dolnośląskie	61,4	62,6	1,2
zachodniopomorskie	59,1	61,0	1,9
lubuskie	51,7	56,0	4,3
mazowieckie	53,6	55,0	1,4
wielkopolskie	**47,4**	**51,9**	**4,5**
pomorskie	49,3	51,5	2,2
opolskie	41,9	43,9	2,0
lubelskie	40,2	43,8	3,6
kujawsko-pomorskie	43,0	43,7	0,7
warmińsko-mazurskie	42,8	42,7	-0,1
łódzkie	39,8	40,1	0,3
świętokrzyskie	36,5	39,5	3,0
podlaskie	28,1	29,9	1,8
POLSKA	**52,2**	**54,2**	**2,0**

Korzystający z sieci gazowej w 2020 roku (%)

- 29 - 35
- 35 - 45
- 45 - 55
- 55 - 65
- 65 - 75

Ryc. 52. Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 korzystającego w 2014 i 2020 roku (m^3)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
podkarpackie	27,9	30,2	108,2
świętokrzyskie	29,0	31,2	107,6
śląskie	30,6	32,7	106,9
opolskie	29,9	32,8	109,7
lubelskie	30,8	33,3	108,1
lubuskie	30,9	33,7	109,1
warmińsko-mazurskie	32,6	34,3	105,2
małopolskie	32,7	35,1	107,3
zachodniopomorskie	34,0	35,5	104,4
dolnośląskie	32,9	36,2	110,0
pomorskie	33,8	36,7	108,6
kujawsko-pomorskie	34,9	37,1	106,3
podlaskie	35,6	39,6	111,2
łódzkie	36,5	40,2	110,1
wielkopolskie	**37,0**	**41,2**	**111,4**
mazowieckie	40,6	44,0	108,4
POLSKA	**33,9**	**36,8**	**108,6**

Zużycie wody z wodociągów na 1 korzystającego w 2020 roku (m^3)

- 30 - 33
- 33 - 36
- 36 - 39
- 39 - 42
- 42 - 44

Ryc. 53. Zużycie gazu sieciowego w gospodarstwach domowych na 1 korzystającego w 2014 i 2020 roku (kWh)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
warmińsko-mazurskie	1 445,9	1 763,9	122,0
kujawsko-pomorskie	1 525,3	1 856,9	121,7
łódzkie	1 522,2	1 980,2	130,1
opolskie	1 613,5	1 981,1	122,8
podkarpackie	1 550,6	1 982,5	127,9
śląskie	1 580,5	2 071,3	131,1
podlaskie	1 531,0	2 090,3	136,5
świętokrzyskie	1 813,1	2 159,4	119,1
lubelskie	1 897,9	2 200,5	115,9
pomorskie	1 959,4	2 246,4	114,6
dolnośląskie	1 886,1	2 421,3	128,4
lubuskie	2 193,4	2 433,1	110,9
zachodniopomorskie	2 201,8	2 531,8	115,0
małopolskie	1 955,2	2 606,4	133,3
wielkopolskie	**2 595,0**	**2 866,5**	**110,5**
mazowieckie	2 990,8	3 288,7	110,0
POLSKA	**2 007,0**	**2 423,3**	**120,7**

Zużycie gazu sieciowego na 1 korzystającego w 2020 roku (kWh)

- 1 700 - 2 000
- 2 000 - 2 300
- 2 300 - 2 600
- 2 600 - 2 900
- 2 900 - 3 300

Ryc. 54. Zużycie energii elektrycznej o niskim napięciu w gospodarstwach domowych w miastach na 1 odbiorcę w 2014 i 2020 roku (kWh)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
świętokrzyskie	1 479,9	1 457,2	98,5
podkarpackie	1 586,6	1 512,4	95,3
lubelskie	1 650,4	1 548,2	93,8
podlaskie	1 661,0	1 591,4	95,8
kujawsko-pomorskie	1 668,2	1 618,8	97,0
warmińsko-mazurskie	1 693,3	1 664,4	98,3
pomorskie	1 797,3	1 685,1	93,8
dolnośląskie	1 664,6	1 687,8	101,4
zachodniopomorskie	1 686,3	1 689,4	100,2
łódzkie	1 735,9	1 700,0	97,9
opolskie	1 780,9	1 744,1	97,9
lubuskie	1 804,4	1 755,9	97,3
śląskie	1 848,7	1 831,3	99,1
małopolskie	1 976,0	1 863,3	94,3
wielkopolskie	**1 882,0**	**1 864,3**	**99,1**
mazowieckie	1 933,7	1 912,2	98,9
POLSKA	**1 790,1**	**1 752,5**	**97,9**

Zużycie energii elektrycznej o niskim napięciu w miastach na 1 odbiorcę w 2020 roku (kWh)

- 1 450 - 1 500
- 1 500 - 1 600
- 1 600 - 1 700
- 1 700 - 1 800
- 1 800 - 1 920

Ryc. 55. Sprzedaż energii cieplnej na cele komunalno-bytowe w budynkach mieszkalnych w przeliczeniu na kubaturę budynków mieszkalnych ogrzewanych centralnie w 2014 i 2018 roku (GJ/dam^3)

Województwo	2014	2018	Dynamika (2014=100)
podkarpackie	75,9	81,2	107,0
wielkopolskie	**91,2**	**96,6**	**105,9**
opolskie	95,7	99,7	104,2
lubuskie	95,6	101,3	105,9
mazowieckie	109,6	108,2	98,7
podlaskie	110,0	108,4	98,5
świętokrzyskie	125,6	109,5	87,1
lubelskie	115,2	110,3	95,8
pomorskie	116,9	116,3	99,5
śląskie	111,3	116,8	105,0
małopolskie	110,2	117,7	106,8
zachodniopomorskie	157,6	118,2	75,0
łódzkie	141,5	129,9	91,8
kujawsko-pomorskie	113,5	132,1	116,4
warmińsko-mazurskie	129,7	134,8	103,9
dolnośląskie	155,3	174,9	112,6
POLSKA	**115,4**	**115,8**	**100,4**

Sprzedaż energii cieplnej w przeliczeniu na kubaturę budynków mieszkalnych ogrzewanych centralnie w 2018 roku (GJ/dam^3)

- 80 - 100
- 100 - 120
- 120 - 140
- 140 - 180

2. DEMOGRAFIA

Ryc. 56. Gęstość zaludnienia w 2014 i 2021 roku (os./km²)

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
śląskie	372	361	97,0
małopolskie	222	224	100,9
mazowieckie	150	152	101,3
dolnośląskie	146	144	98,6
łódzkie	137	133	97,1
pomorskie	126	128	101,6
podkarpackie	119	118	99,2
wielkopolskie	**116**	**117**	**100,9**
kujawsko-pomorskie	116	114	98,3
świętokrzyskie	108	104	96,3
opolskie	106	103	97,2
lubelskie	85	83	97,6
zachodniopomorskie	75	73	97,3
lubuskie	73	71	97,3
warmińsko-mazurskie	60	58	96,7
podlaskie	59	58	98,3
POLSKA	**123**	**122**	**99,2**

Liczba ludności na 1 km² w 2021 roku (os.)

- 58 - 80
- 80 - 100
- 100 - 120
- 120 - 140
- 140 - 361

Ryc. 57. Wskaźnik obciążenia demograficznego – ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w 2014 i 2021 roku (os.)

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
pomorskie	91,0	106,5	117,0
wielkopolskie	**91,9**	**108,0**	**117,5**
małopolskie	95,4	109,4	114,7
mazowieckie	105,4	113,9	108,1
podkarpackie	94,1	116,6	123,9
warmińsko-mazurskie	90,7	119,2	131,4
lubuskie	98,3	124,8	127,0
kujawsko-pomorskie	100,4	124,9	124,4
podlaskie	107,3	126,9	118,3
lubelskie	107,7	131,6	122,2
zachodniopomorskie	107,1	137,7	128,6
dolnośląskie	117,4	137,9	117,5
śląskie	118,9	139,7	117,5
łódzkie	125,8	145,7	115,8
opolskie	121,1	147,3	121,6
świętokrzyskie	119,8	149,5	124,8
POLSKA	**105,2**	**124,2**	**118,1**

Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w 2021 roku (os.)

- 106 - 114
- 114 - 123
- 123 - 132
- 132 - 141
- 141 - 150

Ryc. 58. Wskaźnik obciążenia demograficznego – ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2014 i 2021 roku (os.)

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
podkarpackie	27,9	34,8	124,7
małopolskie	28,9	35,0	121,1
wielkopolskie	**28,0**	**35,6**	**127,1**
warmińsko-mazurskie	26,5	35,7	134,7
pomorskie	28,2	35,9	127,3
podlaskie	29,9	37,0	123,7
kujawsko-pomorskie	29,1	37,8	129,9
lubuskie	28,2	38,0	134,8
mazowieckie	31,5	38,1	121,0
lubelskie	31,2	38,9	124,7
opolskie	30,4	39,3	129,3
zachodniopomorskie	29,3	40,0	136,5
dolnośląskie	31,0	40,7	131,3
śląskie	31,6	41,1	130,1
świętokrzyskie	32,6	41,5	127,3
łódzkie	34,2	43,1	126,0
POLSKA	**30,2**	**38,2**	**126,5**

Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2021 roku (os.)

- **34 - 36**
- **36 - 38**
- **38 - 40**
- **40 - 42**
- **42 - 44**

Ryc. 59. Współczynnik feminizacji w 2014 i 2021 roku (os.)

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
podkarpackie	104	104	100,0
warmińsko-mazurskie	104	105	101,0
świętokrzyskie	105	105	100,0
podlaskie	105	105	100,0
małopolskie	106	106	100,0
lubuskie	105	106	101,0
wielkopolskie	**106**	**106**	**100,0**
zachodniopomorskie	105	106	101,0
kujawsko-pomorskie	106	106	100,0
pomorskie	105	106	101,0
lubelskie	106	106	100,0
opolskie	107	107	100,0
śląskie	107	108	100,9
dolnośląskie	108	108	100,0
mazowieckie	109	109	100,0
łódzkie	110	110	100,0
POLSKA	**107**	**107**	**100,0**

Liczba kobiet przypadających na 100 mężczyzn w 2021 roku (os.)

- **104 - 105**
- **105 - 106**
- **106 - 107**
- **107 - 108**
- **108 - 110**

Ryc. 60. Współczynnik dzietności w 2014 i 2021 roku

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	1,38	1,49	108,0
pomorskie	1,40	1,49	106,6
wielkopolskie	**1,37**	**1,45**	**105,2**
małopolskie	1,30	1,39	107,1
dolnośląskie	1,23	1,30	106,4
łódzkie	1,27	1,29	101,7
podlaskie	1,24	1,28	103,7
kujawsko-pomorskie	1,29	1,25	97,3
śląskie	1,26	1,24	98,3
lubuskie	1,27	1,23	97,2
podkarpackie	1,21	1,22	100,3
zachodniopomorskie	1,23	1,21	98,5
lubelskie	1,25	1,20	96,7
opolskie	1,14	1,17	102,4
warmińsko-mazurskie	1,28	1,14	88,9
świętokrzyskie	1,18	1,11	94,3
POLSKA	**1,29**	**1,32**	**102,3**

Liczba urodzonych dzieci przypadających na 1 kobietę w wieku rozrodczym w 2021 roku

- **1,1 - 1,2**
- **1,2 - 1,3**
- **1,3 - 1,4**
- **1,4 - 1,5**

Ryc. 61. Liczba urodzeń żywych na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021
pomorskie	10,7	10,0	-0,8
mazowieckie	10,7	10,0	-0,8
małopolskie	10,2	9,8	-0,5
wielkopolskie	**10,7**	**9,6**	**-1,1**
podlaskie	9,2	8,7	-0,6
dolnośląskie	9,3	8,5	-0,9
podkarpackie	9,4	8,5	-0,9
kujawsko-pomorskie	9,6	8,1	-1,5
łódzkie	9,1	8,1	-1,0
lubelskie	9,2	8,0	-1,2
lubuskie	9,5	7,9	-1,6
śląskie	9,3	7,8	-1,5
zachodniopomorskie	9,0	7,6	-1,4
opolskie	8,6	7,5	-1,1
warmińsko-mazurskie	9,7	7,5	-2,2
świętokrzyskie	8,5	7,2	-1,3
POLSKA	**9,8**	**8,7**	**-1,1**

Liczba urodzeń żywych na 1 000 ludności w 2021 roku

- **7,1 - 7,7**
- **7,7 - 8,3**
- **8,3 - 8,9**
- **8,9 - 9,5**
- **9,5 - 10**

Ryc. 62. Współczynnik zgonów niemowląt na 1 000 urodzeń żywych w 2014 i 2021 roku

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021
świętokrzyskie	3,1	2,6	-0,4
małopolskie	3,2	3,0	-0,2
lubuskie	3,8	3,2	-0,7
mazowieckie	3,8	3,4	-0,4
łódzkie	4,4	3,6	-0,7
zachodniopomorskie	5,3	3,7	-1,7
wielkopolskie	**4,3**	**3,8**	**-0,6**
opolskie	4,7	4,0	-0,7
pomorskie	3,3	4,1	0,7
podkarpackie	5,0	4,1	-0,9
śląskie	4,9	4,4	-0,5
dolnośląskie	4,6	4,5	0,0
lubelskie	4,2	4,6	0,4
podlaskie	4,5	4,8	0,2
warmińsko-mazurskie	4,8	4,8	0,0
kujawsko-pomorskie	4,6	5,6	0,9
POLSKA	**4,2**	**3,9**	**-0,3**

Liczba zgonów niemowląt na 1 000 urodzeń żywych w 2021 roku

- **2,6 - 3,3**
- **3,3 - 4,0**
- **4,0 - 4,7**
- **4,7 - 5,6**

Ryc. 63. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021
pomorskie	2,0	-2,0	-4,0
małopolskie	1,4	-2,2	-3,6
wielkopolskie	**1,7**	**-2,8**	**-4,5**
mazowieckie	0,7	-3,6	-4,3
podkarpackie	0,8	-4,1	-4,8
dolnośląskie	-0,9	-5,5	-4,6
kujawsko-pomorskie	0,0	-5,6	-5,6
podlaskie	-0,7	-5,7	-5,0
warmińsko-mazurskie	0,6	-5,9	-6,5
lubuskie	0,2	-5,9	-6,1
opolskie	-1,2	-6,1	-4,9
zachodniopomorskie	-0,4	-6,2	-5,7
lubelskie	-1,1	-6,7	-5,6
śląskie	-1,1	-7,0	-5,9
łódzkie	-2,8	-7,6	-4,8
świętokrzyskie	-2,3	-8,0	-5,7
POLSKA	**0,0**	**-4,9**	**-4,9**

Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2021 roku

- **-8,0 do -6,5**
- **-6,5 do -5,0**
- **-5,0 do -3,5**
- **-3,5 do -2,0**

Ryc. 64. Małżeństwa zawarte na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021
małopolskie	5,2	4,9	-0,3
pomorskie	5,0	4,7	-0,3
wielkopolskie	**5,0**	**4,6**	**-0,4**
mazowieckie	4,7	4,6	-0,1
dolnośląskie	4,7	4,4	-0,3
podkarpackie	5,3	4,4	-0,9
śląskie	5,0	4,3	-0,7
łódzkie	4,5	4,3	-0,2
lubelskie	5,1	4,3	-0,8
podlaskie	5,1	4,3	-0,8
zachodniopomorskie	4,8	4,2	-0,6
kujawsko-pomorskie	4,9	4,2	-0,7
lubuskie	4,8	4,1	-0,7
świętokrzyskie	4,8	4,1	-0,7
opolskie	4,8	4,0	-0,8
warmińsko-mazurskie	4,8	4,0	-0,8
POLSKA	**4,9**	**4,4**	**-0,5**

Małżeństwa zawarte na 1 000 ludności w 2021 roku

- **4,0 - 4,2**
- **4,2 - 4,4**
- **4,4 - 4,6**
- **4,6 - 4,9**

Ryc. 65. Rozwody na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021
podkarpackie	1,1	1,2	0,1
małopolskie	1,3	1,3	0,0
łódzkie	1,8	1,4	-0,4
opolskie	1,7	1,4	-0,3
świętokrzyskie	1,5	1,4	-0,1
podlaskie	1,6	1,4	-0,2
lubelskie	1,5	1,5	0,1
lubuskie	2,1	1,6	-0,5
wielkopolskie	**1,7**	**1,6**	**-0,1**
śląskie	1,8	1,7	-0,1
pomorskie	1,4	1,7	0,3
warmińsko-mazurskie	1,9	1,7	-0,2
mazowieckie	1,8	1,7	-0,2
dolnośląskie	2,0	1,7	-0,3
kujawsko-pomorskie	2,1	1,8	-0,2
zachodniopomorskie	2,0	1,9	-0,1
POLSKA	**1,7**	**1,6**	**-0,1**

Rozwody na 1 000 ludności w 2021 roku

- **1,2 - 1,4**
- **1,4 - 1,6**
- **1,6 - 1,8**
- **1,8 - 1,9**

Ryc. 66. Saldo migracji na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021
mazowieckie	2,5	2,4	-0,1
pomorskie	0,9	2,0	1,2
małopolskie	0,9	1,4	0,5
dolnośląskie	0,2	1,2	1,0
wielkopolskie	**0,0**	**0,6**	**0,6**
zachodniopomorskie	-1,4	-0,5	0,9
łódzkie	-0,8	-0,9	-0,1
podkarpackie	-1,1	-0,9	0,1
lubuskie	-1,3	-1,0	0,3
śląskie	-1,6	-1,0	0,6
podlaskie	-1,9	-1,0	0,8
kujawsko-pomorskie	-1,4	-1,1	0,3
opolskie	-2,3	-1,4	0,8
warmińsko-mazurskie	-2,5	-1,8	0,7
świętokrzyskie	-2,0	-1,9	0,1
lubelskie	-2,7	-2,3	0,4
POLSKA	**-0,4**	**0,1**	**0,5**

Saldo migracji na 1 000 ludności w 2021 roku

- -2,3 do -1,0
- -1,0 do 0,0
- 0,0 do 1,0
- 1,0 do 2,4

Ryc. 67. Przeciętne dalsze trwanie życia kobiet w wieku 0 lat w 2014 i 2020 roku (lata)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
podlaskie	82,8	81,9	98,9
podkarpackie	82,8	81,8	98,8
małopolskie	82,5	81,6	98,9
pomorskie	81,5	81,2	99,6
lubelskie	82,2	81,1	98,7
opolskie	81,4	81,0	99,5
świętokrzyskie	82,1	80,9	98,6
mazowieckie	81,8	80,9	98,9
zachodniopomorskie	80,9	80,6	99,7
dolnośląskie	81,1	80,6	99,4
warmińsko-mazurskie	81,2	80,6	99,2
wielkopolskie	**81,2**	**80,5**	**99,2**
kujawsko-pomorskie	81,1	80,4	99,2
śląskie	80,4	80,0	99,5
lubuskie	80,8	80,0	99,0
łódzkie	80,8	79,6	98,6
POLSKA	**81,6**	**80,7**	**98,9**

Przeciętne dalsze trwanie życia kobiet w 2020 roku (lata)

- 79,5 - 80,0
- 80,0 - 80,5
- 80,5 - 81,0
- 81,0 - 81,5
- 81,5 - 82,0

Ryc. 68. Przeciętne dalsze trwanie życia mężczyzn w wieku 0 lat w 2014 i 2020 roku (lata)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
małopolskie	75,3	73,8	98,0
podkarpackie	75,1	73,7	98,1
pomorskie	74,4	73,3	98,5
podlaskie	74,0	73,1	98,8
opolskie	74,5	73,0	98,0
wielkopolskie	**74,0**	**72,8**	**98,4**
mazowieckie	74,0	72,8	98,4
kujawsko-pomorskie	73,4	72,4	98,7
śląskie	73,2	72,3	98,7
lubelskie	73,2	72,3	98,7
zachodniopomorskie	73,6	72,1	98,0
dolnośląskie	73,1	72,1	98,6
warmińsko-mazurskie	73,1	72,0	98,6
świętokrzyskie	73,7	72,0	97,8
lubuskie	73,3	71,8	98,0
łódzkie	71,7	71,1	99,2
POLSKA	**73,8**	**72,6**	**98,4**

3. RYNEK PRACY

Ryc. 69. Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 15 lat i więcej w 2014 i 2020 roku (%)

Województwo	2014	2020	Zmiana 2014-2020 (p.proc.)
mazowieckie	61,5	60,1	-1,4
pomorskie	55,7	58,4	2,7
wielkopolskie	**57,7**	**57,6**	**-0,1**
dolnośląskie	55,1	56,9	1,8
małopolskie	55,9	56,6	0,7
łódzkie	58,3	56,6	-1,7
podlaskie	55,9	55,5	-0,4
świętokrzyskie	55,3	55,1	-0,2
lubuskie	54,1	54,8	0,7
opolskie	54,0	54,7	0,7
kujawsko-pomorskie	55,3	54,6	-0,7
lubelskie	56,3	54,6	-1,7
zachodniopomorskie	52,6	54,2	1,6
podkarpackie	54,5	53,9	-0,6
warmińsko-mazurskie	51,1	53,4	2,3
śląskie	53,8	52,6	-1,2
POLSKA	**56,2**	**56,1**	**-0,1**

Ryc. 70. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2014 i 2021 roku (%)

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021 (p.proc.)
wielkopolskie	**7,6**	**3,1**	**-4,5**
śląskie	9,6	4,2	-5,4
małopolskie	9,7	4,5	-5,2
mazowieckie	9,6	4,6	-5,0
dolnośląskie	10,4	4,8	-5,6
lubuskie	12,5	4,9	-7,6
pomorskie	11,1	5,1	-6,0
łódzkie	11,8	5,6	-6,2
opolskie	11,8	6,0	-5,8
podlaskie	12,9	7,0	-5,9
zachodniopomorskie	15,5	7,1	-8,4
lubelskie	12,6	7,2	-5,4
świętokrzyskie	14,1	7,3	-6,8
kujawsko-pomorskie	15,5	7,7	-7,8
podkarpackie	14,6	8,2	-6,4
warmińsko-mazurskie	18,7	8,6	-10,1
POLSKA	**11,4**	**5,4**	**-6,0**

Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2021 roku (%)

- **3,1 - 4,2**
- **4,2 - 5,3**
- **5,3 - 6,4**
- **6,4 - 7,5**
- **7,5 - 8,6**

Ryc. 71. Bezrobotni na 1 000 ludności w wieku produkcyjnym (18-64 lata mężczyźni, 18-59 lat kobiety) w 2014 i 2021 roku (os.)

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
wielkopolskie	**53,1**	**24,1**	**45,3**
śląskie	60,6	29,2	48,2
lubuskie	72,4	30,6	42,3
małopolskie	65,7	34,3	52,2
pomorskie	66,9	34,5	51,5
dolnośląskie	65,8	34,7	52,8
opolskie	65,9	36,9	56,0
mazowieckie	75,6	40,9	54,1
łódzkie	81,3	43,5	53,5
zachodniopomorskie	86,3	43,8	50,8
podlaskie	79,9	47,6	59,5
warmińsko-mazurskie	105,8	50,2	47,4
kujawsko-pomorskie	96,2	50,7	52,8
świętokrzyskie	95,5	53,1	55,6
lubelskie	87,2	53,7	61,6
podkarpackie	102,1	60,3	59,0
POLSKA	**75,3**	**39,7**	**52,8**

Bezrobotni na 1 000 ludności w wieku produkcyjnym w 2021 roku

- **24 - 33**
- **33 - 40**
- **40 - 47**
- **47 - 54**
- **54 - 61**

Ryc. 72. Bezrobotne kobiety na 1 000 zarejestrowanych bezrobotnych w 2014 i 2021 roku (os.)

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
podlaskie	455,0	459,7	101,0
łódzkie	491,6	502,7	102,3
lubelskie	481,9	503,1	104,4
mazowieckie	478,5	505,1	105,6
świętokrzyskie	484,9	517,0	106,6
dolnośląskie	514,3	529,6	103,0
podkarpackie	509,7	531,6	104,3
małopolskie	523,6	544,2	103,9
śląskie	535,7	547,4	102,2
zachodniopomorskie	527,1	559,0	106,1
warmińsko-mazurskie	519,5	564,3	108,6
opolskie	525,7	567,4	107,9
lubuskie	530,2	568,6	107,2
kujawsko-pomorskie	551,3	591,5	107,3
wielkopolskie	**565,6**	**593,8**	**105,0**
pomorskie	558,9	600,2	107,4
POLSKA	**514,8**	**538,4**	**104,6**

Bezrobotne kobiety na 1 000 zarejestrowanych bezrobotnych w 2021 roku

- 459 - 480
- 480 - 510
- 510 - 540
- 540 - 570
- 570 - 601

Ryc. 73. Bezrobotni w wieku 25-34 lata na 1 000 zarejestrowanych bezrobotnych w 2014 i 2021 roku (os.)

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
łódzkie	258,7	232,4	89,8
dolnośląskie	257,6	234,0	90,8
śląskie	271,9	241,6	88,9
mazowieckie	271,3	247,1	91,1
zachodniopomorskie	263,2	247,4	94,0
lubuskie	272,0	249,1	91,6
opolskie	262,6	253,0	96,4
warmińsko-mazurskie	275,3	259,7	94,3
małopolskie	284,5	264,5	92,9
wielkopolskie	**288,8**	**264,6**	**91,6**
podlaskie	289,8	265,1	91,5
kujawsko-pomorskie	276,1	265,2	96,0
świętokrzyskie	296,9	265,4	89,4
pomorskie	276,2	274,3	99,3
podkarpackie	302,4	283,1	93,6
lubelskie	320,8	285,0	88,8
POLSKA	**279,1**	**258,0**	**92,4**

Bezrobotni w wieku 25-34 lata na 1 000 zarejestrowanych bezrobotnych w 2021 roku

- 232 - 242
- 242 - 252
- 252 - 262
- 262 - 272
- 272 - 285

Ryc. 74. Bezrobotni powyżej 55. roku życia na 1 000 zarejestrowanych bezrobotnych w 2014 i 2021 roku (os.)

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
lubelskie	126,5	149,4	118,1
podkarpackie	114,4	151,3	132,3
kujawsko-pomorskie	142,1	158,1	111,3
pomorskie	159,8	159,8	100,0
wielkopolskie	**149,3**	**165,5**	**110,9**
świętokrzyskie	138,8	170,3	122,7
małopolskie	134,5	171,6	127,6
mazowieckie	175,3	176,9	100,9
śląskie	167,8	181,9	108,4
podlaskie	161,0	187,5	116,4
lubuskie	184,6	190,1	103,0
warmińsko-mazurskie	149,2	190,8	127,9
łódzkie	185,0	192,9	104,2
zachodniopomorskie	192,5	193,8	100,7
dolnośląskie	210,2	200,1	95,2
opolskie	190,1	210,9	110,9
POLSKA	**160,0**	**175,1**	**109,4**

Bezrobotni powyżej 55. roku życia na 1 000 zarejestrowanych bezrobotnych w 2021 roku

- **149 - 161**
- **161 - 173**
- **173 - 185**
- **185 - 197**
- **197 - 211**

Ryc. 75. Bezrobotni z wykształceniem wyższym na 1 000 zarejestrowanych bezrobotnych w 2014 i 2021 roku (os.)

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
kujawsko-pomorskie	81,7	92,1	112,7
warmińsko-mazurskie	89,0	101,9	114,5
lubuskie	98,2	112,0	114,0
zachodniopomorskie	102,0	114,8	112,6
opolskie	109,8	117,2	106,7
łódzkie	111,6	128,0	114,7
dolnośląskie	111,2	130,4	117,3
wielkopolskie	**119,9**	**142,4**	**118,8**
pomorskie	111,7	142,7	127,8
śląskie	125,6	145,2	115,6
podlaskie	141,4	149,5	105,7
lubelskie	148,8	155,6	104,6
podkarpackie	138,7	157,7	113,7
małopolskie	145,0	165,5	114,1
mazowieckie	145,4	171,0	117,6
świętokrzyskie	151,6	171,5	113,1
POLSKA	**123,5**	**142,7**	**115,5**

Bezrobotni z wyższym wykształceniem na 1 000 zarejestrowanych bezrobotnych w 2021 roku

- **92 - 108**
- **108 - 124**
- **124 - 140**
- **140 - 156**
- **156 - 172**

Ryc. 76. Bezrobotni niepełnosprawni na 1 000 zarejestrowanych bezrobotnych w 2014 i 2021 roku (os.)

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
kujawsko-pomorskie	47,4	48,7	102,7
lubelskie	42,9	52,1	121,4
mazowieckie	41,7	52,6	126,3
zachodniopomorskie	48,8	53,6	109,8
podkarpackie	46,7	57,7	123,6
małopolskie	58,7	65,2	111,1
podlaskie	62,9	67,5	107,3
świętokrzyskie	57,6	74,8	129,8
śląskie	67,5	78,3	116,1
wielkopolskie	**73,2**	**81,5**	**111,3**
warmińsko-mazurskie	60,3	82,2	136,2
opolskie	65,8	82,6	125,5
łódzkie	79,4	83,3	104,9
dolnośląskie	81,7	85,5	104,7
pomorskie	70,1	86,6	123,6
lubuskie	90,8	94,3	103,8
POLSKA	**59,7**	**68,1**	**114,2**

Bezrobotni niepełnosprawni na 1 000 zarejestrowanych bezrobotnych w 2021 roku

- 48 - 55
- 55 - 65
- 65 - 75
- 75 - 85
- 85 - 95

Ryc. 77. Długotrwale bezrobotni (powyżej 12 miesięcy) na 1 000 zarejestrowanych bezrobotnych w 2014 i 2021 roku (os.)

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
wielkopolskie	**369,8**	**381,7**	**103,2**
lubuskie	342,5	391,1	114,2
warmińsko-mazurskie	395,4	401,6	101,6
śląskie	391,3	437,6	111,9
pomorskie	388,4	455,9	117,4
dolnośląskie	390,0	458,2	117,5
opolskie	369,6	472,7	127,9
świętokrzyskie	419,4	475,5	113,4
zachodniopomorskie	370,8	476,1	128,4
małopolskie	414,6	479,6	115,7
lubelskie	463,6	502,3	108,4
łódzkie	443,7	507,9	114,5
mazowieckie	458,8	509,0	110,9
kujawsko-pomorskie	422,5	512,9	121,4
podlaskie	464,0	520,4	112,2
podkarpackie	448,8	526,1	117,2
POLSKA	**416,4**	**477,6**	**114,7**

Długotrwale bezrobotni na 1 000 zarejestrowanych bezrobotnych w 2021 roku

- 381 - 410
- 410 - 440
- 440 - 470
- 470 - 500
- 500 - 527

Ryc. 78. Pracujący na 1 000 ludności w 2014 i 2020 roku (os.)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	279	313	112,2
wielkopolskie	**257**	**283**	**110,1**
dolnośląskie	251	277	110,4
śląskie	259	275	106,2
łódzkie	228	252	110,5
małopolskie	220	249	113,2
pomorskie	226	249	110,2
lubuskie	219	229	104,6
kujawsko-pomorskie	216	229	106,0
opolskie	206	219	106,3
podkarpackie	201	217	108,0
zachodniopomorskie	194	215	110,8
podlaskie	180	200	111,1
warmińsko-mazurskie	189	199	105,3
świętokrzyskie	182	193	106,0
lubelskie	174	189	108,6
POLSKA	**230**	**252**	**109,6**

Liczba pracujących na 1 000 ludności w 2020 roku

- 189 - 215
- 215 - 240
- 240 - 265
- 265 - 290
- 290 - 315

Ryc. 79. Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat w 2014 i 2020 roku (%)

Województwo	2014	2020	Zmiana 2014-2020 (p.proc.)
mazowieckie	73,2	77,8	4,6
łódzkie	68,8	75,9	7,1
pomorskie	65,7	75,7	10,0
wielkopolskie	**67,9**	**75,4**	**7,5**
dolnośląskie	65,5	75,1	9,6
małopolskie	66,2	73,6	7,4
podlaskie	68,3	73,4	5,1
opolskie	65,8	73,1	7,3
lubuskie	64,6	72,6	8,0
świętokrzyskie	63,8	72,3	8,5
zachodniopomorskie	63,2	71,3	8,1
kujawsko-pomorskie	64,4	71,3	6,9
lubelskie	66,2	70,5	4,3
śląskie	63,8	70,2	6,4
podkarpackie	62,0	70,0	8,0
warmińsko-mazurskie	60,3	69,5	9,2
POLSKA	**66,5**	**73,6**	**7,1**

Udział pracujących w liczbie ludności w wieku 20-64 lata w 2020 roku (%)

- 69 - 70
- 70 - 72
- 72 - 74
- 74 - 76
- 76 - 78

Ryc. 80. Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w 2014 i 2020 roku (zł)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	4 927,3	6 581,8	133,6
dolnośląskie	4 042,9	5 693,7	140,8
małopolskie	3 700,1	5 536,1	149,6
pomorskie	4 011,6	5 484,5	136,7
śląskie	4 100,5	5 450,9	132,9
łódzkie	3 618,6	5 148,4	142,3
zachodniopomorskie	3 649,3	5 099,5	139,7
opolskie	3 632,8	5 078,5	139,8
wielkopolskie	**3 597,7**	**4 985,8**	**138,6**
podlaskie	3 530,2	4 929,6	139,6
lubelskie	3 605,0	4 915,0	136,3
lubuskie	3 425,4	4 832,1	141,1
kujawsko-pomorskie	3 439,1	4 831,7	140,5
świętokrzyskie	3 435,9	4 800,2	139,7
warmińsko-mazurskie	3 387,0	4 709,1	139,0
podkarpackie	3 412,3	4 707,8	138,0
POLSKA	**4 004,0**	**5 523,3**	**137,9**

4. EDUKACJA

Ryc. 81. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2014 i 2020 roku (%)

Województwo	2014	2020	Zmiana 2014-2020 (p.proc.)
mazowieckie	87,8	94,6	6,8
opolskie	88,5	92,2	3,7
wielkopolskie	**85,2**	**91,6**	**6,4**
dolnośląskie	82,3	91,5	9,2
śląskie	85,7	91,3	5,6
małopolskie	83,1	91,0	7,9
podlaskie	78,8	89,9	11,1
łódzkie	84,1	89,6	5,5
podkarpackie	79,1	88,8	9,7
lubuskie	80,6	88,6	8,0
lubelskie	80,3	87,6	7,3
zachodniopomorskie	78,5	87,4	8,9
pomorskie	76,9	86,9	10,0
świętokrzyskie	79,0	86,8	7,8
kujawsko-pomorskie	75,5	84,5	9,0
warmińsko-mazurskie	72,8	83,8	11,0
POLSKA	**82,3**	**90,1**	**7,8**

Ryc. 82. Współczynnik skolaryzacji netto w szkołach podstawowych w 2014 i 2020 roku (%)

Województwo	2014	2020	Zmiana 2014-2020 (p.proc.)
mazowieckie	97,3	98,0	0,8
wielkopolskie	**96,3**	**96,6**	**0,4**
małopolskie	93,3	95,9	2,5
łódzkie	94,4	95,0	0,7
śląskie	94,5	95,0	0,5
opolskie	91,5	94,5	3,0
dolnośląskie	91,9	94,4	2,4
podlaskie	90,8	94,1	3,3
pomorskie	93,8	94,0	0,2
podkarpackie	90,5	93,7	3,2
lubuskie	91,9	93,3	1,4
lubelskie	93,1	93,0	-0,2
świętokrzyskie	93,4	92,7	-0,8
kujawsko-pomorskie	92,6	92,2	-0,3
zachodniopomorskie	90,2	91,5	1,3
warmińsko-mazurskie	90,6	89,5	-1,0
POLSKA	**93,7**	**94,7**	**1,1**

Współczynnik skolaryzacji netto w szkołach podstawowych w 2020 roku (%)

- 89 - 91
- 91 - 93
- 93 - 95
- 95 - 97
- 97 - 98

Ryc. 83. Współczynnik skolaryzacji netto w szkołach zawodowych (bez zasadniczych zawodowych, branżowych szkół I stopnia i szkół specjalnych przysposabiających do pracy) i ogólnozawodowych (wiek 16-18 lat) w 2014 i 2020 roku (%)

Województwo	2014	2020	Zmiana 2014-2020 (p.proc.)
świętokrzyskie	36,2	31,9	-4,3
podkarpackie	35,2	31,1	-4,1
opolskie	34,5	30,8	-3,7
lubuskie	32,5	29,6	-2,9
kujawsko-pomorskie	32,1	29,5	-2,6
śląskie	34,9	29,4	-5,5
lubelskie	32,6	29,0	-3,7
małopolskie	34,4	29,0	-5,4
wielkopolskie	**31,3**	**28,7**	**-2,7**
łódzkie	31,4	27,7	-3,7
podlaskie	31,6	27,7	-3,9
warmińsko-mazurskie	30,5	26,2	-4,3
dolnośląskie	31,8	26,1	-5,6
pomorskie	30,2	26,1	-4,1
zachodniopomorskie	29,0	25,3	-3,7
mazowieckie	28,7	24,3	-4,4
POLSKA	**32,1**	**35,0**	**2,8**

Współczynnik skolaryzacji netto w szkołach zawodowych i ogólnozawodowych w 2020 roku (%)

- 24 - 26
- 26 - 28
- 28 - 30
- 30 - 32

Ryc. 84. Liczba szkół podstawowych na 10 tys. ludności w 2014 i 2020 roku (ob.)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
podkarpackie	5,1	5,1	99,6
świętokrzyskie	4,5	4,5	100,2
lubelskie	4,5	4,5	98,1
małopolskie	4,3	4,5	103,4
opolskie	4,0	4,2	104,8
warmińsko-mazurskie	3,7	4,0	107,5
wielkopolskie	**3,5**	**3,7**	**107,3**
łódzkie	3,4	3,6	108,0
podlaskie	3,5	3,6	104,0
lubuskie	3,3	3,6	108,2
mazowieckie	3,3	3,6	107,5
kujawsko-pomorskie	3,3	3,5	106,2
pomorskie	3,1	3,3	106,3
zachodniopomorskie	2,9	3,3	113,2
śląskie	2,7	3,2	116,0
dolnośląskie	2,7	3,0	109,7
POLSKA	**3,5**	**3,7**	**106,3**

Liczba szkół podstawowych na 10 tys. ludności w 2020 roku

- 3,0 - 3,4
- 3,4 - 3,8
- 3,8 - 4,2
- 4,2 - 4,6
- 4,6 - 5,2

Ryc. 85. Liczba szkół ponadpodstawowych/ponadgimnazjalnych (bez policealnych) na 10 tys. ludności w 2014 i 2020 roku (ob.)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
warmińsko-mazurskie	2,6	2,3	90,1
kujawsko-pomorskie	2,8	2,3	80,6
świętokrzyskie	2,5	2,3	89,9
zachodniopomorskie	2,5	2,2	87,7
opolskie	2,4	2,1	89,1
lubelskie	2,6	2,0	78,8
lubuskie	2,4	2,0	83,6
wielkopolskie	**2,3**	**2,0**	**85,7**
łódzkie	2,3	2,0	86,0
podlaskie	2,2	2,0	88,2
mazowieckie	2,1	1,9	91,1
pomorskie	2,2	1,9	88,6
dolnośląskie	2,1	1,9	88,6
podkarpackie	2,1	1,9	89,5
śląskie	2,1	1,9	88,1
małopolskie	2,1	1,8	87,4
POLSKA	**2,3**	**2,0**	**87,1**

Liczba szkół ponadpodstawowych na 10 tys. ludności w 2020 roku

- 1,8 - 1,9
- 1,9 - 2,0
- 2,0 - 2,1
- 2,1 - 2,2
- 2,2 - 2,3

Ryc. 86. Zdawalność egzaminu maturalnego w 2014 i 2020 roku (%)

Województwo	2014	2020	Zmiana 2014-2020 (p.proc.)
małopolskie	73,0	77,9	4,9
mazowieckie	71,0	76,7	5,7
podlaskie	73,0	75,8	2,8
podkarpackie	71,0	75,2	4,2
wielkopolskie	**70,0**	**73,9**	**3,9**
śląskie	71,0	73,7	2,7
opolskie	70,0	73,6	3,6
świętokrzyskie	71,0	73,4	2,4
łódzkie	71,0	72,5	1,5
dolnośląskie	69,0	72,3	3,3
lubuskie	74,0	72,2	-1,8
pomorskie	71,0	72,0	1,0
lubelskie	70,0	71,6	1,6
kujawsko-pomorskie	71,0	71,4	0,4
zachodniopomorskie	67,0	70,8	3,8
warmińsko-mazurskie	68,0	69,1	1,1
POLSKA	**71,0**	**74,0**	**3,0**

Zdawalność egzaminu maturalnego w 2020 roku (%)

- 69 - 70
- 70 - 72
- 72 - 74
- 74 - 76
- 76 - 78

Ryc. 87. Absolwenci liceów ogólnokształcących w ogólnej liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w 2014 i 2020 roku (%)

Województwo	2014	2020	Zmiana 2014-2020 (p.proc.)
mazowieckie	62,9	66,4	3,5
zachodniopomorskie	56,3	58,5	2,2
dolnośląskie	53,5	58,4	4,9
lubelskie	61,2	58,3	-2,9
pomorskie	51,7	58,1	6,4
łódzkie	58,4	58,1	-0,3
warmińsko-mazurskie	52,6	57,2	4,6
podlaskie	57,8	57,1	-0,7
świętokrzyskie	53,6	56,1	2,5
śląskie	51,4	54,6	3,2
małopolskie	52,4	54,3	1,9
wielkopolskie	**50,0**	**53,6**	**3,6**
lubuskie	46,6	52,2	5,6
podkarpackie	53,7	51,7	-2,0
kujawsko-pomorskie	47,5	50,2	2,7
opolskie	46,1	47,2	1,1
POLSKA	**54,4**	**56,8**	**2,4**

Absolwenci liceów ogólnokształcących w ogólnej liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w 2020 roku (%)

- 47 - 50
- 50 - 54
- 54 - 58
- 58 - 62
- 62 - 67

Ryc. 88. Studenci uczelni na 10 tys. ludności w 2014 i 2020 roku (os.)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	530	461	87,0
małopolskie	545	430	78,9
dolnośląskie	470	405	86,2
pomorskie	426	368	86,3
wielkopolskie	**391**	**338**	**86,4**
lubelskie	382	328	85,8
łódzkie	349	289	82,7
kujawsko-pomorskie	312	263	84,3
śląskie	294	255	86,6
podlaskie	322	242	75,1
zachodniopomorskie	308	222	71,9
opolskie	278	218	78,6
podkarpackie	279	216	77,4
warmińsko-mazurskie	246	173	70,5
świętokrzyskie	239	160	67,0
lubuskie	176	124	70,6
POLSKA	**382**	**318**	**83,1**

Ryc. 89. Uczestnicy studiów doktoranckich na 10 tys. ludności w 2014 i 2020 roku (os.)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	20,9	10,9	52,2
małopolskie	20,1	10,1	50,2
dolnośląskie	14,7	7,2	49,0
lubelskie	14,5	7,1	49,0
pomorskie	12,6	6,6	52,4
łódzkie	10,9	6,4	58,7
wielkopolskie	**9,4**	**4,7**	**50,0**
śląskie	7,6	4,4	57,9
zachodniopomorskie	7,8	4,4	56,4
podlaskie	5,6	4,4	78,6
kujawsko-pomorskie	5,9	3,6	61,0
opolskie	6,7	2,8	41,8
warmińsko-mazurskie	4,4	2,2	50,0
świętokrzyskie	2,9	1,9	65,5
lubuskie	2,4	1,4	58,3
podkarpackie	2,4	1,2	50,0
POLSKA	**11,3**	**6,0**	**53,1**

5. KAPITAŁ SPOŁECZNY

5.1. Stan i ochrona zdrowia

Ryc. 90. Łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności w 2014 i 2020 roku

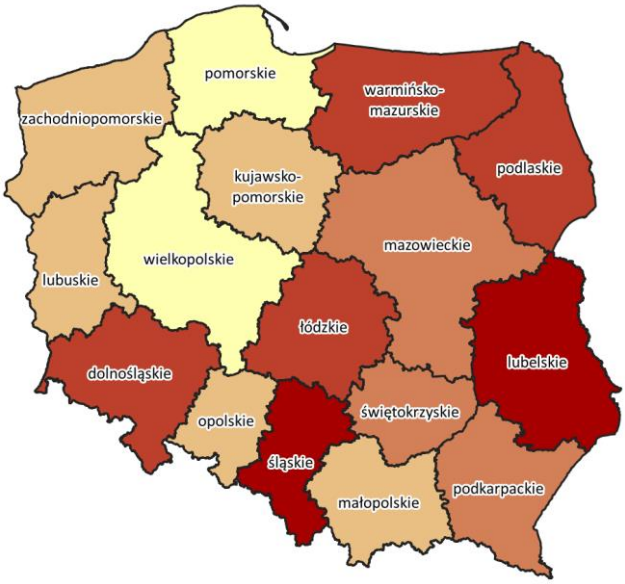

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
lubelskie	52,9	51,3	96,8
śląskie	56,2	50,5	89,8
łódzkie	53,1	47,1	88,8
podlaskie	49,4	46,0	93,1
dolnośląskie	51,3	46,0	89,7
warmińsko-mazurskie	46,0	45,1	98,0
mazowieckie	49,0	44,8	91,4
świętokrzyskie	50,0	44,1	88,3
podkarpackie	48,3	42,6	88,2
kujawsko-pomorskie	47,3	41,7	88,0
lubuskie	43,6	41,4	95,1
opolskie	48,5	41,2	84,9
zachodniopomorskie	48,7	40,9	84,0
małopolskie	44,5	39,7	89,3
wielkopolskie	**45,1**	**37,2**	**82,5**
pomorskie	40,5	36,7	90,6
POLSKA	**48,9**	**43,8**	**89,6**

Łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności w 2020 roku

- 36 - 39
- 39 - 42
- 42 - 45
- 45 - 48
- 48 - 52

Ryc. 91. Ludność przypadająca na 1 aptekę ogólnodostępną w 2014 i 2021 roku (os.)

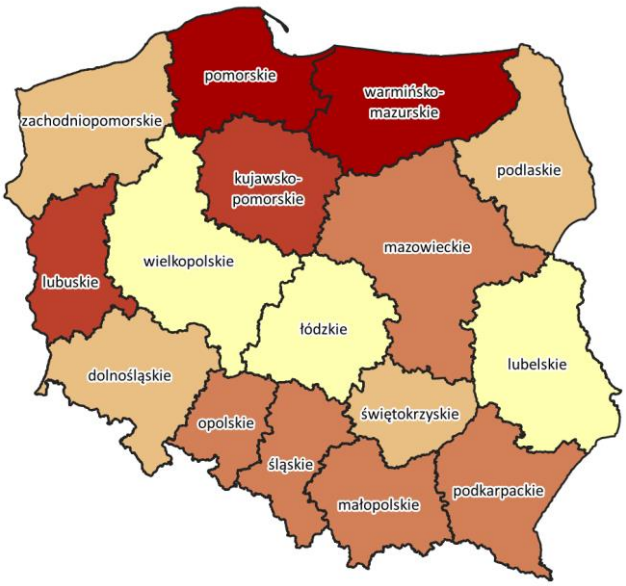

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
lubelskie	2 642	2 829	107,1
wielkopolskie	**2 930**	**2 848**	**97,2**
łódzkie	2 925	2 947	100,8
zachodniopomorskie	3 218	3 100	96,3
dolnośląskie	2 891	3 114	107,7
podlaskie	3 088	3 158	102,3
świętokrzyskie	3 022	3 174	105,0
śląskie	3 150	3 248	103,1
małopolskie	2 978	3 328	111,8
opolskie	3 260	3 331	102,2
podkarpackie	3 332	3 340	100,2
mazowieckie	3 140	3 354	106,8
lubuskie	3 159	3 434	108,7
kujawsko-pomorskie	3 567	3 483	97,6
pomorskie	3 366	3 551	105,5
warmińsko-mazurskie	3 471	3 558	102,5
POLSKA	**3 094**	**3 209**	**103,7**

Ludność przypadająca na 1 aptekę ogólnodostępną w 2021 roku (os.)

- 2 800 - 3 000
- 3 000 - 3 200
- 3 200 - 3 400
- 3 400 - 3 500
- 3 500 - 3 600

Ryc. 92. Liczba przychodni przypadająca na 10 tys. ludności w 2014 i 2021 roku (ob.)

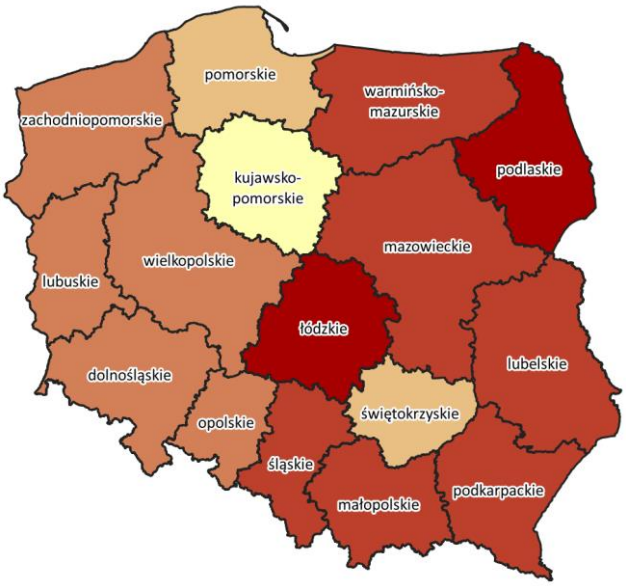

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
podlaskie	6,3	6,8	107,0
łódzkie	6,2	6,7	109,2
warmińsko-mazurskie	5,7	6,3	110,0
podkarpackie	5,3	6,1	115,3
lubelskie	5,5	6,0	109,0
małopolskie	5,2	6,0	115,3
śląskie	6,1	6,0	97,3
mazowieckie	4,9	5,9	120,8
lubuskie	5,4	5,7	107,2
zachodniopomorskie	5,4	5,6	103,1
wielkopolskie	**5,2**	**5,5**	**105,2**
dolnośląskie	4,6	5,5	119,1
opolskie	5,3	5,4	100,9
świętokrzyskie	4,5	5,2	115,9
pomorskie	4,1	4,9	119,6
kujawsko-pomorskie	3,7	4,5	121,1
POLSKA	**5,2**	**5,8**	**110,7**

Liczba przychodni przypadających na 10 tys. ludności w 2021 roku

- 4,4 - 4,8
- 4,8 - 5,3
- 5,3 - 5,8
- 5,8 - 6,3
- 6,3 - 6,8

Ryc. 93. Lekarze (personel pracujący ogółem) na 10 tys. ludności w 2014 i 2020 roku (os.)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	68,2	80,5	118,0
małopolskie	59,0	70,0	118,6
śląskie	56,9	68,0	119,5
łódzkie	62,6	67,1	107,2
lubelskie	58,4	66,4	113,7
dolnośląskie	51,5	57,8	112,2
kujawsko-pomorskie	45,8	54,7	119,4
podlaskie	48,9	54,2	110,8
świętokrzyskie	45,8	53,7	117,2
zachodniopomorskie	45,0	52,6	116,9
pomorskie	49,6	51,8	104,4
podkarpackie	39,3	47,9	121,9
lubuskie	42,3	46,0	108,7
opolskie	34,9	42,9	122,9
warmińsko-mazurskie	40,2	40,8	101,5
wielkopolskie	**39,0**	**37,8**	**96,9**
POLSKA	**52,3**	**59,7**	**114,1**

Lekarze na 10 tys. ludności w 2020 roku

- 37 - 45
- 45 - 53
- 53 - 61
- 61 - 69
- 69 - 81

Ryc. 94. Pielęgniarki i położne (personel pracujący ogółem) na 10 tys. ludności w 2014 i 2020 roku (os.)

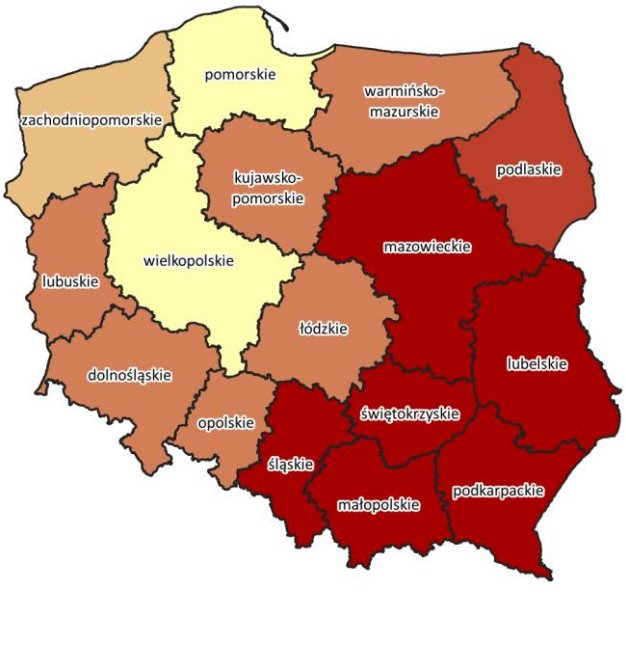

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	75,7	87,3	115,3
świętokrzyskie	73,5	86,1	117,1
podkarpackie	72,4	84,2	116,3
lubelskie	73,1	83,8	114,6
śląskie	73,7	81,6	110,7
małopolskie	73,1	79,9	109,3
podlaskie	69,0	77,4	112,2
łódzkie	65,6	71,7	109,3
dolnośląskie	66,7	70,2	105,2
kujawsko-pomorskie	62,2	70,2	112,9
opolskie	62,5	70,1	112,2
warmińsko-mazurskie	62,8	66,8	106,4
lubuskie	61,7	65,7	106,5
zachodniopomorskie	58,5	65,0	111,1
pomorskie	55,2	55,7	100,9
wielkopolskie	**56,0**	**51,5**	**92,0**
POLSKA	**67,6**	**74,1**	**109,6**

Ryc. 95. Liczba porad lekarskich udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (AOZ) na 1 mieszkańca w 2014 i 2021 roku

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
opolskie	6,3	6,3	100,3
lubuskie	6,6	6,5	98,5
podkarpackie	6,5	6,6	101,4
świętokrzyskie	6,6	6,8	103,5
warmińsko-mazurskie	6,5	6,9	106,2
zachodniopomorskie	7,1	7,0	99,3
wielkopolskie	**6,9**	**7,3**	**105,0**
małopolskie	7,0	7,4	105,5
kujawsko-pomorskie	7,2	7,4	103,1
podlaskie	7,3	7,5	103,5
pomorskie	6,9	7,6	110,4
dolnośląskie	6,9	7,6	109,3
śląskie	7,5	7,7	103,2
lubelskie	7,1	7,8	109,4
łódzkie	7,5	8,0	107,1
mazowieckie	7,4	8,4	114,1
POLSKA	**7,1**	**7,5**	**106,3**

Ryc. 96. Liczba porad lekarskich udzielonych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) na 1 mieszkańca w 2014 i 2021 roku

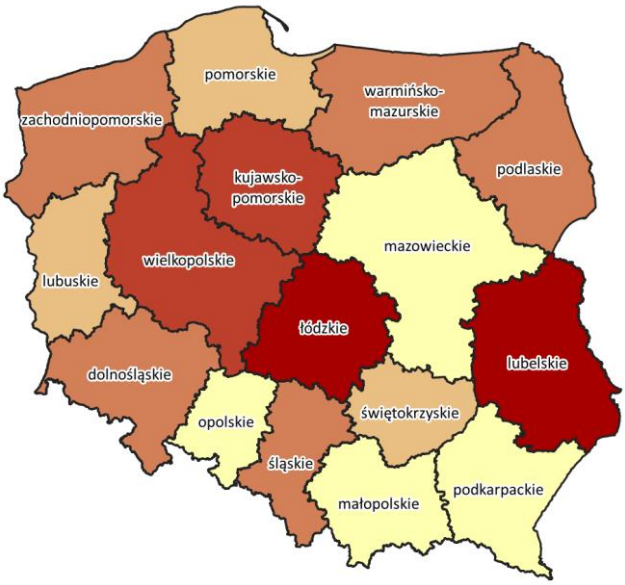

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	3,7	4,1	112,7
małopolskie	3,9	4,1	106,8
opolskie	4,1	4,2	101,5
podkarpackie	4,1	4,2	104,4
lubuskie	4,1	4,3	105,4
pomorskie	4,0	4,4	109,4
świętokrzyskie	4,1	4,5	108,7
podlaskie	4,2	4,5	107,7
zachodniopomorskie	4,5	4,6	100,9
warmińsko-mazurskie	4,1	4,6	110,8
dolnośląskie	4,2	4,6	109,5
śląskie	4,2	4,6	108,1
kujawsko-pomorskie	4,4	4,7	106,6
wielkopolskie	**4,4**	**4,8**	**108,8**
lubelskie	4,4	5,0	114,3
łódzkie	4,7	5,1	108,8
POLSKA	**4,2**	**4,5**	**108,4**

Liczba porad lekarskich w ramach POZ na 1 mieszkańca w 2021 roku

- 4,1 - 4,3
- 4,3 - 4,5
- 4,5 - 4,7
- 4,7 - 4,9
- 4,9 - 5,1

Ryc. 97. Zgony z powodu nowotworów ogółem na 100 tys. ludności w 2014 i 2020 roku

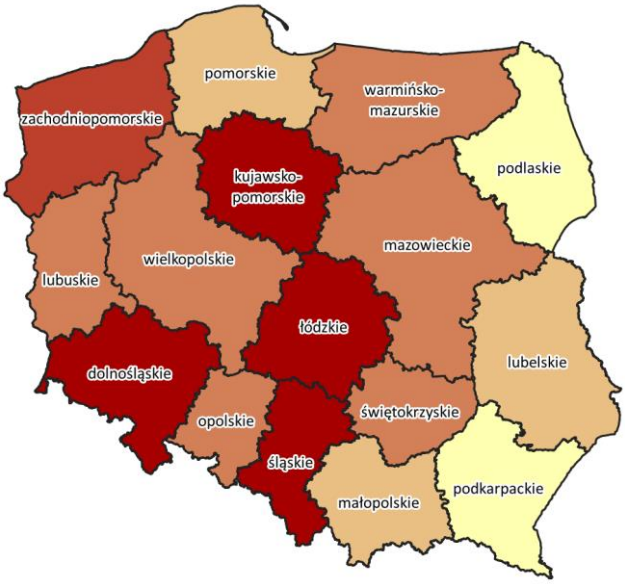

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
podkarpackie	200,3	237,7	118,7
podlaskie	235,5	253,8	107,8
lubelskie	238,2	255,8	107,4
pomorskie	262,9	256,4	97,5
małopolskie	240,8	258,9	107,5
świętokrzyskie	251,3	275,9	109,8
warmińsko-mazurskie	248,6	278,1	111,9
mazowieckie	262,0	279,4	106,6
opolskie	263,0	282,5	107,4
wielkopolskie	**252,8**	**284,3**	**112,5**
lubuskie	250,6	284,7	113,6
zachodniopomorskie	273,3	288,7	105,6
łódzkie	291,5	306,6	105,2
dolnośląskie	282,5	312,0	110,4
śląskie	289,5	317,2	109,6
kujawsko-pomorskie	275,9	317,6	115,1
POLSKA	**260,7**	**283,4**	**108,7**

Zgony z powodu nowotworów na 100 tys. ludności w 2020 roku

- 237 - 255
- 255 - 270
- 270 - 285
- 285 - 300
- 300 - 320

Ryc. 98. Zgony z powodu chorób układu krążenia na 100 tys. ludności w 2014 i 2020 roku

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	469,5	352,5	75,1
lubuskie	367,4	356,1	96,9
wielkopolskie	**356,0**	**365,9**	**102,8**
kujawsko-pomorskie	384,7	371,3	96,5
warmińsko-mazurskie	367,6	374,4	101,8
podkarpackie	398,0	412,9	103,7
pomorskie	366,1	450,3	123,0
opolskie	441,6	467,9	106,0
łódzkie	522,1	484,0	92,7
małopolskie	441,0	486,2	110,2
dolnośląskie	463,6	486,7	105,0
podlaskie	445,1	503,4	113,1
zachodniopomorskie	431,8	516,9	119,7
śląskie	490,0	524,8	107,1
lubelskie	483,3	596,2	123,4
świętokrzyskie	545,7	702,7	128,8
POLSKA	**441,1**	**455,1**	**103,2**

Zgony z powodu chorób układu krążenia na 100 tys. ludności w 2020 roku

- 350 - 420
- 420 - 490
- 490 - 560
- 560 - 630
- 630 - 710

Ryc. 99. Liczba łóżek w hospicjach, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych na 100 tys. ludności w 2014 i 2020 roku

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
dolnośląskie	122,2	144,7	118,4
podkarpackie	95,6	122,8	128,5
mazowieckie	97,8	117,8	120,4
opolskie	103,0	115,5	112,1
śląskie	97,5	113,0	115,9
lubuskie	96,1	106,9	111,2
małopolskie	91,4	104,5	114,3
kujawsko-pomorskie	76,2	94,8	124,4
świętokrzyskie	69,7	92,9	133,3
lubelskie	74,9	91,5	122,2
łódzkie	69,3	87,7	126,6
pomorskie	69,3	71,0	102,5
podlaskie	68,5	70,7	103,2
zachodniopomorskie	56,1	62,2	110,9
warmińsko-mazurskie	54,5	55,9	102,6
wielkopolskie	**32,1**	**45,0**	**140,2**
POLSKA	**81,8**	**96,9**	**118,5**

Łóżka w hospicjach, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych na 100 tys. ludności w 2020 roku

- 45 - 65
- 65 - 85
- 85 - 105
- 105 - 125
- 125 - 145

Ryc. 100. Wydatki gmin, powiatów i województw na ochronę zdrowia na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (zł)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	120,5	233,2	193,4
lubuskie	81,7	196,2	240,1
kujawsko-pomorskie	94,4	154,3	163,5
podlaskie	110,8	154,0	139,1
wielkopolskie	**79,9**	**153,1**	**191,7**
małopolskie	78,7	146,3	185,9
świętokrzyskie	108,3	145,5	134,3
śląskie	97,9	142,5	145,6
podkarpackie	94,3	134,5	142,5
pomorskie	83,7	133,2	159,1
łódzkie	88,5	131,7	148,9
dolnośląskie	99,6	122,8	123,3
warmińsko-mazurskie	83,2	121,4	145,9
zachodniopomorskie	111,8	116,3	104,1
opolskie	62,4	110,9	177,6
lubelskie	98,8	110,8	112,2
POLSKA	**95,5**	**151,5**	**158,6**

5.2. Opieka społeczna

Ryc. 101. Liczba miejsc w żłobkach, oddziałach żłobkowych i klubach dziecięcych na 100 dzieci w wieku do 3 lat w 2014 i 2021 roku (msc.)

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
dolnośląskie	10,7	26,7	249,5
opolskie	10,2	23,8	233,3
lubuskie	8,6	21,3	247,7
zachodniopomorskie	7,9	20,7	262,0
mazowieckie	7,4	18,7	252,7
małopolskie	5,9	18,3	310,2
śląskie	5,5	18,3	332,7
podlaskie	6,4	17,9	279,7
kujawsko-pomorskie	4,6	16,9	367,4
wielkopolskie	**6,3**	**16,8**	**266,7**
pomorskie	6,4	16,7	260,9
podkarpackie	5,2	16,1	309,6
łódzkie	5,6	15,8	282,1
lubelskie	4,4	15,7	356,8
świętokrzyskie	4,0	13,2	330,0
warmińsko-mazurskie	4,0	12,4	310,0
POLSKA	**6,4**	**18,2**	**284,4**

Ryc. 102. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w 2014 i 2021 roku (%)

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021 (p.proc.)
dolnośląskie	10,0	23,0	13,0
opolskie	9,7	21,0	11,3
lubuskie	7,7	19,2	11,5
zachodniopomorskie	7,3	19,0	11,7
mazowieckie	6,9	16,5	9,6
podlaskie	6,2	15,6	9,4
śląskie	5,1	15,1	10,0
podkarpackie	4,8	14,5	9,7
małopolskie	5,2	14,4	9,2
wielkopolskie	**5,4**	**14,2**	**8,8**
kujawsko-pomorskie	4,3	13,8	9,5
pomorskie	5,4	13,7	8,3
łódzkie	5,8	13,6	7,8
lubelskie	3,8	13,0	9,2
świętokrzyskie	3,9	11,8	7,9
warmińsko-mazurskie	3,8	10,7	6,9
POLSKA	**5,9**	**15,5**	**9,6**

Ryc. 103. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w 2014 i 2020 roku (os.)

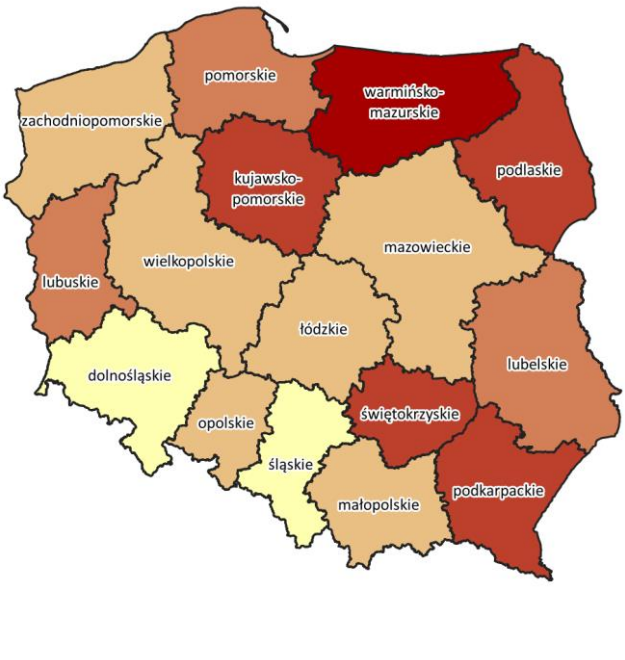

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
śląskie	526	276	52,5
dolnośląskie	576	303	52,6
mazowieckie	650	345	53,1
opolskie	609	362	59,4
małopolskie	640	371	58,0
wielkopolskie	**700**	**389**	**55,6**
łódzkie	761	398	52,3
zachodniopomorskie	849	427	50,3
pomorskie	799	433	54,2
lubelskie	917	465	50,7
lubuskie	883	472	53,5
podkarpackie	1 045	542	51,9
podlaskie	963	547	56,8
świętokrzyskie	1 020	561	55,0
kujawsko-pomorskie	1 054	596	56,5
warmińsko-mazurskie	1 279	722	56,5
POLSKA	**768**	**414**	**53,9**

Ryc. 104. Miejsca w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej (wraz z filiami) na 10 tys. ludności w 2014 i 2021 roku (msc.)

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
opolskie	38,4	48,5	126,3
warmińsko-mazurskie	33,8	41,4	122,5
świętokrzyskie	34,2	40,0	117,0
zachodniopomorskie	32,6	38,0	116,6
pomorskie	30,5	37,3	122,3
łódzkie	31,8	34,4	108,2
mazowieckie	29,4	34,0	115,6
śląskie	27,6	33,1	119,9
małopolskie	30,1	32,8	109,0
dolnośląskie	27,9	32,2	115,4
podlaskie	28,7	31,8	110,8
lubuskie	28,6	30,6	107,0
podkarpackie	26,0	30,5	117,3
kujawsko-pomorskie	24,7	29,9	121,1
lubelskie	25,8	28,5	110,5
wielkopolskie	**25,6**	**27,3**	**106,6**
POLSKA	**29,0**	**33,4**	**115,2**

Miejsca w placówkach pomocy społecznej na 10 tys. ludności w 2021 roku

- 27 - 31
- 31 - 35
- 35 - 39
- 39 - 43
- 43 - 49

Ryc. 105. Wydatki gmin, powiatów i województw na pomoc społeczną na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (zł)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
warmińsko-mazurskie	902,4	536,1	59,4
świętokrzyskie	762,8	519,9	68,2
lubuskie	754,2	501,3	66,5
kujawsko-pomorskie	732,6	482,7	65,9
zachodniopomorskie	697,8	455,7	65,3
opolskie	594,9	444,2	74,7
łódzkie	650,4	443,8	68,2
podkarpackie	674,8	421,4	62,4
podlaskie	639,4	409,1	64,0
dolnośląskie	608,8	408,0	67,0
pomorskie	685,3	403,7	58,9
wielkopolskie	**606,2**	**398,4**	**65,7**
lubelskie	669,2	396,5	59,3
małopolskie	563,1	377,0	67,0
śląskie	556,6	364,1	65,4
mazowieckie	526,5	360,0	68,4
POLSKA	**632,4**	**412,4**	**65,2**

Wydatki JST na pomoc społeczną na 1 mieszkańca w 2020 roku (zł)

- 360 - 380
- 380 - 420
- 420 - 460
- 460 - 500
- 500 - 540

Ryc. 106. Centra integracji społecznej (CIS), zakłady aktywności zawodowej (ZAZ) i warsztaty terapii zajęciowej (WTZ) na 100 tys. ludności w 2016 i 2020 roku (szt.)

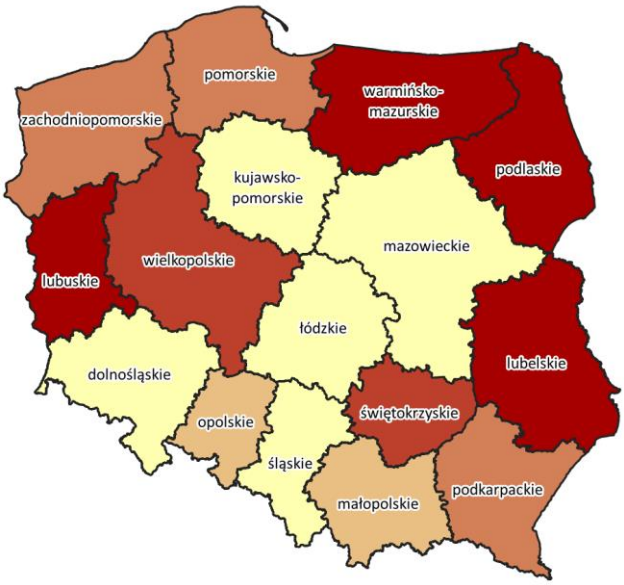

Województwo	2016	2020	Dynamika (2016=100)
podlaskie	3,0	4,1	136,7
lubuskie	3,9	3,8	97,4
warmińsko-mazurskie	3,6	3,8	105,6
lubelskie	3,5	3,7	105,7
świętokrzyskie	3,2	3,6	112,5
wielkopolskie	**3,4**	**3,5**	**102,9**
podkarpackie	2,9	3,1	106,9
pomorskie	2,8	3,0	107,1
zachodniopomorskie	2,2	2,9	131,8
małopolskie	2,5	2,7	108,0
opolskie	2,2	2,7	122,7
kujawsko-pomorskie	2,3	2,3	100,0
śląskie	1,9	2,2	115,8
dolnośląskie	2,0	2,1	105,0
łódzkie	2,0	2,1	105,0
mazowieckie	1,8	1,8	100,0
POLSKA	**2,5**	**2,7**	**108,0**

Liczba CIS, WTZ, ZAZ na 100 tys. ludności w 2020 roku

- 1,8 - 2,4
- 2,4 - 2,8
- 2,8 - 3,2
- 3,2 - 3,6
- 3,6 - 4,1

Ryc. 107. Rodziny posiadające Kartę Dużej Rodziny na 1 000 ludności w 2017 i 2020 roku

Województwo	2017	2020	Dynamika (2017=100)
podkarpackie	14,6	37,3	255,4
pomorskie	14,0	34,5	247,3
małopolskie	14,6	33,7	230,8
wielkopolskie	**11,0**	**31,9**	**289,5**
lubelskie	12,5	31,7	253,4
podlaskie	12,7	30,3	238,2
warmińsko-mazurskie	10,1	29,3	290,4
lubuskie	8,0	25,6	321,1
mazowieckie	11,8	25,5	216,3
świętokrzyskie	10,0	25,4	254,7
kujawsko-pomorskie	9,5	24,8	262,1
opolskie	8,0	24,0	299,2
śląskie	8,9	21,9	247,2
zachodniopomorskie	7,7	21,9	286,1
dolnośląskie	8,2	20,5	251,0
łódzkie	8,3	18,7	225,5
POLSKA	**10,9**	**27,2**	**250,6**

Liczba wydanych kart dużej rodziny na 1 000 ludności w 2020 roku

- 18 - 22
- 22 - 26
- 26 - 30
- 30 - 34
- 34 - 38

5.3. Mieszkalnictwo

Ryc. 108. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w 2014 i 2020 roku (m²)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	29,1	32,0	110,0
dolnośląskie	27,9	30,9	110,8
podlaskie	27,8	30,7	110,4
opolskie	28,1	30,2	107,5
łódzkie	27,3	29,9	109,5
wielkopolskie	**27,0**	**29,8**	110,4
lubelskie	27,0	29,4	108,9
śląskie	26,5	28,8	108,7
małopolskie	26,1	28,7	110,0
lubuskie	26,0	28,4	109,2
zachodniopomorskie	26,0	28,4	109,2
pomorskie	25,6	28,2	110,2
świętokrzyskie	25,5	27,9	109,4
podkarpackie	24,4	26,7	109,4
kujawsko-pomorskie	24,1	26,4	109,5
warmińsko-mazurskie	23,6	25,9	109,7
POLSKA	**26,7**	**29,2**	**109,4**

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w 2020 roku (m²)

- 25 - 27
- 27 - 29
- 29 - 30
- 30 - 31
- 31 - 32

Ryc. 109. Zasoby mieszkaniowe na 1 000 ludności w 2014 i 2020 roku

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	406,2	440,2	108,4
łódzkie	398,4	427,8	107,4
dolnośląskie	386,2	424,8	110,0
śląskie	377,5	401,5	106,4
zachodniopomorskie	369,5	401,1	108,6
podlaskie	366,1	397,5	108,6
pomorskie	358,1	389,5	108,8
lubuskie	355,4	383,2	107,8
lubelskie	352,0	378,9	107,6
warmińsko-mazurskie	347,1	375,1	108,1
kujawsko-pomorskie	347,7	372,6	107,2
opolskie	349,9	370,9	106,0
świętokrzyskie	345,2	370,8	107,4
wielkopolskie	**334,9**	**363,9**	**108,7**
małopolskie	336,1	363,3	108,1
podkarpackie	301,3	324,1	107,6
POLSKA	**363,4**	**392,4**	**108,0**

Liczba mieszkań na 1 000 ludności w 2020 roku

- 320 - 350
- 350 - 380
- 380 - 400
- 400 - 420
- 420 - 441

Ryc. 110. Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
pomorskie	4,7	9,3	197,9
dolnośląskie	4,8	8,7	181,3
mazowieckie	5,8	8,2	141,4
wielkopolskie	**4,2**	**7,8**	**185,7**
podlaskie	3,5	6,6	188,6
małopolskie	4,6	6,4	139,1
zachodniopomorskie	3,2	6,0	187,5
lubuskie	3,3	5,1	154,5
łódzkie	2,6	5,0	192,3
kujawsko-pomorskie	3,0	4,8	160,0
podkarpackie	3,0	4,7	156,7
lubelskie	2,6	4,3	165,4
warmińsko-mazurskie	3,0	4,2	140,0
śląskie	2,1	3,8	181,0
świętokrzyskie	2,8	3,7	132,1
opolskie	1,9	3,5	184,2
POLSKA	**3,7**	**6,1**	**164,9**

Ryc. 111. Przeciętna liczba izb w mieszkaniu w 2014 i 2020 roku

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
opolskie	4,18	4,19	100,2
podkarpackie	4,08	4,11	100,7
wielkopolskie	**4,05**	**4,05**	**100,0**
podlaskie	4,02	4,02	100,0
lubuskie	3,97	3,97	100,0
małopolskie	3,91	3,91	100,0
lubelskie	3,84	3,86	100,5
zachodniopomorskie	3,85	3,82	99,2
dolnośląskie	3,84	3,81	99,2
świętokrzyskie	3,76	3,80	101,1
kujawsko-pomorskie	3,76	3,78	100,5
warmińsko-mazurskie	3,78	3,78	100,0
śląskie	3,75	3,77	100,5
pomorskie	3,80	3,76	98,9
łódzkie	3,59	3,61	100,6
mazowieckie	3,63	3,61	99,4
POLSKA	**3,82**	**3,82**	**100,0**

Ryc. 112. Odsetek mieszkań wyposażonych w wodociąg w 2014 i 2020 roku (%)

Województwo	2014	2020	Zmiana 2014-2020 (p.proc.)
pomorskie	99,3	99,4	0,1
zachodniopomorskie	99,2	99,2	0,0
śląskie	98,8	98,8	0,0
dolnośląskie	98,5	98,7	0,2
wielkopolskie	**98,5**	**98,6**	**0,1**
lubuskie	98,3	98,5	0,2
opolskie	98,2	98,3	0,1
kujawsko-pomorskie	98,0	98,2	0,2
warmińsko-mazurskie	97,0	97,2	0,2
małopolskie	96,7	97,0	0,3
mazowieckie	95,6	96,1	0,5
łódzkie	94,6	94,9	0,3
podkarpackie	94,4	94,9	0,5
podlaskie	92,9	93,4	0,5
świętokrzyskie	92,1	92,5	0,4
lubelskie	91,4	91,9	0,5
POLSKA	**96,7**	**97,0**	**0,3**

Odsetek mieszkań wyposażonych w wodociąg w 2020 roku (%)

- **91,5 - 93,5**
- **93,5 - 95,5**
- **95,5 - 97,5**
- **97,5 - 98,5**
- **98,5 - 99,5**

Ryc. 113. Odsetek mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie w 2014 i 2020 roku (%)

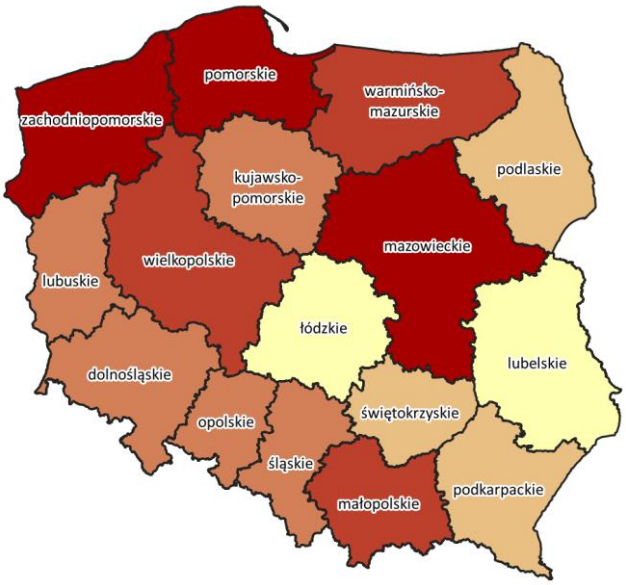

Województwo	2014	2020	Zmiana 2014-2020 (p.proc.)
pomorskie	86,6	88,3	1,7
mazowieckie	85,8	87,3	1,5
zachodniopomorskie	85,7	86,8	1,1
wielkopolskie	**82,9**	**84,4**	**1,5**
warmińsko-mazurskie	82,7	83,9	1,2
małopolskie	81,4	83,1	1,7
kujawsko-pomorskie	81,7	82,8	1,1
opolskie	81,9	82,7	0,8
dolnośląskie	80,8	82,5	1,7
śląskie	81,3	82,4	1,1
lubuskie	80,7	82,3	1,6
podlaskie	78,0	79,6	1,6
świętokrzyskie	78,5	79,5	1,0
podkarpackie	77,0	78,8	1,8
łódzkie	76,7	78,0	1,3
lubelskie	74,9	76,3	1,4
POLSKA	**81,6**	**83,1**	**1,5**

Odsetek mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie w 2020 roku (%)

- **76 - 78**
- **78 - 80**
- **80 - 83**
- **83 - 86**
- **86 - 89**

Ryc. 114. Odsetek mieszkań wyposażonych w łazienkę w 2014 i 2020 roku (%)

Województwo	2014	2020	Zmiana 2014-2020 (p.proc.)
pomorskie	95,5	96,0	0,5
zachodniopomorskie	94,9	95,3	0,4
wielkopolskie	**93,6**	**94,2**	**0,6**
śląskie	93,7	94,0	0,3
opolskie	93,4	93,7	0,3
lubuskie	93,1	93,6	0,5
małopolskie	92,9	93,5	0,6
dolnośląskie	92,3	93,1	0,8
warmińsko-mazurskie	91,7	92,3	0,6
kujawsko-pomorskie	91,7	92,2	0,5
mazowieckie	91,1	92,0	0,9
podkarpackie	89,2	90,0	0,8
podlaskie	86,3	87,2	0,9
łódzkie	85,2	86,0	0,8
świętokrzyskie	83,5	84,3	0,8
lubelskie	82,1	83,0	0,9
POLSKA	**91,1**	**91,8**	**0,7**

Ryc. 115. Odsetek mieszkań wyposażonych w ustęp spłukiwany w 2014 i 2020 roku (%)

Województwo	2014	2020	Zmiana 2014-2020 (p.proc.)
pomorskie	97,9	98,2	0,3
zachodniopomorskie	97,0	97,3	0,3
opolskie	96,9	97,1	0,2
wielkopolskie	**95,9**	**96,3**	**0,4**
lubuskie	95,7	96,1	0,4
śląskie	95,3	95,6	0,3
kujawsko-pomorskie	95,0	95,4	0,4
małopolskie	94,8	95,3	0,5
dolnośląskie	94,6	95,2	0,6
warmińsko-mazurskie	94,3	94,7	0,4
mazowieckie	93,2	93,9	0,7
podkarpackie	91,4	92,0	0,6
łódzkie	89,3	89,9	0,6
podlaskie	88,3	89,2	0,9
świętokrzyskie	86,1	86,8	0,7
lubelskie	84,6	85,5	0,9
POLSKA	**93,5**	**94,0**	**0,5**

5.4. Bezpieczeństwo

Ryc. 116. Wydatki gmin i powiatów na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (zł)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
zachodniopomorskie	123,2	173,0	140,4
opolskie	106,8	158,7	148,5
mazowieckie	114,7	156,8	136,7
łódzkie	105,1	156,0	148,4
dolnośląskie	102,0	153,9	150,9
warmińsko-mazurskie	103,5	152,8	147,6
świętokrzyskie	96,6	150,6	155,9
podlaskie	100,0	150,3	150,3
lubuskie	102,7	148,7	144,8
podkarpackie	89,9	141,3	157,1
lubelskie	86,8	139,2	160,4
kujawsko-pomorskie	88,8	137,5	154,9
małopolskie	92,4	136,5	147,7
pomorskie	99,5	136,2	136,9
wielkopolskie	**89,2**	**135,4**	**151,8**
śląskie	93,6	132,7	141,7
POLSKA	**99,5**	**145,8**	**146,6**

Wydatki JST na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową na 1 mieszkańca w 2020 roku (zł)

- 130 - 135
- 135 - 145
- 145 - 155
- 155 - 165
- 165 - 175

Ryc. 117. Przestępstwa stwierdzone przez Policję ogółem na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
podkarpackie	13,1	13,8	104,9
podlaskie	15,5	15,3	98,8
lubelskie	17,1	16,0	93,2
opolskie	22,9	17,8	77,5
warmińsko-mazurskie	21,1	18,0	85,4
świętokrzyskie	20,1	18,5	91,7
wielkopolskie	**22,0**	**19,3**	**87,7**
kujawsko-pomorskie	20,1	19,9	98,9
małopolskie	21,9	20,5	93,5
pomorskie	23,8	21,9	91,8
mazowieckie	22,3	22,3	100,2
łódzkie	20,7	22,6	109,2
zachodniopomorskie	25,4	23,7	93,5
śląskie	28,6	27,1	94,8
lubuskie	29,1	27,2	93,2
dolnośląskie	28,7	28,4	98,7
POLSKA	**22,6**	**21,5**	**95,4**

Liczba przestępstw stwierdzonych na 1 000 ludności w 2021 roku

- 13 - 16
- 16 - 19
- 19 - 22
- 22 - 25
- 25 - 29

Ryc. 118. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w 2014 i 2021 roku (%)

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021 (p.proc.)
lubelskie	72,2	80,1	7,9
świętokrzyskie	72,3	77,5	5,2
podlaskie	65,6	76,7	11,1
małopolskie	63,9	75,8	11,9
śląskie	68,7	75,3	6,6
podkarpackie	69,7	75,3	5,6
zachodniopomorskie	67,4	74,8	7,4
kujawsko-pomorskie	67,8	74,3	6,5
wielkopolskie	**71,8**	**73,3**	**1,5**
warmińsko-mazurskie	68,4	72,5	4,1
lubuskie	71,9	72,2	0,3
opolskie	68,7	70,2	1,5
łódzkie	58,7	70,1	11,4
dolnośląskie	61,6	65,3	3,7
mazowieckie	54,7	63,6	8,9
pomorskie	62,2	62,5	0,3
POLSKA	**65,2**	**71,2**	**6,0**

Relacja liczby wykrytych sprawców do przestępstw stwierdzonych w 2021 roku

- 62 - 67
- 67 - 72
- 72 - 77
- 77 - 81

Ryc. 119. Liczba wypadków drogowych na 100 tys. ludności w 2014 i 2021 roku (szt.)

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
podlaskie	58,0	37,2	64,1
kujawsko-pomorskie	49,9	38,9	78,0
lubelskie	65,4	43,0	65,7
śląskie	94,9	49,4	52,1
lubuskie	70,2	54,0	77,0
opolskie	73,6	55,4	75,3
zachodniopomorskie	82,5	56,4	68,4
mazowieckie	82,4	56,9	69,1
podkarpackie	82,3	57,9	70,3
dolnośląskie	84,8	60,1	70,8
świętokrzyskie	103,4	64,3	62,2
warmińsko-mazurskie	113,8	65,5	57,5
małopolskie	117,0	65,7	56,2
wielkopolskie	**68,9**	**69,0**	**100,2**
pomorskie	118,5	75,7	63,9
łódzkie	158,9	95,4	60,0
POLSKA	**90,9**	**59,9**	**65,9**

Liczba wypadków drogowych na 100 tys. ludności w 2021 roku

- 37 - 50
- 50 - 60
- 60 - 70
- 70 - 80
- 80 - 96

Ryc. 120. Ofiary śmiertelne wypadków drogowych na 100 wypadków drogowych w 2014 i 2021 roku (os.)

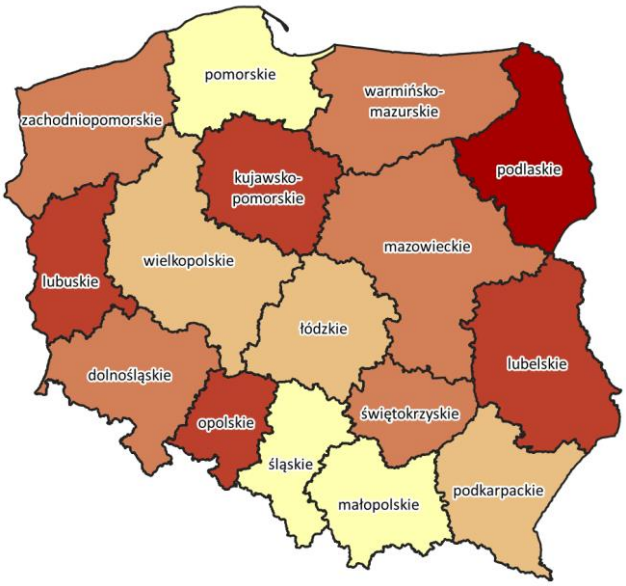

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
małopolskie	5,9	6,4	109,0
pomorskie	6,6	6,6	100,7
śląskie	5,7	6,7	117,9
podkarpackie	8,2	7,8	94,8
łódzkie	6,4	8,3	129,4
wielkopolskie	**11,2**	**9,5**	**85,2**
zachodniopomorskie	10,4	10,0	96,6
dolnośląskie	9,8	10,3	105,6
warmińsko-mazurskie	9,0	10,4	115,9
świętokrzyskie	9,9	11,0	111,4
mazowieckie	11,8	12,2	103,0
lubuskie	11,3	13,1	116,4
opolskie	14,1	15,1	107,0
lubelskie	13,8	15,1	109,7
kujawsko-pomorskie	17,1	15,3	89,5
podlaskie	18,2	18,2	100,2
POLSKA	**9,2**	**9,8**	**107,0**

Liczba ofiar śmiertelnych na 100 wypadków drogowych w 2021 roku

- 6 - 7
- 7 - 10
- 10 - 13
- 13 - 16
- 16 - 19

Ryc. 121. Zdarzenia wymagające udziału jednostek ochrony przeciwpożarowej na 1 000 ludności w 2018 i 2021 roku

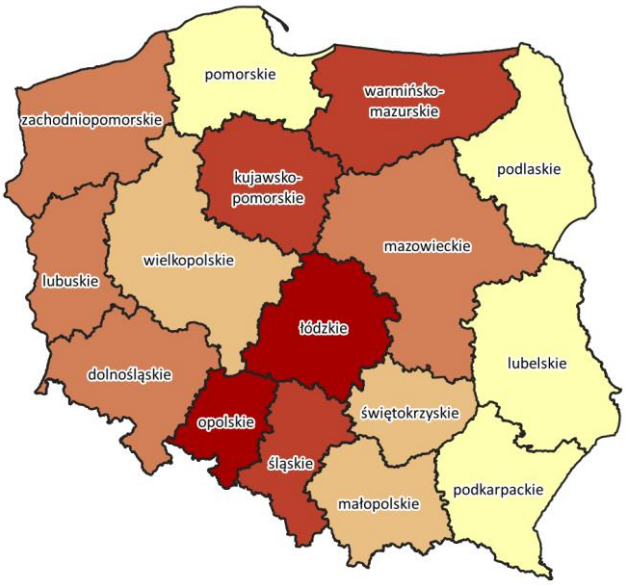

Województwo	2018	2021	Dynamika (2018=100)
podkarpackie	109,1	126,9	116,3
podlaskie	101,7	127,0	124,8
lubelskie	102,3	132,1	129,1
pomorskie	126,5	139,5	110,2
świętokrzyskie	115,0	141,6	123,1
małopolskie	118,6	146,7	123,8
wielkopolskie	**123,7**	**147,4**	**119,2**
dolnośląskie	159,0	151,3	95,1
mazowieckie	127,4	155,0	121,7
zachodniopomorskie	135,8	156,4	115,1
lubuskie	166,9	159,4	95,5
śląskie	151,8	160,8	105,9
kujawsko-pomorskie	136,8	163,9	119,8
warmińsko-mazurskie	128,9	165,9	128,7
opolskie	127,7	173,4	135,8
łódzkie	140,0	183,3	131,0
POLSKA	**130,7**	**152,2**	**116,5**

Zdarzenia wymagające udziału jednostek ochrony przeciwpożarowej na 10 tys. ludności w 2021 roku

- 126 - 140
- 140 - 150
- 150 - 160
- 160 - 170
- 170 - 184

5.5. Społeczeństwo obywatelskie

Ryc. 122. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. ludności w 2014 i 2021 roku

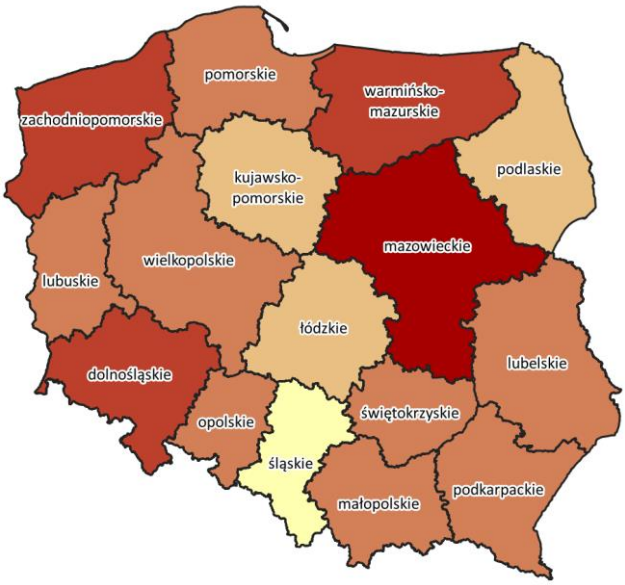

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	41	50	122,0
zachodniopomorskie	34	44	129,4
dolnośląskie	36	44	122,2
warmińsko-mazurskie	36	43	119,4
lubuskie	34	42	123,5
wielkopolskie	**34**	**42**	**123,5**
małopolskie	33	41	124,2
opolskie	32	40	125,0
lubelskie	33	40	121,2
pomorskie	33	39	118,2
świętokrzyskie	30	39	130,0
podkarpackie	33	39	118,2
kujawsko-pomorskie	29	37	127,6
łódzkie	31	37	119,4
podlaskie	32	37	115,6
śląskie	24	30	125,0
POLSKA	**33**	**41**	**124,2**

Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. ludności w 2021 roku

- 30 - 34
- 34 - 38
- 38 - 42
- 42 - 46
- 46 - 50

Ryc. 123. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych (wójtów, burmistrzów i prezydentów miast) – I i II tura w 2014 i 2018 roku (%)

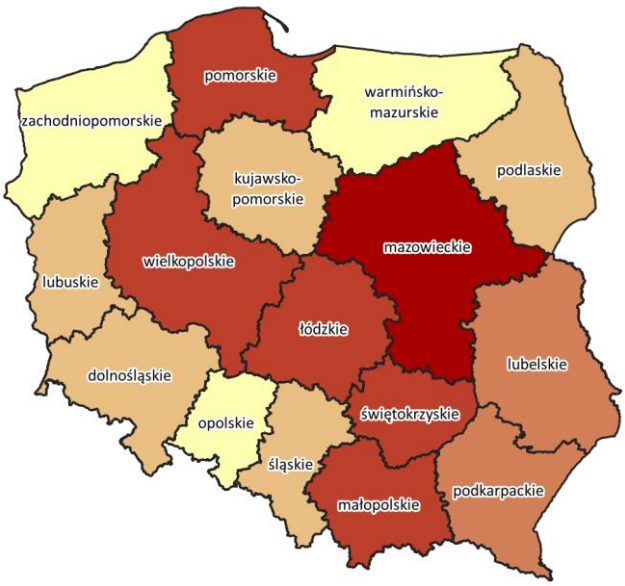

Województwo	2014	2018	Zmiana 2014-2018 (p.proc.)
mazowieckie	48,3	58,9	10,6
łódzkie	46,7	55,3	8,6
świętokrzyskie	51,1	55,2	4,1
pomorskie	43,6	55,0	11,5
wielkopolskie	**44,5**	**54,5**	**10,0**
małopolskie	44,9	54,3	9,4
lubelskie	48,4	53,6	5,2
podkarpackie	48,4	52,4	4,1
podlaskie	45,3	51,8	6,6
dolnośląskie	42,1	51,7	9,7
kujawsko-pomorskie	42,6	51,5	8,8
lubuskie	45,0	51,2	6,2
śląskie	40,7	50,5	9,8
warmińsko-mazurskie	44,8	49,9	5,2
zachodniopomorskie	41,1	49,7	8,5
opolskie	39,6	48,0	8,4
POLSKA	**44,8**	**53,4**	**8,6**

Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w I i II turze w 2018 roku (%)

- 48 - 50
- 50 - 52
- 52 - 54
- 54 - 56
- 56 - 59

Ryc. 124. Frekwencja wyborcza w wyborach do Sejmu i Senatu RP w 2015 i 2019 roku (%)

Województwo	2015	2019	Zmiana 2015-2019 (p.proc.)
mazowieckie	58,7	69,5	10,8
małopolskie	54,9	63,8	8,9
łódzkie	51,6	63,5	11,9
pomorskie	51,9	63,5	11,6
wielkopolskie	**50,2**	**62,9**	**12,8**
śląskie	52,2	62,2	10,0
dolnośląskie	49,4	60,9	11,5
podkarpackie	50,4	58,6	8,1
kujawsko-pomorskie	46,4	58,1	11,7
lubelskie	49,0	58,0	9,0
zachodniopomorskie	45,9	57,9	12,0
świętokrzyskie	46,8	57,7	10,9
lubuskie	44,6	57,2	12,6
podlaskie	47,1	57,0	9,9
warmińsko-mazurskie	42,3	53,6	11,3
opolskie	43,1	52,9	9,8
POLSKA	**50,9**	**61,7**	**10,8**

Frekwencja wyborcza w wyborach do Sejmu i Senatu RP w 2019 roku (%)

- 52 - 54
- 54 - 58
- 58 - 62
- 62 - 66
- 66 - 70

Ryc. 125. Frekwencja wyborcza w wyborach Prezydenta RP – I i II tura w 2015 i 202015 roku (%)

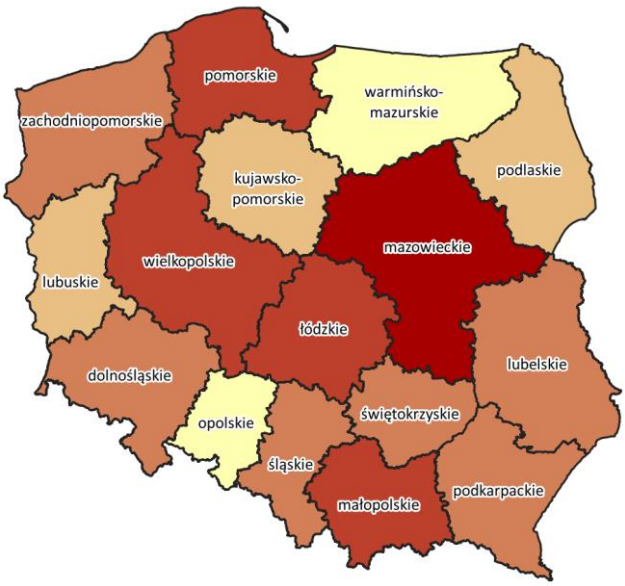

Województwo	2015	2020	Zmiana 2015-2020 (p.proc.)
mazowieckie	58,3	72,1	13,8
małopolskie	55,5	68,8	13,3
pomorskie	53,4	67,8	14,4
łódzkie	53,3	67,7	14,3
wielkopolskie	**51,7**	**67,4**	**15,7**
śląskie	52,5	65,6	13,1
dolnośląskie	50,4	65,2	14,8
podkarpackie	52,6	64,9	12,3
świętokrzyskie	49,3	64,2	14,9
lubelskie	51,4	64,2	12,8
zachodniopomorskie	47,7	64,1	16,3
lubuskie	46,4	63,2	16,8
kujawsko-pomorskie	48,3	63,2	14,9
podlaskie	49,7	62,3	12,7
warmińsko-mazurskie	45,1	59,7	14,6
opolskie	44,9	58,3	13,4
POLSKA	**52,1**	**66,3**	**14,2**

Frekwencja wyborcza w wyborach Prezydenta RP w I i II turze w 2020 roku (%)

- 58 - 61
- 61 - 64
- 64 - 67
- 67 - 70
- 70 - 73

5.6. Społeczeństwo informacyjne

Ryc. 126. Odsetek przedsiębiorstw posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu w 2014 i 2021 roku (%)

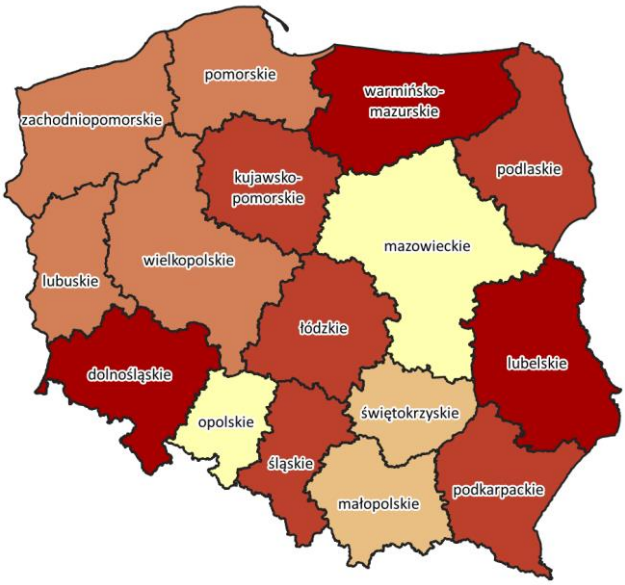

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021 (p.proc.)
warmińsko-mazurskie	88,4	99,6	11,2
dolnośląskie	92,8	99,0	6,2
lubelskie	90,0	99,0	9,0
kujawsko-pomorskie	85,2	98,8	13,6
podkarpackie	88,6	98,8	10,2
podlaskie	85,8	98,8	13,0
śląskie	93,1	98,7	5,6
łódzkie	88,6	98,7	10,1
zachodniopomorskie	88,0	98,6	10,6
pomorskie	86,9	98,6	11,7
lubuskie	90,8	98,5	7,7
wielkopolskie	**92,5**	**98,4**	**5,9**
małopolskie	89,2	98,1	8,9
świętokrzyskie	88,4	98,1	9,7
mazowieckie	93,0	98,0	5,0
opolskie	90,8	96,1	5,3
POLSKA	**90,4**	**98,5**	**8,1**

Odsetek przedsiębiorstw posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu w 2021 roku (%)

- 96,0 - 98,0
- 98,0 - 98,3
- 98,3 - 98,6
- 98,6 - 98,9
- 98,9 - 99,6

Ryc. 127. Odsetek przedsiębiorstw posiadających własną stronę internetową w 2014 i 2021 roku (%)

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021 (p.proc.)
mazowieckie	70,7	76,1	5,4
śląskie	67,0	74,2	7,2
pomorskie	66,8	73,1	6,3
dolnośląskie	66,3	72,5	6,2
podlaskie	65,0	71,9	6,9
wielkopolskie	**67,1**	**71,1**	**4,0**
łódzkie	64,4	71,0	6,6
zachodniopomorskie	62,0	69,9	7,9
małopolskie	66,5	69,2	2,7
lubelskie	60,3	68,9	8,6
kujawsko-pomorskie	63,3	68,7	5,4
opolskie	60,3	67,4	7,1
lubuskie	55,0	67,2	12,2
warmińsko-mazurskie	58,5	66,5	8,0
podkarpackie	60,3	66,1	5,8
świętokrzyskie	56,0	61,4	5,4
POLSKA	**65,3**	**71,4**	**6,1**

Odsetek przedsiębiorstw posiadających własną stronę internetową w 2021 roku (%)

- 61 - 64
- 64 - 67
- 67 - 70
- 70 - 73
- 73 - 77

Ryc. 128. Odsetek przedsiębiorstw z dostępem do Internetu wykorzystujących media społecznościowe w 2014 i 2021 roku (%)[1]

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021 (p.proc.)
mazowieckie	28,5	54,1	25,6
warmińsko-mazurskie	15,4	48,7	33,3
małopolskie	23,1	47,1	24,0
opolskie	19,6	46,5	26,9
łódzkie	19,3	44,6	25,3
pomorskie	18,8	44,6	25,8
śląskie	21,5	44,3	22,8
wielkopolskie	**21,0**	**44,1**	**23,1**
lubuskie	17,8	43,7	25,9
lubelskie	19,0	43,4	24,4
podlaskie	23,9	42,8	18,9
dolnośląskie	23,3	42,6	19,3
kujawsko-pomorskie	19,3	42,5	23,2
zachodniopomorskie	21,1	41,8	20,7
podkarpackie	17,2	39,5	22,3
świętokrzyskie	15,7	35,9	20,2
POLSKA	**21,7**	**45,6**	**23,9**

Odsetek przedsiębiorstw z dostępem do Internetu wykorzystujących media społecznościowe w 2021 roku (%)

- 35 - 39
- 39 - 43
- 43 - 47
- 47 - 51
- 51 - 55

Ryc. 129. Odsetek osób w wieku 16-74 lata posiadających podstawowe lub ponadpodstawowe umiejętności cyfrowe w 2015 i 2020 roku (%)[2]

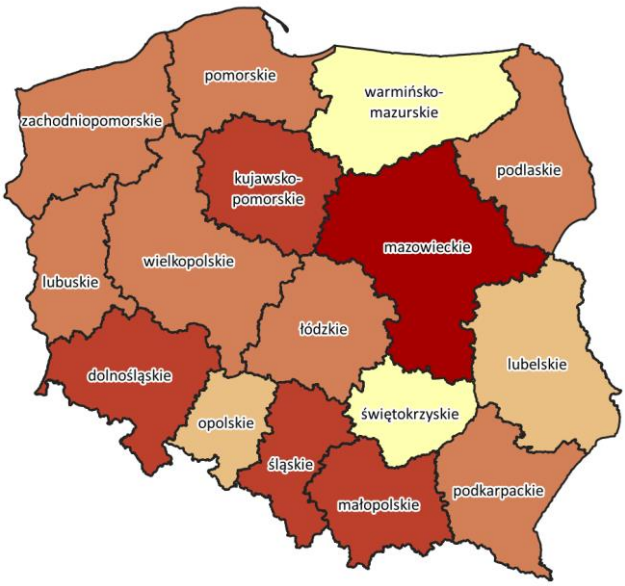

Województwo	2015	2020	Zmiana 2015-2020 (p.proc.)
mazowieckie	48,8	62,6	13,8
dolnośląskie	40,6	52,9	12,3
kujawsko-pomorskie	35,4	52,0	16,6
małopolskie	40,2	51,2	11,0
śląskie	38,2	50,1	11,9
podlaskie	37,1	48,9	11,8
zachodniopomorskie	42,8	48,4	5,6
łódzkie	39,0	48,1	9,1
podkarpackie	38,2	47,6	9,4
lubuskie	38,1	47,5	9,4
wielkopolskie	**36,9**	**47,4**	**10,5**
pomorskie	40,1	46,5	6,4
lubelskie	41,7	42,7	1,0
opolskie	38,8	42,6	3,8
warmińsko-mazurskie	36,4	40,8	4,4
świętokrzyskie	26,4	39,0	12,6
POLSKA	**40,0**	**50,3**	**10,3**

Odsetek osób w wieku 16-74 lata posiadających podstawowe lub ponadpodstawowe umiejętności cyfrowe w 2020 roku (%)

- 39 - 41
- 41 - 45
- 45 - 49
- 49 - 53
- 53 - 63

[1] Opracowano na podstawie publikowanych przez GUS informacji dotyczących *Wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych* w 2014 r. oraz w 2021 r.
[2] Opracowano na podstawie danych Strateg.

Ryc. 130. Odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w urządzenie z dostępem do Internetu w 2018 i 2020 roku (%)

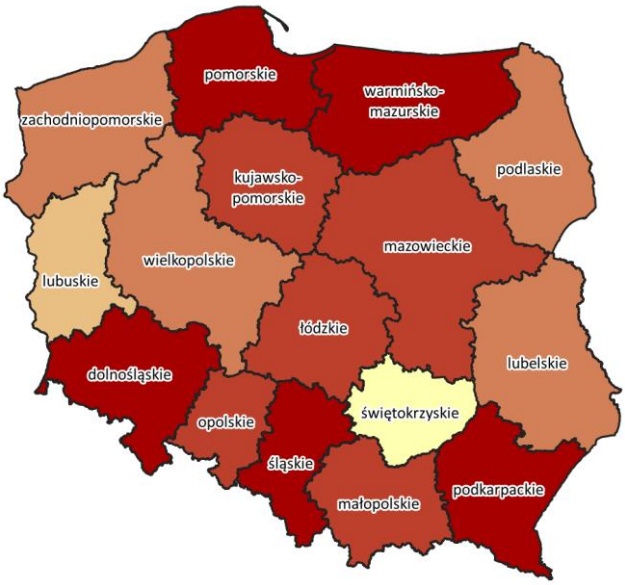

Województwo	2018	2020	Zmiana 2018-2020 (p.proc.)
pomorskie	75,2	88,1	12,9
podkarpackie	78,4	87,9	9,5
dolnośląskie	75,5	87,7	12,2
warmińsko-mazurskie	73,6	87,6	14,0
śląskie	76,2	86,4	10,2
małopolskie	74,9	85,7	10,8
opolskie	74,4	85,7	11,3
mazowieckie	77,0	85,3	8,3
łódzkie	76,4	85,1	8,7
kujawsko-pomorskie	77,9	85,0	7,1
zachodniopomorskie	77,2	82,9	5,7
lubelskie	73,1	82,5	9,4
wielkopolskie	**77,6**	**82,4**	**4,8**
podlaskie	73,5	82,4	8,9
lubuskie	70,6	81,5	10,9
świętokrzyskie	66,8	78,6	11,8
POLSKA	**75,6**	**85,1**	**9,5**

Odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w urządzenie z dostępem do Internetu w 2020 roku (%)

- 78 - 80
- 80 - 82
- 82 - 84
- 84 - 86
- 86 - 89

Ryc. 131. Odsetek osób w wieku 16-74 lata korzystających (w ciągu ostatnich 12 miesięcy) z Internetu w 2014 i 2021 roku (%)[3]

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021 (p.proc.)
mazowieckie	73,2	91,8	18,5
dolnośląskie	72,8	90,8	17,9
pomorskie	75,1	90,3	15,2
zachodniopomorskie	67,4	88,5	21,1
kujawsko-pomorskie	68,4	88,4	20,0
śląskie	67,4	88,3	20,9
wielkopolskie	**69,5**	**86,8**	**17,3**
warmińsko-mazurskie	68,2	85,0	16,8
podkarpackie	65,3	84,7	19,4
małopolskie	67,9	84,7	16,7
łódzkie	65,5	84,4	18,9
podlaskie	72,1	83,5	11,4
lubelskie	64,0	82,9	18,9
lubuskie	67,2	82,5	15,2
opolskie	69,7	80,6	10,9
świętokrzyskie	65,4	78,6	13,2
POLSKA	**69,1**	**86,9**	**17,8**

Odsetek osób w wieku 16-74 lata korzystających z Internetu w 2021 roku (%)

- 78 - 80
- 80 - 83
- 83 - 86
- 86 - 89
- 89 - 92

[3] Opracowano na podstawie publikowanych przez GUS informacji dotyczących *Wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych* w 2014 r. oraz w 2021 r.

Ryc. 132. Odsetek osób w wieku 16-74 lata korzystających (w ciągu ostatnich 12 miesięcy) z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w 2014 i 2021 roku (%)[4]

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021 (p.proc.)
mazowieckie	34,1	55,3	21,2
pomorskie	32,3	54,9	22,6
dolnośląskie	30,8	54,7	24,0
kujawsko-pomorskie	23,7	50,1	26,4
wielkopolskie	**20,7**	**49,6**	**28,9**
małopolskie	29,5	47,8	18,3
śląskie	27,0	47,7	20,8
zachodniopomorskie	23,5	45,9	22,4
warmińsko-mazurskie	24,7	44,7	19,9
lubuskie	22,5	43,9	21,4
łódzkie	26,1	43,2	17,1
podlaskie	22,4	42,8	20,4
świętokrzyskie	20,8	41,6	20,8
podkarpackie	22,5	38,2	15,7
opolskie	22,7	37,9	15,2
lubelskie	24,4	35,9	11,5
POLSKA	**26,9**	**47,5**	**20,6**

Odsetek osób w wieku 16-74 lata korzystających z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w 2021 roku (%)

- 35 - 40
- 40 - 44
- 44 - 48
- 48 - 52
- 52 - 56

Ryc. 133. Odsetek osób w wieku 16-74 lata zamawiających (w ciągu ostatnich 12 miesięcy) przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w 2014 i 2021 roku (%)[5]

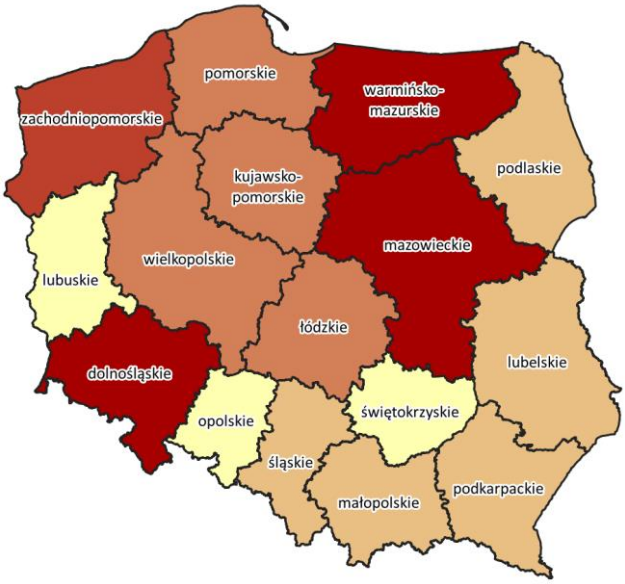

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021 (p.proc.)
mazowieckie	41,3	69,3	28,0
dolnośląskie	40,3	67,8	27,5
warmińsko-mazurskie	32,8	67,1	34,4
zachodniopomorskie	31,4	63,8	32,4
kujawsko-pomorskie	35,0	61,9	26,9
wielkopolskie	**30,3**	**61,5**	**31,2**
pomorskie	36,9	60,5	23,7
łódzkie	30,6	59,7	29,1
małopolskie	32,9	58,9	26,0
lubelskie	29,9	58,4	28,5
śląskie	33,9	57,4	23,5
podkarpackie	27,4	56,3	28,9
podlaskie	32,8	56,1	23,3
świętokrzyskie	27,2	54,8	27,6
lubuskie	37,4	54,6	17,2
opolskie	36,4	51,4	15,0
POLSKA	**34,2**	**61,2**	**27,0**

Odsetek osób w wieku 16-74 lata zamawiających przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w 2021 roku (%)

- 51 - 55
- 55 - 59
- 59 - 63
- 63 - 67
- 67 - 70

[4] Opracowano na podstawie publikowanych przez GUS informacji dotyczących *Wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych* w 2014 r. oraz w 2021 r.

[5] Opracowano na podstawie publikowanych przez GUS informacji dotyczących *Wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych* w 2014 r. oraz w 2021 r.

5.7. Turystyka, kultura, sport i rekreacja

Ryc. 134. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w 2014 i 2021 roku (%)

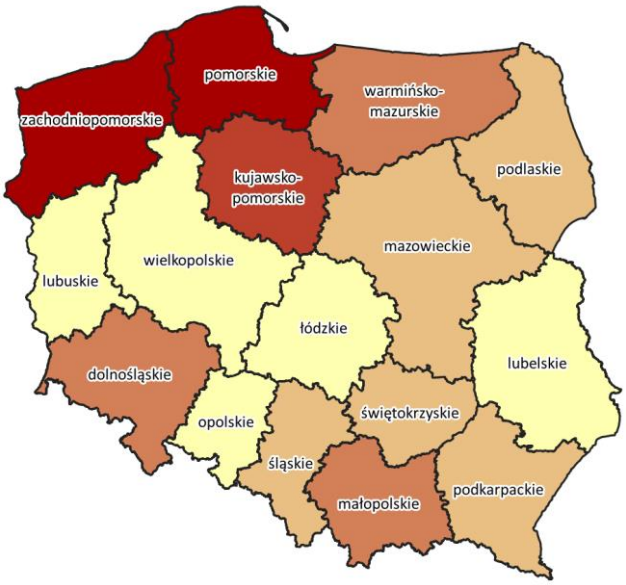

Województwo	2014	2021	Zmiana 2014-2021 (p.proc.)
zachodniopomorskie	46,5	44,0	-2,5
pomorskie	37,6	38,2	0,6
kujawsko-pomorskie	42,5	35,8	-6,7
małopolskie	36,0	31,9	-4,1
warmińsko-mazurskie	29,1	31,3	2,2
dolnośląskie	30,9	30,3	-0,6
podkarpackie	29,9	28,8	-1,1
śląskie	30,6	28,6	-2,0
świętokrzyskie	30,2	28,1	-2,1
podlaskie	28,9	27,8	-1,1
mazowieckie	40,6	27,5	-13,1
lubuskie	25,7	26,3	0,6
łódzkie	27,9	26,3	-1,6
lubelskie	29,6	25,9	-3,7
opolskie	25,6	25,7	0,1
wielkopolskie	**25,7**	**25,3**	**-0,4**
POLSKA	**34,8**	**32,3**	**-2,5**

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w 2021 roku (%)

- 25 - 27
- 27 - 30
- 30 - 34
- 34 - 38
- 38 - 44

Ryc. 135. Turyści korzystający z noclegów na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku (os.)

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
zachodniopomorskie	1 308,3	1 456,9	111,4
pomorskie	956,0	1 010,6	105,7
małopolskie	1 114,2	937,4	84,1
dolnośląskie	830,8	840,8	101,2
warmińsko-mazurskie	761,9	663,9	87,1
mazowieckie	726,3	558,6	76,9
lubuskie	583,2	470,7	80,7
kujawsko-pomorskie	444,5	442,1	99,5
podkarpackie	410,4	380,0	92,6
śląskie	439,3	379,0	86,3
podlaskie	502,5	376,5	74,9
wielkopolskie	**509,0**	**366,8**	**72,1**
lubelskie	354,8	364,6	102,8
świętokrzyskie	377,1	362,3	96,1
łódzkie	475,6	310,1	65,2
opolskie	289,3	245,5	84,9
POLSKA	**651,8**	**581,7**	**89,2**

Korzystający z noclegów na 1 000 ludności w 2021 roku

- 240 - 400
- 400 - 600
- 600 - 800
- 800 - 1 000
- 1 000 - 1 500

Ryc. 136. Gęstość ścieżek rowerowych w 2014 i 2020 roku (km/10 tys. km²)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
śląskie	526,0	968,9	184,2
pomorskie	539,2	807,3	149,7
wielkopolskie	**389,0**	**725,3**	**186,5**
mazowieckie	311,7	721,6	231,5
kujawsko-pomorskie	429,2	678,2	158,0
opolskie	299,8	591,6	197,3
dolnośląskie	390,8	561,1	143,6
łódzkie	298,5	519,2	173,9
lubuskie	331,5	510,2	153,9
małopolskie	210,6	508,5	241,5
zachodniopomorskie	270,9	443,7	163,8
lubelskie	169,3	410,4	242,4
podkarpackie	206,9	378,5	182,9
podlaskie	161,9	362,6	224,0
świętokrzyskie	138,2	335,4	242,7
warmińsko-mazurskie	156,8	280,2	178,7
POLSKA	**298,9**	**551,8**	**184,6**

Drogi dla rowerów na 10 tys. km² w 2020 roku (km)

- 280 - 400
- 400 - 500
- 500 - 600
- 600 - 800
- 800 - 970

Ryc. 137. Liczba miejsc na widowni w kinach stałych na 10 tys. ludności w 2014 i 2021 roku (msc.)

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
dolnośląskie	86,9	111,2	128,1
mazowieckie	82,4	97,2	118,0
śląskie	83,8	96,2	114,8
wielkopolskie	**81,4**	**79,9**	**98,1**
pomorskie	73,4	74,5	101,5
kujawsko-pomorskie	72,4	71,8	99,2
podkarpackie	54,5	68,9	126,4
małopolskie	73,3	66,7	90,9
zachodniopomorskie	60,1	66,5	110,7
warmińsko-mazurskie	57,2	62,0	108,4
łódzkie	46,0	59,9	130,1
świętokrzyskie	56,9	56,4	99,1
podlaskie	48,8	56,0	114,7
lubelskie	46,5	55,1	118,6
opolskie	49,7	53,1	106,9
lubuskie	40,5	50,2	123,9
POLSKA	**69,3**	**77,3**	**111,6**

Liczba miejsc w kinach stałych na 10 tys. ludności w 2021 roku

- 50 - 60
- 60 - 70
- 70 - 85
- 85 - 100
- 100 - 112

Ryc. 138. Ludność przypadająca na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej) w 2014 i 2021 roku (os.)

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
lubelskie	2 902	2 975	102,5
podkarpackie	2 862	3 037	106,1
opolskie	3 033	3 077	101,5
lubuskie	3 010	3 309	109,9
warmińsko-mazurskie	3 343	3 698	110,6
zachodniopomorskie	3 530	4 151	117,6
kujawsko-pomorskie	3 870	4 320	111,6
dolnośląskie	4 234	4 522	106,8
małopolskie	4 386	4 624	105,4
podlaskie	4 110	4 624	112,5
świętokrzyskie	4 511	4 664	103,4
łódzkie	4 209	4 748	112,8
wielkopolskie	**4 184**	**4 942**	**118,1**
mazowieckie	4 850	5 236	108,0
śląskie	5 565	5 757	103,5
pomorskie	5 770	6 574	113,9
POLSKA	**4 100**	**4 462**	**108,8**

Ludność przypadająca na 1 placówkę biblioteczną w 2021 roku (os.)

- 2 900 - 3 600
- 3 600 - 4 300
- 4 300 - 5 000
- 5 000 - 5 700
- 5 700 - 6 600

Ryc. 139. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku (os.)

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
małopolskie	195	160	82,1
mazowieckie	180	141	78,3
lubelskie	176	137	77,8
śląskie	179	133	74,3
łódzkie	156	130	83,3
pomorskie	163	127	77,9
podkarpackie	162	127	78,4
opolskie	157	124	79,0
wielkopolskie	**152**	**118**	**77,6**
dolnośląskie	164	116	70,7
warmińsko-mazurskie	145	105	72,4
podlaskie	122	105	86,1
lubuskie	151	103	68,2
zachodniopomorskie	150	103	68,7
świętokrzyskie	133	99	74,4
kujawsko-pomorskie	132	97	73,5
POLSKA	**164**	**126**	**76,8**

Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w 2021 roku

- 97 - 110
- 110 - 120
- 120 - 130
- 130 - 140
- 140 - 160

Ryc. 140. Zwiedzający muzea i oddziały na 10 tys. ludności w 2014 i 2021 roku (os.)

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	16 952	18 611	109,8
małopolskie	23 893	15 430	64,6
pomorskie	9 349	9 554	102,2
kujawsko-pomorskie	3 995	4 261	106,7
lubelskie	5 076	4 113	81,0
warmińsko-mazurskie	3 512	3 902	111,1
dolnośląskie	6 220	3 760	60,5
podkarpackie	6 686	3 303	49,4
świętokrzyskie	5 398	2 853	52,9
łódzkie	4 479	2 698	60,2
podlaskie	3 958	2 696	68,1
zachodniopomorskie	2 765	2 457	88,9
lubuskie	2 144	1 998	93,2
wielkopolskie	**3 198**	**1 985**	**62,1**
śląskie	3 099	1 855	59,9
opolskie	2 222	1 468	66,1
POLSKA	**7 954**	**6 617**	**83,2**

Zwiedzający muzea i oddziały na 10 tys. ludności w 2021 roku

- 1 400 - 2 000
- 2 000 - 4 000
- 4 000 - 6 000
- 6 000 - 10 000
- 10 000 - 19 000

Ryc. 141. Uczestnicy imprez masowych na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku (os.)

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
dolnośląskie	8 599	4 653	54,1
pomorskie	9 860	4 226	42,9
świętokrzyskie	1 456	4 066	279,2
śląskie	7 419	3 865	52,1
mazowieckie	5 912	3 126	52,9
wielkopolskie	**5 503**	**3 122**	**56,7**
kujawsko-pomorskie	7 980	2 950	37,0
lubuskie	7 835	2 751	35,1
małopolskie	6 611	2 277	34,4
łódzkie	4 205	2 042	48,6
lubelskie	2 890	1 989	68,8
zachodniopomorskie	6 169	1 924	31,2
opolskie	3 338	1 759	52,7
podkarpackie	4 513	1 527	33,8
podlaskie	4 458	1 312	29,4
warmińsko-mazurskie	4 015	872	21,7
POLSKA	**6 043**	**2 884**	**47,7**

Uczestnicy imprez masowych na 1 000 ludności w 2021 roku

- 870 - 1 900
- 1 900 - 2 600
- 2 600 - 3 300
- 3 300 - 4 000
- 4 000 - 4 660

Ryc. 142. Liczba klubów sportowych na 10 tys. ludności w 2014 i 2020 roku (szt.)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
podkarpackie	6,1	5,8	95,1
opolskie	4,9	5,4	110,2
zachodniopomorskie	4,2	4,4	104,8
dolnośląskie	4,3	4,3	100,0
lubuskie	4,2	4,1	97,6
wielkopolskie	**3,9**	**4,1**	**105,1**
małopolskie	4,2	3,9	92,9
kujawsko-pomorskie	3,8	3,8	100,0
śląskie	3,0	3,7	123,3
łódzkie	3,4	3,6	105,9
podlaskie	3,7	3,4	91,9
warmińsko-mazurskie	3,7	3,2	86,5
lubelskie	3,4	3,2	94,1
pomorskie	2,6	3,1	119,2
mazowieckie	2,6	2,7	103,8
świętokrzyskie	2,7	2,3	85,2
POLSKA	**3,6**	**3,7**	**102,8**

Liczba klubów sportowych na 10 tys. ludności w 2020 roku

- 2,3 - 3,0
- 3,0 - 3,7
- 3,7 - 4,4
- 4,4 - 5,1
- 5,1 - 5,8

Ryc. 143. Liczba ćwiczących w klubach sportowych na 1 000 ludności w 2014 i 2020 roku (os.)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
podkarpackie	33,7	31,3	92,8
dolnośląskie	25,9	31,1	119,8
opolskie	27,4	31,1	113,3
małopolskie	30,5	29,9	98,0
śląskie	22,8	29,0	127,4
wielkopolskie	**23,7**	**27,8**	**117,5**
zachodniopomorskie	26,5	27,2	102,6
kujawsko-pomorskie	24,9	25,9	104,0
mazowieckie	20,6	25,7	124,8
lubuskie	24,0	25,7	107,2
łódzkie	22,3	23,7	106,6
pomorskie	18,0	22,5	124,9
lubelskie	21,5	22,0	102,4
podlaskie	21,9	21,9	100,1
warmińsko-mazurskie	22,9	19,8	86,5
świętokrzyskie	16,3	15,8	97,0
POLSKA	**23,9**	**26,4**	**110,6**

Liczba ćwiczących w klubach sportowych na 1 000 ludności w 2020 roku

- 15 - 20
- 20 - 23
- 23 - 26
- 26 - 29
- 29 - 32

Ryc. 144. Liczba ludności na 1 miejsce w teatrach i instytucjach muzycznych w 2014 i 2021 roku (os.)

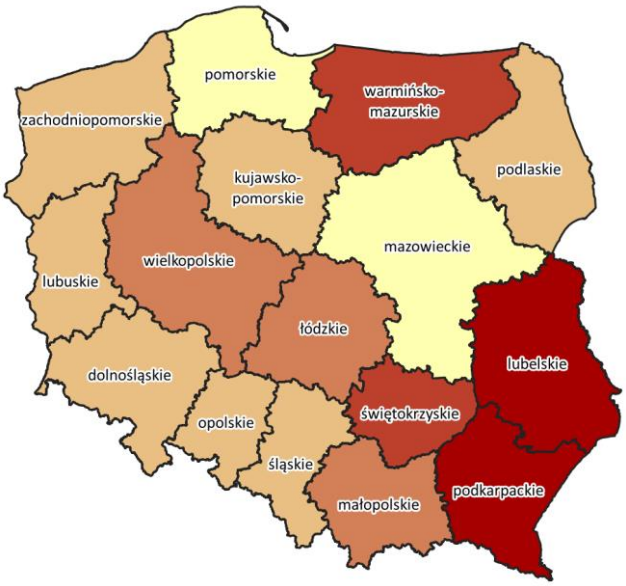

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
pomorskie	250	166	66,4
mazowieckie	297	267	89,9
podlaskie	304	301	99,0
śląskie	460	309	67,2
dolnośląskie	443	311	70,2
lubuskie	341	357	104,7
zachodniopomorskie	424	376	88,7
opolskie	479	396	82,7
kujawsko-pomorskie	436	417	95,6
małopolskie	495	455	91,9
łódzkie	512	502	98,0
wielkopolskie	**769**	**557**	**72,4**
świętokrzyskie	714	688	96,4
warmińsko-mazurskie	750	748	99,7
lubelskie	1 165	1 299	111,5
podkarpackie	1 401	1 392	99,4
POLSKA	**454**	**374**	**82,4**

Ludność przypadająca na 1 miejsce w teatrach i instytucjach muzycznych w 2021 roku

- 160 - 300
- 300 - 450
- 450 - 600
- 600 - 1 000
- 1 000 - 1 400

Ryc. 145. Widzowie i słuchacze (wg miejsca prezentacji) w teatrach i instytucjach muzycznych na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku (os.)

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	601	257	42,8
pomorskie	385	158	41,1
dolnośląskie	288	150	52,0
małopolskie	345	137	39,8
podlaskie	252	126	49,9
lubuskie	822	120	14,6
śląskie	291	117	40,3
opolskie	180	114	63,4
kujawsko-pomorskie	325	101	31,2
zachodniopomorskie	258	98	37,7
warmińsko-mazurskie	267	90	33,5
łódzkie	219	86	39,2
wielkopolskie	**213**	**68**	**31,8**
świętokrzyskie	233	57	24,3
lubelskie	95	40	41,9
podkarpackie	106	39	36,5
POLSKA	**319**	**124**	**39,0**

Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych na 1 000 ludności w 2021 roku

- 38 - 70
- 70 - 100
- 100 - 130
- 130 - 160
- 160 - 260

Ryc. 146. Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 10 tys. ludności w 2014 i 2021 roku (ob.)

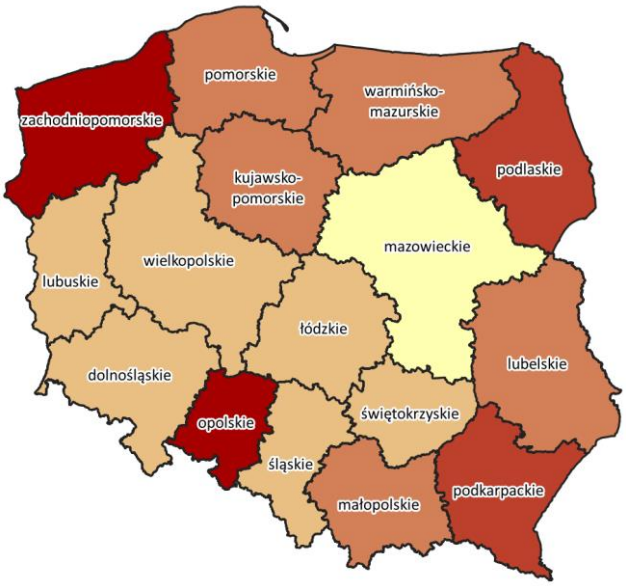

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
zachodniopomorskie	2,0	1,9	95,0
opolskie	2,2	1,9	86,4
podkarpackie	1,7	1,6	94,1
podlaskie	1,4	1,6	114,3
małopolskie	1,3	1,3	100,0
pomorskie	1,3	1,2	92,3
kujawsko-pomorskie	1,0	1,1	110,0
warmińsko-mazurskie	1,0	1,1	110,0
lubelskie	0,9	1,1	122,2
dolnośląskie	1,0	0,9	90,0
świętokrzyskie	1,1	0,9	81,8
śląskie	0,8	0,8	100,0
lubuskie	0,7	0,8	114,3
wielkopolskie	**0,9**	**0,8**	**88,9**
łódzkie	0,8	0,8	100,0
mazowieckie	0,5	0,5	100,0
POLSKA	**1,0**	**1,0**	**100,0**

Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 10 tys ludności w 2021 roku

- 0,5 - 0,7
- 0,7 - 1,0
- 1,0 - 1,3
- 1,3 - 1,6
- 1,6 - 1,9

Ryc. 147. Liczba uczestników imprez zorganizowanych przez centra, domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku (os.)

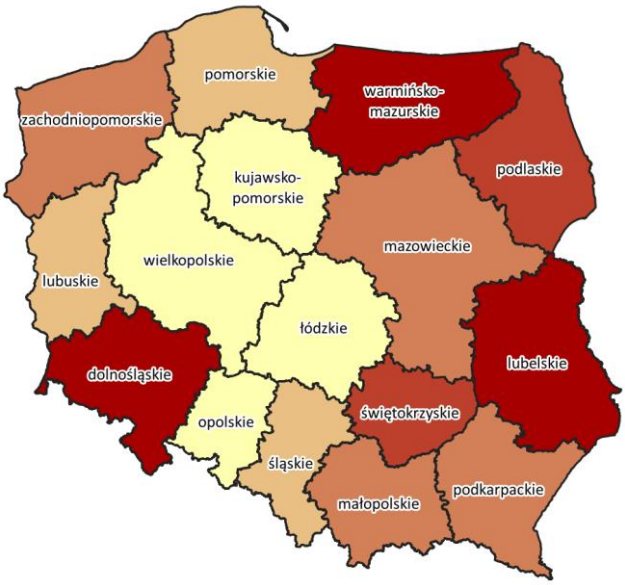

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
warmińsko-mazurskie	1 415	731	51,6
dolnośląskie	1 325	711	53,6
lubelskie	1 136	685	60,3
świętokrzyskie	1 067	630	59,0
podlaskie	1 335	556	41,7
małopolskie	1 203	503	41,8
mazowieckie	706	493	69,8
zachodniopomorskie	1 237	472	38,2
podkarpackie	1 486	464	31,2
śląskie	915	459	50,2
lubuskie	1 356	450	33,1
pomorskie	832	401	48,1
wielkopolskie	**1 098**	**338**	**30,8**
kujawsko-pomorskie	879	292	33,2
łódzkie	742	280	37,7
opolskie	913	271	29,7
POLSKA	**1 047**	**478**	**45,7**

Uczestnicy imprez organizowanych przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 1 000 ludności w 2021 roku

- 271 - 370
- 370 - 460
- 460 - 550
- 550 - 640
- 640 - 731

5.8. Sytuacja gospodarstw domowych

Ryc. 148. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w 2014 i 2020 roku (zł)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	1 703,6	2 240,5	131,5
śląskie	1 381,7	2 050,4	148,4
dolnośląskie	1 366,3	2 031,2	148,7
lubuskie	1 285,4	1 971,5	153,4
podlaskie	1 258,6	1 948,3	154,8
małopolskie	1 260,6	1 914,7	151,9
warmińsko-mazurskie	1 229,7	1 884,1	153,2
łódzkie	1 293,4	1 871,8	144,7
zachodniopomorskie	1 365,4	1 862,1	136,4
kujawsko-pomorskie	1 201,5	1 845,3	153,6
pomorskie	1 376,3	1 799,1	130,7
wielkopolskie	**1 268,8**	**1 789,1**	**141,0**
świętokrzyskie	1 199,7	1 726,9	143,9
opolskie	1 244,7	1 711,3	137,5
lubelskie	1 208,4	1 679,0	139,0
podkarpackie	1 053,0	1 588,6	150,9
POLSKA	**1 340,4**	**1 919,2**	**143,2**

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w 2020 roku (zł)

- 1 500 - 1 700
- 1 700 - 1 800
- 1 800 - 1 900
- 1 900 - 2 000
- 2 000 - 2 300

Ryc. 149. Dochód do dyspozycji brutto na 1 osobę w 2014 i 2020 roku (zł)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	1 639,0	2 190,6	133,7
śląskie	1 328,3	1 995,7	150,2
dolnośląskie	1 313,3	1 974,7	150,4
lubuskie	1 238,5	1 931,9	156,0
podlaskie	1 215,5	1 917,2	157,7
małopolskie	1 227,4	1 888,1	153,8
warmińsko-mazurskie	1 193,9	1 849,0	154,9
łódzkie	1 236,5	1 818,1	147,0
zachodniopomorskie	1 321,3	1 813,3	137,2
kujawsko-pomorskie	1 159,9	1 803,2	155,5
wielkopolskie	**1 237,4**	**1 753,3**	**141,7**
pomorskie	1 332,8	1 741,9	130,7
świętokrzyskie	1 165,0	1 696,5	145,6
opolskie	1 196,2	1 653,8	138,2
lubelskie	1 159,6	1 629,7	140,5
podkarpackie	1 009,9	1 556,8	154,1
POLSKA	**1 293,3**	**1 874,2**	**144,9**

Dochód do dyspozycji brutto na 1 osobę w 2020 roku (zł)

- 1 500 - 1 700
- 1 700 - 1 800
- 1 800 - 1 900
- 1 900 - 2 000
- 2 000 - 2 200

Ryc. 150. Odsetek osób w gospodarstwach domowych żyjących poniżej minimum egzystencji (o wydatkach poniżej granicy ubóstwa skrajnego) w 2014 i 2019 roku (%)

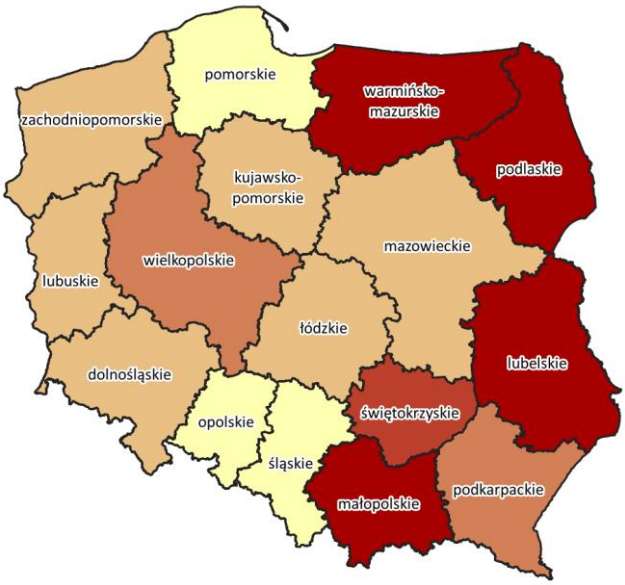

Województwo	2014	2019	Zmiana 2014-2019 (p.proc.)
opolskie	8,0	1,3	-6,7
pomorskie	6,5	1,4	-5,1
śląskie	4,7	2,3	-2,4
zachodniopomorskie	7,2	2,7	-4,5
dolnośląskie	5,6	2,7	-2,9
lubuskie	7,8	2,9	-4,9
łódzkie	5,4	3,3	-2,1
kujawsko-pomorskie	9,5	3,4	-6,1
mazowieckie	5,2	3,7	-1,5
wielkopolskie	**10,1**	**5,2**	**-4,9**
podkarpackie	8,7	5,3	-3,4
świętokrzyskie	12,2	6,2	-6,0
warmińsko-mazurskie	14,8	6,8	-8,0
lubelskie	8,2	6,8	-1,4
podlaskie	10,9	7,0	-3,9
małopolskie	6,6	7,5	0,9
POLSKA	**7,4**	**4,2**	**-3,2**

Odsetek osób w gospodarstwach domowych żyjących poniżej minimum egzystencji w 2019 roku (%)

- **1,3 - 2,5**
- **2,5 - 4,5**
- **4,5 - 5,5**
- **5,5 - 6,5**
- **6,5 - 7,5**

Ryc. 151. Odsetek osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej „ustawowej" granicy ubóstwa w 2014 i 2019 roku (%)

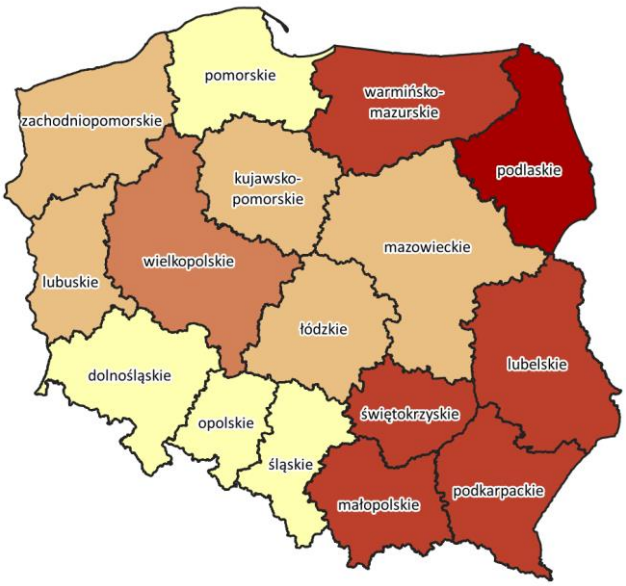

Województwo	2014	2019	Zmiana 2014-2019 (p.proc.)
pomorskie	11,6	4,2	-7,4
opolskie	10,5	4,3	-6,2
śląskie	8,9	5,7	-3,2
dolnośląskie	8,8	5,9	-2,9
kujawsko-pomorskie	15,6	6,8	-8,8
mazowieckie	8,1	6,9	-1,2
lubuskie	13,3	7,0	-6,3
zachodniopomorskie	12,0	7,4	-4,6
łódzkie	9,4	7,5	-1,9
wielkopolskie	**16,4**	**11,2**	**-5,2**
lubelskie	12,8	12,6	-0,2
podkarpackie	15,3	12,9	-2,4
świętokrzyskie	17,2	13,4	-3,8
warmińsko-mazurskie	21,0	14,0	-7,0
małopolskie	12,1	15,0	2,9
podlaskie	18,0	15,7	-2,3
POLSKA	**12,2**	**9,0**	**-3,2**

Odsetek osób w gospodarstwach domowych żyjących poniżej ustawowej granicy ubóstwa w 2019 roku (%)

- **4 - 6**
- **6 - 9**
- **9 - 12**
- **12 - 15**
- **15 - 16**

Ryc. 152. Odsetek osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej relatywnej granicy ubóstwa w 2014 i 2019 roku (%)

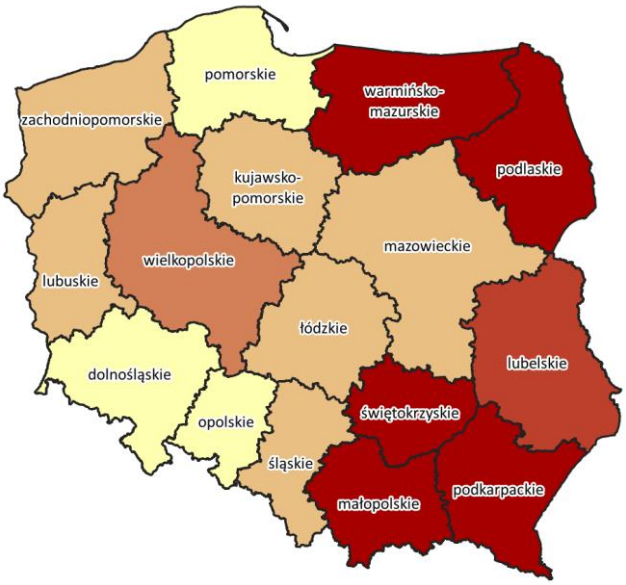

Województwo	2014	2019	Zmiana 2014-2019 (p.proc.)
pomorskie	14,8	6,2	-8,6
opolskie	14,0	7,9	-6,1
dolnośląskie	12,0	8,4	-3,6
śląskie	11,9	9,1	-2,8
zachodniopomorskie	15,3	9,9	-5,4
łódzkie	13,1	10,0	-3,1
mazowieckie	11,4	10,2	-1,2
lubuskie	17,4	10,5	-6,9
kujawsko-pomorskie	20,2	11,0	-9,2
wielkopolskie	**21,7**	**15,0**	**-6,7**
lubelskie	17,1	17,5	0,4
podkarpackie	21,1	18,6	-2,5
świętokrzyskie	22,6	19,2	-3,4
małopolskie	16,9	20,9	4,0
warmińsko-mazurskie	26,0	21,0	-5,0
podlaskie	23,9	21,8	-2,1
POLSKA	**16,2**	**13,0**	**-3,2**

Odsetek osób w gospodarstwach domowych żyjących poniżej relatywnej granicy ubóstwa w 2019 roku (%)

- 6 - 9
- 9 - 12
- 12 - 15
- 15 - 18
- 18 - 22

6. GOSPODARKA

Ryc. 153. Produkt Krajowy Brutto (PKB) na 1 mieszkańca w 2014 i 2019 roku (zł)

Województwo	2014	2019	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	71 125	96 725	136,0
dolnośląskie	49 717	65 392	131,5
wielkopolskie	**47 679**	**64 763**	**135,8**
śląskie	46 167	61 234	132,6
pomorskie	42 346	58 202	137,4
łódzkie	41 751	56 209	134,6
małopolskie	39 568	54 678	138,2
zachodniopomorskie	37 423	49 496	132,3
lubuskie	37 644	48 499	128,8
kujawsko-pomorskie	36 232	47 558	131,3
opolskie	36 182	47 272	130,7
podlaskie	32 461	43 128	132,9
świętokrzyskie	32 613	42 608	130,6
podkarpackie	31 576	42 225	133,7
warmińsko-mazurskie	31 958	40 883	127,9
lubelskie	31 186	40 771	130,7
POLSKA	**44 466**	**59 741**	**134,4**

PKB na 1 mieszkańca w 2019 roku (zł)

- 40 700 - 45 000
- 45 000 - 50 000
- 50 000 - 60 000
- 60 000 - 70 000
- 70 000 - 97 000

Ryc. 154. Produkt Krajowy Brutto na 1 mieszkańca w 2014 roku oraz wartość szacunkowa dla 2020 roku (zł)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	71 125	98 237	138,1
dolnośląskie	49 717	67 148	135,1
wielkopolskie	**47 679**	**66 208**	**138,9**
śląskie	46 167	60 091	130,2
łódzkie	41 751	58 840	140,9
pomorskie	42 346	57 669	136,2
małopolskie	39 568	55 448	140,1
zachodniopomorskie	37 423	50 700	135,5
kujawsko-pomorskie	36 232	49 439	136,5
lubuskie	37 644	49 394	131,2
opolskie	36 182	47 723	131,9
podlaskie	32 461	44 522	137,2
świętokrzyskie	32 613	43 646	133,8
warmińsko-mazurskie	31 958	42 566	133,2
podkarpackie	31 576	41 937	132,8
lubelskie	31 186	41 315	132,5
POLSKA	**44 466**	**60 663**	**136,4**

Ryc. 155. Wartość Dodana Brutto (WDB) na 1 pracującego w 2014 i 2019 roku (zł)

Województwo	2014	2019	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	144 289	172 577	119,6
dolnośląskie	124 501	146 528	117,7
śląskie	115 579	141 373	122,3
pomorskie	112 724	136 068	120,7
zachodniopomorskie	110 733	130 549	117,9
wielkopolskie	**106 037**	**129 144**	**121,8**
opolskie	104 582	125 427	119,9
lubuskie	105 622	123 322	116,8
łódzkie	99 915	121 167	121,3
kujawsko-pomorskie	98 047	117 593	119,9
małopolskie	95 346	116 664	122,4
warmińsko-mazurskie	97 194	114 188	117,5
podlaskie	86 841	104 043	119,8
świętokrzyskie	82 534	99 645	120,7
podkarpackie	80 934	98 991	122,3
lubelskie	78 632	94 673	120,4
POLSKA	**109 289**	**131 986**	**120,8**

Ryc. 156. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2014 i 2021 roku

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	1 391	1 712	123,1
zachodniopomorskie	1 279	1 431	111,9
dolnośląskie	1 207	1 427	118,2
pomorskie	1 199	1 414	117,9
wielkopolskie	**1 165**	**1 368**	**117,4**
małopolskie	1 059	1 306	123,3
lubuskie	1 079	1 248	115,7
śląskie	1 007	1 144	113,6
opolskie	1 000	1 116	111,6
łódzkie	957	1 115	116,5
kujawsko-pomorskie	919	1 053	114,6
świętokrzyskie	872	1 023	117,3
warmińsko-mazurskie	854	1 002	117,3
podlaskie	825	972	117,8
lubelskie	799	961	120,3
podkarpackie	763	931	122,0
POLSKA	**1 071**	**1 270**	**118,6**

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2021 roku

- 930 - 1 000
- 1 000 - 1 100
- 1 100 - 1 300
- 1 300 - 1 500
- 1 500 - 1 720

Ryc. 157. Nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2014 i 2021 roku

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	120	131	109,2
pomorskie	113	117	103,5
dolnośląskie	101	106	105,0
małopolskie	95	105	110,5
zachodniopomorskie	111	102	91,9
wielkopolskie	**102**	**101**	**99,0**
lubuskie	93	95	102,2
łódzkie	85	83	97,6
kujawsko-pomorskie	82	81	98,8
świętokrzyskie	71	80	112,7
śląskie	80	79	98,8
warmińsko-mazurskie	79	79	100,0
podkarpackie	70	78	111,4
lubelskie	71	77	108,5
podlaskie	77	75	97,4
opolskie	68	69	101,5
POLSKA	**93**	**97**	**104,3**

Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w 2021 roku

- 69 - 80
- 80 - 90
- 90 - 110
- 110 - 120
- 120 - 131

Ryc. 158. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2014 i 2021 roku

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	15,0	19,1	127,0
zachodniopomorskie	14,8	17,9	120,8
pomorskie	13,7	17,6	128,7
wielkopolskie	**13,7**	**16,9**	**122,9**
małopolskie	12,4	16,0	128,9
dolnośląskie	12,7	16,0	126,2
lubuskie	11,9	15,0	125,9
łódzkie	11,6	14,4	124,1
śląskie	11,6	14,1	121,4
opolskie	11,2	13,3	119,3
świętokrzyskie	10,7	13,3	123,9
kujawsko-pomorskie	10,8	13,0	120,8
podlaskie	10,1	12,4	123,1
lubelskie	9,7	12,2	126,6
warmińsko-mazurskie	9,5	12,0	126,4
podkarpackie	9,0	11,5	127,6
POLSKA	**12,2**	**15,3**	**125,2**

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2021 roku

- **11,4 - 13,0**
- **13,0 - 14,5**
- **14,5 - 16,0**
- **16,0 - 17,5**
- **17,5 - 19,1**

Ryc. 159. Podmioty gospodarki narodowej z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności w 2014 i 2020 roku

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	19,3	18,2	94,3
dolnośląskie	8,0	7,4	92,5
zachodniopomorskie	8,4	5,9	70,2
małopolskie	5,2	5,8	111,5
wielkopolskie	**6,7**	**5,7**	**85,1**
pomorskie	6,2	4,9	79,0
śląskie	5,3	4,6	86,8
lubuskie	7,0	4,6	65,7
łódzkie	4,2	3,6	85,7
opolskie	4,7	3,5	74,5
podkarpackie	2,3	2,8	121,7
lubelskie	2,1	2,4	114,3
kujawsko-pomorskie	2,7	2,2	81,5
podlaskie	1,5	2,0	133,3
świętokrzyskie	1,5	1,4	93,3
warmińsko-mazurskie	2,1	1,1	52,4
POLSKA	**6,9**	**6,3**	**91,3**

Podmioty z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności w 2020 roku

- **1,1 - 2,0**
- **2,0 - 4,0**
- **4,0 - 6,0**
- **6,0 - 8,0**
- **8,0 - 18,2**

Ryc. 160. Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (zł)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	77 586	109 304	140,9
dolnośląskie	52 479	76 733	146,2
śląskie	52 896	67 793	128,2
wielkopolskie	**44 967**	**65 819**	**146,4**
lubuskie	36 568	60 680	165,9
opolskie	38 505	59 636	154,9
łódzkie	41 434	57 873	139,7
pomorskie	41 340	54 383	131,6
zachodniopomorskie	36 404	49 576	136,2
małopolskie	33 509	45 637	136,2
kujawsko-pomorskie	33 812	45 553	134,7
podkarpackie	28 913	42 128	145,7
podlaskie	26 506	37 127	140,1
świętokrzyskie	30 908	36 200	117,1
warmińsko-mazurskie	25 321	35 039	138,4
lubelskie	23 990	31 884	132,9
POLSKA	**44 344**	**61 794**	**139,4**

Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w 2020 roku (zł)

- 31 000 - 40 000
- 40 000 - 50 000
- 50 000 - 70 000
- 70 000 - 90 000
- 90 000 - 110 000

Ryc. 161. Wartość brutto środków trwałych ogółem na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (zł)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	127 665	176 046	137,9
dolnośląskie	89 472	127 011	142,0
lubuskie	85 976	121 844	141,7
wielkopolskie	**85 017**	**119 137**	**140,1**
zachodniopomorskie	81 621	116 137	142,3
śląskie	86 318	114 539	132,7
łódzkie	81 724	111 840	136,9
opolskie	77 194	111 811	144,8
pomorskie	79 977	108 224	135,3
podlaskie	71 354	99 806	139,9
małopolskie	71 101	97 923	137,7
podkarpackie	67 412	95 354	141,4
kujawsko-pomorskie	68 235	94 834	139,0
warmińsko-mazurskie	66 040	94 301	142,8
lubelskie	65 640	90 104	137,3
świętokrzyskie	67 957	87 308	128,5
POLSKA	**84 695**	**117 239**	**138,4**

Wartość brutto środków trwałych ogółem na 1 mieszkańca w 2020 roku (zł)

- 87 000 - 100 000
- 100 000 - 110 000
- 110 000 - 120 000
- 120 000 - 130 000
- 130 000 - 177 000

Ryc. 162. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (zł)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	6 291	8 110	128,9
dolnośląskie	5 241	7 742	147,7
wielkopolskie	**4 120**	**4 990**	**121,1**
śląskie	4 180	4 978	119,1
zachodniopomorskie	3 020	4 670	154,6
pomorskie	4 226	4 299	101,7
opolskie	3 847	3 963	103,0
łódzkie	3 871	3 917	101,2
małopolskie	3 075	3 651	118,7
kujawsko-pomorskie	3 275	3 476	106,1
lubuskie	2 656	3 447	129,8
podkarpackie	2 686	3 105	115,6
podlaskie	2 354	3 099	131,6
lubelskie	2 278	2 890	126,9
warmińsko-mazurskie	2 422	2 756	113,8
świętokrzyskie	2 180	2 498	114,6
POLSKA	**3 905**	**4 805**	**123,0**

Ryc. 163. Nakłady inwestycyjne ogółem na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (zł)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	10 316	12 955	125,6
dolnośląskie	7 602	10 394	136,7
zachodniopomorskie	6 091	8 822	144,8
wielkopolskie	**6 452**	**7 924**	**122,8**
pomorskie	6 574	7 447	113,3
śląskie	6 274	7 374	117,5
podlaskie	5 758	7 196	125,0
małopolskie	5 554	7 075	127,4
łódzkie	6 469	6 962	107,6
opolskie	5 717	6 791	118,8
kujawsko-pomorskie	5 310	6 267	118,0
podkarpackie	5 339	6 217	116,4
lubelskie	4 887	6 065	124,1
lubuskie	4 712	5 910	125,4
warmińsko-mazurskie	4 634	5 851	126,3
świętokrzyskie	3 913	4 930	126,0
POLSKA	**6 516**	**8 068**	**123,8**

Ryc. 164. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R w relacji do PKB w 2014 i 2020 roku[6] (%)

Województwo	2014	2020	Zmiana 2014-2020 (p.proc.)
małopolskie	1,38	2,41	1,03
mazowieckie	1,70	2,21	0,51
pomorskie	1,05	1,75	0,70
dolnośląskie	0,74	1,30	0,56
podkarpackie	1,38	1,30	-0,08
lubelskie	1,03	1,18	0,15
łódzkie	0,67	1,13	0,46
śląskie	0,57	0,88	0,31
wielkopolskie	**0,64**	**0,87**	**0,23**
kujawsko-pomorskie	0,34	0,87	0,53
podlaskie	0,60	0,82	0,22
warmińsko-mazurskie	0,27	0,76	0,49
opolskie	0,34	0,55	0,21
zachodniopomorskie	0,28	0,53	0,25
świętokrzyskie	0,34	0,51	0,17
lubuskie	0,18	0,43	0,25
POLSKA	**0,94**	**1,39**	**0,45**

Nakłady wewnętrzne na B+R w relacji do PKB (ceny bieżące) w 2020 roku (%)

- 0,40 - 0,80
- 0,80 - 1,20
- 1,20 - 1,60
- 1,60 - 2,00
- 2,00 - 2,41

Ryc. 165. Nakłady przedsiębiorstw na działalność B+R w relacji do PKB w 2014 i 2020 roku[7] (%)

Województwo	2014	2020	Zmiana 2014-2020 (p.proc.)
mazowieckie	0,81	1,56	0,75
małopolskie	0,64	1,54	0,90
pomorskie	0,61	1,18	0,57
podkarpackie	1,06	0,99	-0,07
dolnośląskie	0,43	0,77	0,34
łódzkie	0,20	0,55	0,35
śląskie	0,27	0,54	0,27
kujawsko-pomorskie	0,18	0,53	0,35
lubelskie	0,16	0,43	0,27
wielkopolskie	**0,21**	**0,42**	**0,21**
opolskie	0,10	0,34	0,24
świętokrzyskie	0,12	0,29	0,17
podlaskie	0,13	0,29	-
zachodniopomorskie	0,09	0,18	-
lubuskie	0,09	-	-
warmińsko-mazurskie	0,06	-	-
POLSKA	**0,44**	**0,88**	**0,44**

Nakłady przedsiębiorstw na B+R w relacji do PKB (ceny bieżące) w 2020 roku (%)

- bd
- 0,1 - 0,4
- 0,4 - 0,6
- 0,6 - 0,8
- 0,8 - 1,2
- 1,2 - 1,6

[6] W obliczeniach dotyczących 2020 roku uwzględniono szacunkową wartość PKB.
[7] W obliczeniach dotyczących 2020 roku uwzględniono szacunkową wartość PKB.

Ryc. 166. Personel wewnętrzny B+R na 1 000 osób aktywnych zawodowo w 2016 i 2020 roku (EPC)

Województwo	2016	2020	Dynamika (2016=100)
mazowieckie	13,7	17,1	124,8
małopolskie	10,2	13,4	131,4
dolnośląskie	6,9	10,4	150,7
pomorskie	6,9	9,2	133,3
łódzkie	5,2	6,9	132,7
śląskie	4,7	6,5	138,3
lubelskie	4,5	6,1	135,6
podkarpackie	6,2	6,1	98,4
wielkopolskie	**4,7**	**5,5**	**117,0**
kujawsko-pomorskie	3,6	4,9	136,1
podlaskie	3,4	4,7	138,2
warmińsko-mazurskie	2,8	3,9	139,3
zachodniopomorskie	2,9	3,7	127,6
opolskie	2,7	3,6	133,3
świętokrzyskie	2,2	2,4	109,1
lubuskie	2,0	2,3	115,0
POLSKA	**6,5**	**8,5**	**130,8**

Personel wewnętrzny B+R na 1 000 osób aktywnych zawodowo (EPC) w 2020 roku

- **2,0 - 5,0**
- **5,0 - 8,0**
- **8,0 - 11,0**
- **11,0 - 14,0**
- **14,0 - 17,1**

Ryc. 167. Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca według PKD 2007 w 2014 i 2020 roku (zł)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	47 106	59 717	126,8
wielkopolskie	**40 699**	**54 577**	**134,1**
dolnośląskie	37 344	52 343	140,2
śląskie	41 573	50 515	121,5
pomorskie	36 871	40 673	110,3
lubuskie	29 236	38 312	131,0
łódzkie	27 987	37 422	133,7
opolskie	22 042	33 375	151,4
kujawsko-pomorskie	24 332	33 098	136,0
małopolskie	24 265	33 077	136,3
zachodniopomorskie	19 934	29 550	148,2
podlaskie	18 372	28 212	153,6
świętokrzyskie	19 138	26 510	138,5
podkarpackie	17 952	25 539	142,3
warmińsko-mazurskie	19 522	23 520	120,5
lubelskie	14 973	19 855	132,6
POLSKA	**31 443**	**41 191**	**131,0**

Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca wg PKD 2007 w 2020 roku (zł)

- **19 800 - 28 000**
- **28 000 - 36 000**
- **36 000 - 44 000**
- **44 000 - 52 000**
- **52 000 - 60 000**

Ryc. 168. Patenty i prawa ochronne udzielone przez Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej (UPRP) na 100 tys. ludności w 2014 i 2021 roku

Województwo	2014	2021	Dynamika (2014=100)
lubelskie	7,7	14,6	188,8
dolnośląskie	10,0	12,7	127,3
małopolskie	9,8	12,1	123,6
mazowieckie	11,2	12,1	108,3
śląskie	10,6	11,7	110,8
łódzkie	8,9	10,6	118,9
podkarpackie	4,7	9,5	201,8
zachodniopomorskie	5,7	8,9	157,1
wielkopolskie	**8,5**	**8,8**	**102,9**
opolskie	6,8	8,5	124,5
kujawsko-pomorskie	4,4	6,8	155,3
podlaskie	4,1	6,6	160,7
pomorskie	6,8	6,1	90,5
świętokrzyskie	3,8	5,6	147,6
warmińsko-mazurskie	2,9	4,4	151,7
lubuskie	3,5	4,2	119,1
POLSKA	**8,0**	**9,9**	**124,4**

Patenty i prawa ochronne udzielone przez UPRP na 100 tys. ludności w 2021 roku

- 4,2 - 6,2
- 6,2 - 8,2
- 8,2 - 10,2
- 10,2 - 12,2
- 12,2 - 14,6

Ryc. 169. Produkcja rolnicza (towarowa) na 1 ha użytków rolnych w 2014 i 2020 roku (zł)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	7 215	9 990	138,5
wielkopolskie	**8 189**	**9 433**	**115,2**
łódzkie	7 381	8 738	118,4
śląskie	6 009	7 781	129,5
świętokrzyskie	5 473	7 644	139,7
kujawsko-pomorskie	6 408	7 162	111,8
pomorskie	5 491	6 414	116,8
lubelskie	4 776	6 290	131,7
małopolskie	5 053	5 974	118,2
podlaskie	4 792	5 916	123,5
opolskie	5 626	5 594	99,4
warmińsko-mazurskie	4 388	4 921	112,1
dolnośląskie	4 201	4 514	107,5
zachodniopomorskie	4 004	4 113	102,7
lubuskie	4 307	4 084	94,8
podkarpackie	2 682	3 077	114,7
POLSKA	**5 729**	**6 894**	**120,3**

Produkcja rolnicza (towarowa) na 1 ha użytków rolnych w 2020 roku (zł)

- 3 000 - 5 000
- 5 000 - 7 000
- 7 000 - 8 000
- 8 000 - 9 000
- 9 000 - 10 000

Ryc. 170. Dochody budżetów gmin, powiatów i województw na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (zł)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	6 038	9 130	151,2
pomorskie	5 276	8 372	158,7
zachodniopomorskie	5 161	8 238	159,6
warmińsko-mazurskie	5 400	7 955	147,3
podlaskie	5 300	7 935	149,7
dolnośląskie	5 297	7 869	148,6
małopolskie	4 671	7 836	167,7
wielkopolskie	**4 581**	**7 828**	**170,9**
podkarpackie	4 866	7 806	160,4
lubuskie	4 771	7 685	161,1
kujawsko-pomorskie	4 859	7 652	157,5
lubelskie	4 868	7 638	156,9
świętokrzyskie	4 801	7 621	158,7
opolskie	4 529	7 499	165,6
łódzkie	4 659	7 467	160,3
śląskie	4 768	7 453	156,3
POLSKA	**5 051**	**7 969**	**157,8**

Ryc. 171. Wydatki budżetów gmin, powiatów i województw na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (zł)

Województwo	2014	2020	Dynamika (2014=100)
mazowieckie	6 009	9 247	153,9
zachodniopomorskie	5 249	8 165	155,6
pomorskie	5 231	8 154	155,9
podlaskie	5 105	7 808	153,0
małopolskie	4 706	7 747	164,6
warmińsko-mazurskie	5 424	7 645	141,0
wielkopolskie	**4 540**	**7 618**	**167,8**
dolnośląskie	5 520	7 596	137,6
kujawsko-pomorskie	4 985	7 495	150,3
łódzkie	4 802	7 472	155,6
lubuskie	4 766	7 467	156,7
podkarpackie	4 878	7 454	152,8
lubelskie	5 082	7 345	144,5
śląskie	4 956	7 326	147,8
świętokrzyskie	4 885	7 272	148,9
opolskie	4 554	7 105	156,0
POLSKA	**5 113**	**7 820**	**152,9**

III. ANALIZA SYNTETYCZNA POZYCJI WIELKOPOLSKI NA TLE REGIONÓW POLSKI

1. METODY WYKORZYSTANE W ANALIZIE

W analizie zróżnicowania kraju w ujęciu syntetycznym punktem wyjścia było określenie poziomu rozwoju poszczególnych województw. Zgodnie z przyjętymi założeniami źródło dla metodyki przyjętej w niniejszym opracowaniu stanowiły metody statystyczne wykorzystane w syntetycznych analizach przeprowadzonych w ramach opracowań WROT, tj. *Pozycji konkurencyjnej województwa wielkopolskiego w kraju i Unii Europejskiej 2016* (z 2017 roku) oraz *Diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej województwa wielkopolskiego 2019* (z 2019 roku).

Podstawową metodą badawczą wykorzystaną w opracowaniu była statystyczna analiza danych obejmująca wszystkie szesnaście polskich województw. Kluczowy element podjętych prac i jednocześnie podstawowe wyzwanie badawcze stanowiło wyznaczenie listy wskaźników statystycznych opisujących rozwój społeczno-gospodarczy, dostępnych na poziomie województw, a następnie ich pogrupowanie i przyporządkowanie do wyodrębnionych dziedzin charakteryzujących poziom rozwoju społeczno-gospodarczego (obszary/dziedziny rozwoju). Wyznaczone w analizie dziedziny (GOSPODARKA, DEMOGRAFIA, RYNEK PRACY, EDUKACJA, JAKOŚĆ ŻYCIA, JAKOŚĆ PRZESTRZENI) zostały zapożyczone z wyżej wspomnianych opracowań. Zgodnie z przyjętymi założeniami określają one poszczególne elementy/płaszczyzny rozwoju społeczno-gospodarczego, dopełniając się nawzajem, zaś razem wskazują na łączny potencjał każdego z polskich województw. Dobór zmiennych do analiz bazował na zestawie wskaźników statystycznych wykorzystanych w *Diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej województwa wielkopolskiego 2019*. Został on jednak częściowo zmodyfikowany, co wynikało m.in. z braku ciągłości (niedostępności) niektórych danych uwzględnionych w *Diagnozie*. Cały zasób przyjętych zmiennych świadczy o potencjale i poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego województw.

Dane w pierwszej kolejności poddano wstępnej analizie statystycznej. Koncentrowała się ona w szczególności na skonfrontowaniu ze sobą kluczowych miar dyspersji w ramach analizy zbiorowości regionów (średnia, odchylenie standardowe, klasyczny współczynnik zmienności) oraz wstępnej identyfikacji istniejącego zróżnicowania i stopnia rozwoju województw.

Punkt wyjścia do bardziej zaawansowanych analiz, związanych z wyznaczeniem mierników syntetycznych oraz przeprowadzeniem analizy skupień, stanowiło zbadanie stopnia skorelowania przyjętych zmiennych. Pozwoliło to na eliminację tych z nich, które zawierały powtarzające się informacje. Za maksymalny poziom współczynnika korelacji, powyżej którego odrzucano wskaźniki wybrane wstępnie do analizy, przyjęto wartość r = 89%. Na podobnej zasadzie wyeliminowano z dalszych analiz zmienne cechujące się zbyt niskim współczynnikiem zmienności. W tym przypadku przyjęto, że granica będzie wynosić 2,5%.

Kolejnym elementem prac było przeprowadzenie normalizacji zmiennych poprzez standaryzację ich wartości z uwzględnieniem podziału na stymulanty i destymulanty. W jej wyniku zmienne diagnostyczne zostały pozbawione mian i sprowadzone do podobnego rzędu wielkości, a więc zostały doprowadzone do porównywalności, umożliwiającej dokonywanie dalszych operacji matematycznych. Standaryzacji dokonano zgodnie z następującymi wzorami:

STYMULANTY

$$z_{ij} = \frac{\left(x_{ij} - \bar{x}_j\right)}{S_j} (j = 1, 2, \dots, n)$$

DESTYMULANTY

$$z_{ij} = \frac{\left(\bar{x}_j - x_{ij}\right)}{S_j} (j = 1, 2, \dots, n)$$

gdzie:

z_{ij} – zestandaryzowana wartość x_{ij},

x_{ij} – wartość j-tej zmiennej przed transformacją,

$\bar{x}_j$ – średnia dla j-tej zmiennej,

S_j – odchylenie standardowe dla j-tej zmiennej.

Wykonana normalizacja wartości wskaźników umożliwiła obliczenie cząstkowych mierników syntetycznych – po jednym dla każdego z sześciu analizowanych obszarów rozwoju dla poszczególnych jednostek terytorialnych. Tego typu działanie pozwoliło na określenie stopnia rozwoju poszczególnych regionów (z uwypukleniem pozycji Wielkopolski) w rozpatrywanych dziedzinach, ukazując tym samym wieloaspektowe przestrzenne zróżnicowanie kraju. Do wyznaczenia cząstkowych mierników syntetycznych wykorzystano metodę porządkowania liniowego Juliana Perkala, grupującą obiekty wielowymiarowe według syntetycznego kryterium, które jest funkcją znormalizowanych zmiennych diagnostycznych. Mierniki wyliczono według wzoru:

$$w_i^k = \frac{1}{p}\sum_{j=1}^{p} z_{ij}^k$$

gdzie:

k – dziedzina rozwoju,

i – województwo,

p – liczba uwzględnionych cech,

w_i^k – cząstkowy miernik syntetyczny.

Ważnym elementem analizy, wykorzystującym obliczone cząstkowe mierniki syntetyczne był wyznaczony na ich podstawie (dla każdego województwa) globalny miernik syntetyczny poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego. Jego wartość, obliczona jako średnia arytmetyczna wszystkich cząstkowych mierników syntetycznych określonych dla sześciu obszarów rozwoju, świadczyć może o faktycznym, kompleksowym potencjale każdej z analizowanych jednostek. Miernik ten umożliwił jednocześnie stworzenie rankingu województw ze względu na cały zestaw cech charakteryzujących poziom rozwoju społeczno-gospodarczego – uporządkowanie ich od tych najatrakcyjniejszych, charakteryzujących się największymi potencjałami i perspektywami rozwoju, do najsłabiej rozwiniętych, o najmniejszych potencjałach i możliwościach rozwojowych. Pochodną tego działania było określenie miejsca Wielkopolski na tle pozostałych województw w kraju.

Cząstkowe mierniki syntetyczne zostały także wykorzystane do wyodrębnienia klas regionów (tzw. skupień), którego dokonano w oparciu o analizę skupień przeprowadzoną zgodnie z niehierarchiczną metodą k-średnich, pozwalającą na wyodrębnienie grup województw podobnych, cechujących się zbliżoną specyfiką rozwoju. Charakterystyczne dla przyjętej metody jest zapewnienie jak największych różnic między poszczególnymi grupami. Dla potrzeb analizy cząstkowe mierniki syntetyczne wyznaczone w ramach każdej dziedziny rozwoju potraktowane zostały jako zmienne i na ich podstawie obliczono macierze odległości. Dodatkowo, w celu nadania im podobnych rzędów wielkości, zostały one poddane kolejnej standaryzacji. Analizę skupień metodą k-średnich przeprowadzono z wykorzystaniem programu STATISTICA. Zgodnie z metodyką przeprowadzania analizy skupień, w jej wyniku możliwe było wykrycie struktury danych w zbiorze badanych obiektów. Niezbędnym elementem kompleksowej analizy danych był szczegółowy komentarz wskazujący na charakter poszczególnych grup regionów wyznaczonych w oparciu o metodę k-średnich oraz na miejsce Wielkopolski w tym gronie. Obejmował on m.in. średnie wartości zmiennych dla poszczególnych skupień, analizę wariancji skupień, ale także wyniki analizy cząstkowych mierników syntetycznych regionów przyporządkowanych do poszczególnych grup.

2. POZYCJA KONKURENCYJNA WIELKOPOLSKI WEDŁUG PRZYJĘTYCH DZIEDZIN ROZWOJU

2.1. Identyfikacja wskaźników i dziedzin rozwoju społeczno-gospodarczego

Podstawowym etapem dla realizacji prac analitycznych był dobór zmiennych opisujących wyodrębnione dziedziny/obszary rozwoju społeczno-gospodarczego: GOSPODARKA, DEMOGRAFIA, RYNEK PRACY, EDUKACJA, JAKOŚĆ ŻYCIA, JAKOŚĆ PRZESTRZENI. Dziedziny te wraz z przyporządkowanym do nich zestawem wskaźników zamieszczono poniżej (w nawiasie okrągłym wskazano rok, którego dotyczą poszczególne dane, natomiast w nawiasie kwadratowym określono typ zmiennej: [S] – stymulanta, [D] – destymulanta). Podział przedstawiono z uwzględnieniem odpowiedniego kodowania – A1, A2 itd., ułatwiającego dalsze prace analityczne. Źródłem danych wykorzystanych w analizach był BDL GUS.

A. GOSPODARKA:

A1. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (2019 rok) [S]
A2. Wartość dodana brutto na 1 pracującego (2019 rok) [S]
A3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności (2021 rok) [S]
A4. Udział podmiotów gospodarczych sektora prywatnego w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON (2021 rok) [S]
A5. Nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności (2021 rok) [S]
A6. Produkcja sprzedana przemysłu ogółem na 1 mieszkańca (2020 rok) [S]
A7. Produkcja sprzedana budownictwa wg PKD 2007 w cenach bieżących na 1 mieszkańca (2021 rok) [S]
A8. Wartość brutto środków trwałych na 1 mieszkańca (2020 rok) [S]
A9. Nakłady inwestycyjne ogółem na 1 mieszkańca (2020 rok) [S]
A10. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R na 1 mieszkańca (2020 rok) [S]
A11. Patenty udzielone przez UPRP na 1 mln ludności (2021 rok) [S]
A12. Łączne dochody budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województw na 1 mieszkańca (2020 rok) [S]

B. DEMOGRAFIA:

B1. Gęstość zaludnienia (ludność na 1 km^2) (2021 rok) [S]
B2. Urodzenia żywe na 1 000 ludności (2021 rok) [S]
B3. Zgony na 1 000 ludności (2021 rok) [D]
B4. Współczynnik dzietności (2021 rok) [S]
B5. Przeciętne dalsze trwanie życia – kobiety w wieku 0 lat (2020 rok) [S]
B6. Przeciętne dalsze trwanie życia – mężczyźni w wieku 0 lat (2020 rok) [S]
B7. Małżeństwa zawarte na 1 000 ludności (2021 rok) [S]
B8. Saldo migracji na pobyt stały wewnętrzne na 1 000 ludności (2021 rok) [S]
B9. Saldo migracji na pobyt stały zagraniczne na 1 000 ludności (2021 rok) [S]
B10. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (2021 rok) [D]

C. RYNEK PRACY:

C1. Stopa bezrobocia rejestrowanego (2021 rok) [D]
C2. Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok w liczbie bezrobotnych ogółem (2021 rok) [D]
C3. Bezrobotni zarejestrowani powyżej 55. roku życia na 1 000 zarejestrowanych bezrobotnych (2021 rok) [D]
C4. Pracujący na 1 000 ludności (2020 rok) [S]
C5. Współczynnik aktywności zawodowej (2020 rok) [S]
C6. Bierni zawodowo na 1 000 ludności (2020 rok) [D]

C7. Współczynnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat (2020 rok) [S]
C8. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (2020 rok) [S]

D. EDUKACJA:

D1. Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych (2020 rok) [D]
D2. Uczniowie liceów ogólnokształcących dla młodzieży (bez specjalnych) na 10 tys. ludności (2020 rok) [S]
D3. Studenci uczelni na 10 tys. ludności (2020 rok) [S]
D4. Uczestnicy studiów doktoranckich na 10 tys. ludności (2020 rok) [S]
D5. Zdawalność egzaminów maturalnych (2020 rok) [S]
D6. Uczniowie przypadający na 1 oddział w branżowych szkołach I i II stopnia (bez specjalnych) (2020 rok) [D]
D7. Odsetek ludności w wieku 15-64 lata z wykształceniem wyższym (2020 rok) [S]
D8. Łączne wydatki ogółem na „Oświatę i wychowanie" budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województw na 1 mieszkańca (2020 rok) [S]

E. JAKOŚĆ ŻYCIA

E1. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (2020 rok) [S]
E2. Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (2020 rok) [S]
E3. Przychodnie na 10 tys. ludności (2021 rok) [S]
E4. Ludność na ogólnodostępną aptekę (2021 rok) [D]
E5. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach (2021 rok) [S]
E6. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 000 dzieci w wieku 3-6 lat (2021 rok) [S]
E7. Miejsca w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej (wraz z filiami) na 10 tys. ludności (2021 rok) [S]
E8. Przestępstwa stwierdzone ogółem na 1 000 ludności (2021 rok) [D]
E9. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw ogółem (2021 rok) [S]
E10. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę (2020 rok) [S]
E11. Odsetek gospodarstw wyposażonych w urządzenie z dostępem do Internetu (2020 rok) [S]

F. JAKOŚĆ PRZESTRZENI

F1. Długość autostrad i dróg ekspresowych na 1 000 km^2 (2020 rok) [S]
F2. Gęstość eksploatowanej sieci kolejowej (na 100 km^2) (2020 rok) [S]
F3. Gęstość dróg dla rowerów (na 10 tys. km^2) (2020 rok) [S]
F4. Zasoby mieszkaniowe na 1 000 ludności (2020 rok) [S]
F5. Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności (2020 rok) [S]
F6. Lesistość (2021 rok) [S]
F7. Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem (2021 rok) [S]
F8. Odsetek odpadów komunalnych zebranych selektywnie (2020 rok) [S]
F9. Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków (2021 rok) [S]

Zaprezentowany podział na dziedziny wiąże się w szczególności z istotnymi właściwościami społeczno-gospodarczymi, które składają się na szeroko rozumiany poziom rozwoju województw. Doboru zmiennych dokonano kierując się przede wszystkim względami merytorycznymi, w mniejszym stopniu wykorzystując podejście statystyczne. Przeprowadzono go w celu jak najlepszego zobrazowania sytuacji społeczno-gospodarczej kraju (i na jej tle zidentyfikowania pozycji Wielkopolski), a jednocześnie umożliwienia późniejszego wyznaczenia mierników syntetycznych określających poziom rozwoju polskich regionów. Zestaw zmiennych, z których większość jest stymulantami, z pewnością nie jest pełny, ale uznano go za wystarczający dla celów prowadzonej analizy. Wyznaczone wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego, traktowane jako zmienne diagnostyczne, stanowiły przedmiot dalszych analiz. Zestawienie wyodrębnionych dziedzin wraz z wartościami określonych w ich ramach wskaźników statystycznych zamieszczono w tabelach 1-6.

Tab. 1. GOSPODARKA – wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego

Jednostka terytorialna	Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca	Wartość dodana brutto na 1 pracującego	Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	Udział podmiotów gospodarczych sektora prywatnego w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON	Nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności	Produkcja sprzedana przemysłu ogółem na 1 mieszkańca	Produkcja sprzedana budownictwa wg PKD 2007 w cenach bieżących na 1 mieszkańca	Wartość brutto środków trwałych na 1 mieszkańca	Nakłady inwestycyjne ogółem na 1 mieszkańca	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R na 1 mieszkańca	Patenty udzielone przez UPRP na 1 mln ludności	Łączne dochody budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województw na 1 mieszkańca
Kod	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9	A10	A11	A12
[stymulanta/destym.]	[S]	[S]	[S]	[S]	[S]	[S]	[S]	[S]	[S]	[S]	[S]	[S]
[jednostka]	[zł]	[zł]	[-]	[%]	[-]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[-]	[zł]
KRAJ												
POLSKA	59 741	131 986	1 270	95,6	97	41 191	7 944	117 238,9	8 068	844,8	85,0	7 968,9
WOJEWÓDZTWA												
dolnośląskie	65 392	146 528	1 427	94,1	106	52 343	6 049	127 010,5	10 394	870,1	115,1	7 869,4
kujawsko-pomorskie	47 558	117 593	1 053	96,4	81	33 098	5 698	94 834,0	6 267	431,6	49,2	7 652,4
lubelskie	40 771	94 673	961	95,8	77	19 855	3 371	90 104,0	6 065	486,4	131,3	7 637,8
lubuskie	48 499	123 322	1 248	94,9	95	38 312	2 914	121 843,7	5 910	210,2	34,9	7 684,6
łódzkie	56 209	121 167	1 115	97,0	83	37 422	5 860	111 840,1	6 962	667,0	93,5	7 467,4
małopolskie	54 678	116 664	1 306	96,9	105	33 077	8 706	97 923,4	7 075	1 336,0	106,8	7 836,0
mazowieckie	96 725	172 577	1 712	94,3	131	59 717	16 388	176 045,7	12 955	2 170,8	103,7	9 130,0
opolskie	47 272	125 427	1 116	95,2	69	33 375	6 202	111 811,4	6 791	261,5	78,1	7 498,7
podkarpackie	42 225	98 991	931	96,0	78	25 539	4 621	95 354,0	6 217	543,3	81,8	7 805,8
podlaskie	43 128	104 043	972	96,3	75	28 212	7 105	99 806,3	7 196	364,8	56,4	7 935,1
pomorskie	58 202	136 068	1 414	96,1	117	40 673	9 197	108 223,6	7 447	1 008,0	50,7	8 372,0
śląskie	61 234	141 373	1 144	95,5	79	50 515	7 203	114 539,3	7 374	526,5	92,3	7 452,9
świętokrzyskie	42 608	99 645	1 023	97,0	80	26 510	3 708	87 308,4	4 930	222,3	48,4	7 620,7
warmińsko-mazurskie	40 883	114 188	1 002	96,1	79	23 520	3 559	94 300,9	5 851	324,0	26,2	7 954,5
WIELKOPOLSKIE	**64 763**	**129 144**	**1 368**	**96,2**	**101**	**54 577**	**10 197**	**119 137,2**	**7 924**	**573,7**	**76,5**	**7 827,7**
zachodniopomorskie	49 496	130 549	1 431	95,8	102	29 550	4 818	116 136,7	8 822	267,4	82,6	8 238,3
WYBRANE CHARAKTERYSTYKI ROZKŁADU (WOJEWÓDZTWA)												
x śr	53 727,7	123 247,0	1 201,4	95,9	91,1	36 643,4	6 599,7	110 388,7	7 386,3	641,5	76,7	7 874,0
S(x)	13 730,0	19 451,2	215,9	0,9	17,0	11 592,0	3 270,0	20 603,9	1 904,2	495,4	29,2	408,1
V(x)	25,55%	15,78%	17,97%	0,89%	18,63%	31,63%	49,55%	18,66%	25,78%	77,23%	38,03%	5,18%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tab. 2. DEMOGRAFIA – wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego

Jednostka terytorialna	Gęstość zaludnienia (ludność na 1 km^2)	Urodzenia żywe na 1 000 ludności	Zgony na 1 000 ludności	Współczynnik dzietności	Przeciętne dalsze trwanie życia – kobiety w wieku 0 lat	Przeciętne dalsze trwanie życia – mężczyźni w wieku 0 lat	Małżeństwa zawarte na 1 000 ludności	Saldo migracji na pobyt stały wewnętrzne na 1 000 ludności	Saldo migracji na pobyt stały zagraniczne na 1 000 ludności	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
Kod	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	B9	B10
[stymulanta/destym.]	[S]	[S]	[D]	[S]	[S]	[S]	[S]	[S]	[S]	[D]
[jednostka]	[osoba]	[-]	[-]	[-]	[lata]	[lata]	[-]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
KRAJ										
POLSKA	122	8,69	13,61	1,320	80,7	72,6	4,4	0,00	0,09	69,0
WOJEWÓDZTWA										
dolnośląskie	144	8,47	14,00	1,303	80,6	72,1	4,4	1,15	0,09	70,3
kujawsko-pomorskie	114	8,13	13,76	1,250	80,4	72,4	4,2	-1,08	0,01	68,0
lubelskie	83	7,98	14,67	1,204	81,1	72,3	4,3	-2,42	0,12	68,4
lubuskie	71	7,90	13,79	1,232	80,0	71,8	4,1	-1,07	0,10	68,4
łódzkie	133	8,06	15,66	1,290	79,6	71,1	4,3	-0,94	0,06	72,7
małopolskie	224	9,77	11,95	1,392	81,6	73,8	4,9	1,21	0,21	67,1
mazowieckie	152	9,95	13,56	1,492	80,9	72,8	4,6	2,00	0,40	71,5
opolskie	103	7,48	13,55	1,166	81,0	73,0	4,0	-0,79	-0,64	66,0
podkarpackie	118	8,47	12,53	1,216	81,8	73,7	4,4	-1,04	0,12	64,6
podlaskie	58	8,65	14,30	1,281	81,9	73,1	4,3	-1,42	0,38	66,2
pomorskie	128	9,95	11,97	1,488	81,2	73,3	4,7	1,96	0,07	69,7
śląskie	361	7,77	14,79	1,243	80,0	72,3	4,3	-0,83	-0,18	70,5
świętokrzyskie	104	7,16	15,11	1,114	80,9	72,0	4,1	-2,00	0,08	69,3
warmińsko-mazurskie	58	7,47	13,35	1,141	80,6	72,0	4,0	-1,70	-0,12	65,7
WIELKOPOLSKIE	117	9,60	12,34	1,446	80,5	72,8	4,6	0,52	0,06	68,5
zachodniopomorskie	73	7,64	13,82	1,209	80,6	72,1	4,2	-0,56	0,11	69,1
WYBRANE CHARAKTERYSTYKI ROZKŁADU (WOJEWÓDZTWA)										
x śr	127,6	8,4	13,7	1,3	80,8	72,5	4,3	-0,4	0,1	68,5
S(x)	72,5	0,9	1,1	0,1	0,6	0,7	0,2	1,3	0,2	2,1
V(x)	56,83%	10,74%	7,72%	8,92%	0,77%	0,97%	5,70%	-303,65%	423,33%	3,12%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tab. 3. RYNEK PRACY – wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego

Jednostka terytorialna	Stopa bezrobocia rejestrowanego	Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok w liczbie bezrobotnych ogółem	Bezrobotni zarejestrowani powyżej 55. roku życia na 1 000 zarejestrowanych bezrobotnych	Pracujący na 1 000 ludności	Współczynnik aktywności zawodowej	Bierni zawodowo na 1 000 ludności	Współczynnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto
Kod	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8
[stymulanta/destym.]	[D]	[D]	[D]	[S]	[S]	[D]	[S]	[S]
[jednostka]	[%]	[%]	[osoba]	[osoba]	[%]	[osoba]	[%]	[zł]
KRAJ								
POLSKA	5,4	47,8	175,1	252	56,1	347,4	73,6	5523,3
WOJEWÓDZTWA								
dolnośląskie	4,8	45,8	200,1	277	56,9	338,9	75,1	5 693,7
kujawsko-pomorskie	7,7	51,3	158,1	229	54,6	361,8	71,3	4 831,7
lubelskie	7,2	50,2	149,4	189	54,6	361,8	70,5	4 915,0
lubuskie	4,9	39,1	190,1	229	54,8	354,5	72,6	4 832,1
łódzkie	5,6	50,8	192,9	252	56,6	357,7	75,9	5 148,4
małopolskie	4,5	48	171,6	249	56,6	337,2	73,6	5 536,1
mazowieckie	4,6	50,9	176,9	313	60,1	320,6	77,8	6 581,8
opolskie	6,0	47,3	210,9	219	54,7	338,9	73,1	5 078,5
podkarpackie	8,2	52,6	151,3	217	53,9	352,2	70,0	4 707,8
podlaskie	7,0	52	187,5	200	55,5	337,5	73,4	4 929,6
pomorskie	5,1	45,6	159,8	249	58,4	321,3	75,7	5 484,5
śląskie	4,2	43,8	181,9	275	52,6	380,2	70,2	5 450,9
świętokrzyskie	7,3	47,6	170,3	193	55,1	365,0	72,3	4 800,2
warmińsko-mazurskie	8,6	40,2	190,8	199	53,4	359,3	69,5	4 709,1
WIELKOPOLSKIE	3,1	38,2	165,5	283	57,6	339,5	75,4	4 985,8
zachodniopomorskie	7,1	47,6	193,8	215	54,2	361,4	71,3	5 099,5
WYBRANE CHARAKTERYSTYKI ROZKŁADU (WOJEWÓDZTWA)								
x śr	6,0	46,9	178,2	236,8	55,6	349,2	73,0	5 174,0
S(x)	1,6	4,4	17,6	35,2	1,9	16,0	2,4	470,4
V(x)	26,15%	9,47%	9,89%	14,87%	3,43%	4,57%	3,27%	9,09%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tab. 4. EDUKACJA – wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego

Jednostka terytorialna	Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych	Uczniowie liceów ogólnokształcących dla młodzieży (bez specjalnych) na 10 tys. ludności	Studenci uczelni na 10 tys. ludności	Uczestnicy studiów doktoranckich na 10 tys. ludności	Zdawalność egzaminów maturalnych	Uczniowie przypadający na 1 oddział w branżowych szkołach I i II stopnia (bez specjalnych)	Odsetek ludności w wieku 15-64 lata z wykształceniem wyższym	Łączne wydatki ogółem na "Oświatę i wychowanie" budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województw na 1 mieszkańca
Kod	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7	D8
[stymulanta/destym.]	[D]	[S]	[S]	[S]	[S]	[D]	[S]	[S]
[jednostka]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[%]	[osoba]	[%]	[zł]
KRAJ								
POLSKA	17	167,5	317,6	6,0	74,0	22,9	28,9	2 093,82
WOJEWÓDZTWA								
dolnośląskie	18	149,1	405,1	7,2	72,3	21,6	32,4	1 983,20
kujawsko-pomorskie	17	145,3	263,0	3,6	71,4	22,7	23,6	2 025,16
lubelskie	15	188,0	327,6	7,1	71,6	22,8	29,4	2 049,66
lubuskie	17	131,6	124,2	1,4	72,2	22,3	24,0	1 991,70
łódzkie	16	172,8	288,6	6,4	72,5	22,5	26,8	1 953,77
małopolskie	16	173,4	429,8	10,1	77,9	23,8	29,7	2 100,33
mazowieckie	17	222,3	460,9	10,9	76,7	22,4	38,6	2 380,55
opolskie	16	116,2	218,4	2,8	73,6	20,3	24,1	1 997,08
podkarpackie	15	170,6	215,9	1,2	75,2	24,7	26,2	2 044,34
podlaskie	16	174,7	241,7	4,4	75,8	19,8	27,8	2 115,82
pomorskie	18	168,5	367,5	6,6	72,0	25,5	30,2	2 151,32
śląskie	17	146,0	254,5	4,4	73,7	22,5	27,3	2 021,64
świętokrzyskie	15	159,0	160,1	1,9	73,4	20,7	27,8	1 925,14
warmińsko-mazurskie	16	150,6	173,4	2,2	69,1	24,6	20,7	2 053,85
WIELKOPOLSKIE	17	155,9	337,7	4,7	73,9	23,7	25,7	2 178,77
zachodniopomorskie	17	146,7	221,6	4,4	70,8	20,9	25,8	1 945,51
WYBRANE CHARAKTERYSTYKI ROZKŁADU (WOJEWÓDZTWA)								
x śr	16,4	160,7	280,6	5,0	73,3	22,5	27,5	2 057,4
S(x)	0,9	23,6	96,1	2,8	2,2	1,6	4,0	109,0
V(x)	5,68%	14,72%	34,26%	56,93%	3,02%	7,05%	14,56%	5,30%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tab. 5. JAKOŚĆ ŻYCIA – wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego

Jednostka terytorialna	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	Przychodnie na 10 tys. ludności	Ludność na ogólnodostępną aptekę	Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 000 dzieci w wieku 3-6 lat	Miejsca w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej (wraz z filiami) na 10 tys. ludności	Przestępstwa stwierdzone ogółem na 1 000 ludności	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw ogółem	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę	Odsetek gospodarstw wyposażonych w urządzenie z dostępem do Internetu
Kod	E1	E2	E3	E4	E5	E6	E7	E8	E9	E10	E11
[stymulanta/destym.]	[S]	[S]	[S]	[D]	[S]	[S]	[S]	[D]	[S]	[S]	[S]
[jednostka]	[m²]	[%]	[ob.]	[osoba]	[%]	[osoba]	[msc.]	[-]	[%]	[zł]	[%]
KRAJ											
POLSKA	29,2	71,5	5,8	3 209	15,5	901,0	33,4	21,51	71,2	1 919,21	85,1
WOJEWÓDZTWA											
dolnośląskie	30,9	77,1	5,5	3 114	23,0	914,5	32,2	28,36	65,3	2 031,24	87,7
kujawsko-pomorskie	26,4	70,3	4,5	3 483	13,8	845,1	29,9	19,90	74,3	1 845,34	85,0
lubelskie	29,4	53,9	6,0	2 829	13,0	876,2	28,5	15,97	80,1	1 679,02	82,5
lubuskie	28,4	74,7	5,7	3 434	19,2	885,5	30,6	27,15	72,2	1 971,47	81,5
łódzkie	29,9	64,5	6,7	2 947	13,6	895,8	34,4	22,60	70,1	1 871,83	85,1
małopolskie	28,7	64,6	6,0	3 328	14,4	910,1	32,8	20,48	75,8	1 914,74	85,7
mazowieckie	32,0	70,2	5,9	3 354	16,5	945,8	34,0	22,31	63,6	2 240,52	85,3
opolskie	30,2	73,9	5,4	3 331	21,0	921,5	48,5	17,77	70,2	1 711,34	85,7
podkarpackie	26,7	71,8	6,1	3 340	14,5	887,5	30,5	13,75	75,3	1 588,57	87,9
podlaskie	30,7	65,1	6,8	3 158	15,6	899,3	31,8	15,33	76,7	1 948,31	82,4
pomorskie	28,2	83,9	4,9	3 551	13,7	868,8	37,3	21,85	62,5	1 799,12	88,1
śląskie	28,8	78,9	6,0	3 248	15,1	913,0	33,1	27,10	75,3	2 050,36	86,4
świętokrzyskie	27,9	59,8	5,2	3 174	11,8	868,4	40,0	18,46	77,5	1 726,92	78,6
warmińsko-mazurskie	25,9	74,9	6,3	3 558	10,7	837,7	41,4	18,01	72,5	1 884,05	87,6
WIELKOPOLSKIE	29,8	72,8	5,5	2 848	14,2	915,5	27,3	19,32	73,3	1 789,13	82,4
zachodniopomorskie	28,4	80,7	5,6	3 100	19,0	873,7	38,0	23,72	74,8	1 862,09	82,9
`WYBRANE CHARAKTERYSTYKI ROZKŁADU (WOJEWÓDZTWA)											
x śr	28,9	71,1	5,8	3 237,3	15,6	891,2	34,4	20,8	72,5	1 869,6	84,7
S(x)	1,6	7,7	0,6	222,0	3,3	28,0	5,3	4,2	4,9	155,7	2,6
V(x)	5,66%	10,77%	10,23%	6,86%	20,95%	3,14%	15,45%	20,18%	6,71%	8,33%	3,11%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Tab. 6. JAKOŚĆ PRZESTRZENI – wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego

Jednostka terytorialna	Długość autostrad i dróg ekspresowych na 1 000 km^2	Gęstość eksploatowanej sieci kolejowej (na 100 km^2)	Gęstość dróg dla rowerów (na 10 tys. km^2)	Zasoby mieszkaniowe na 1 000 ludności	Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności	Lesistość	Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem	Odsetek odpadów komunalnych zebranych selektywnie	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków
Kod	F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7	F8	F9
[stymulanta/destym.]	[S]	[S]	[S]	[S]	[S]	[S]	[S]	[S]	[S]
[jednostka]	[km]	[km]	[km]	[-]	[-]	[%]	[%]	[%]	[%]
KRAJ									
POLSKA	13,6	6,2	551,8	392,4	6,2	29,6	32,3	37,9	75,2
WOJEWÓDZTWA									
dolnośląskie	21,3	8,7	561,1	424,8	8,7	29,9	18,6	33,9	82,3
kujawsko-pomorskie	15,2	6,7	678,2	372,6	4,8	23,5	32,2	35,8	73,3
lubelskie	5,8	4,3	410,4	378,9	4,4	23,4	22,7	47,9	58,1
lubuskie	18,4	6,6	510,2	383,2	5,1	49,3	37,4	32,5	78,0
łódzkie	24,7	5,9	519,2	427,8	5,0	21,4	19,5	38,7	70,6
małopolskie	12,5	7,1	508,5	363,3	6,4	28,6	53,1	39,8	68,1
mazowieckie	13,1	4,8	721,6	440,2	8,2	23,4	29,7	36,5	74,4
opolskie	9,4	8,4	591,6	370,9	3,5	26,7	27,6	39,8	78,7
podkarpackie	10,2	5,5	378,5	324,1	4,7	38,3	44,9	37,2	77,3
podlaskie	5,4	3,7	362,6	397,5	6,6	31,0	31,6	37,5	69,6
pomorskie	9,2	6,6	807,3	389,5	9,3	36,5	33,0	43,4	84,0
śląskie	29,5	15,5	968,9	401,5	3,8	32,2	22,1	44,2	82,0
świętokrzyskie	9,0	6,2	335,4	370,8	3,7	28,3	64,9	31,1	66,8
warmińsko-mazurskie	10,0	4,7	280,2	375,1	4,2	31,7	46,7	30,6	77,3
WIELKOPOLSKIE	16,0	6,3	725,3	363,9	7,8	25,8	29,6	34,9	73,8
zachodniopomorskie	13,8	5,2	443,7	401,1	6,0	35,8	21,8	32,2	83,3
WYBRANE CHARAKTERYSTYKI ROZKŁADU (WOJEWÓDZTWA)									
x śr	14,0	6,6	550,2	386,6	5,8	30,4	33,5	37,3	74,9
S(x)	6,5	2,6	183,5	27,9	1,8	6,9	12,7	4,8	6,8
V(x)	46,50%	39,78%	33,35%	7,22%	31,46%	22,71%	37,81%	12,81%	9,08%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

2.2. Wyznaczenie cząstkowych mierników syntetycznych

Zgodnie z przyjętą metodyką wyznaczania cząstkowych mierników syntetycznych punktem wyjścia do dokonywanych analiz była odpowiednia selekcja zmiennych, które wykorzystano w dalszej części postępowania badawczego. Konieczne było wyeliminowanie tych zmiennych, które cechuje zbyt duży stopień skorelowania (gdy poziom korelacji wskaźników przekraczał 89% dokonywano eliminacji z analizy jednego z nich) oraz zbyt niski współczynnik zmienności (nieprzekraczający 2,5%).

W wyniku analizy stopnia skorelowania zmiennych z analiz wyłączono następujące wskaźniki:

a) w obszarze GOSPODARKA:
   - A2 – Wartość dodana brutto na 1 pracującego (skorelowany w zbyt wysokim stopniu ze zmiennymi A1 i A8),
   - A5 – Nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności (skorelowany w zbyt wysokim stopniu ze zmienną A3),
   - A6 – Produkcja sprzedana przemysłu ogółem na 1 mieszkańca (skorelowany w zbyt wysokim stopniu ze zmienną A1),
   - A8 – Wartość brutto środków trwałych na 1 mieszkańca (skorelowany w zbyt wysokim stopniu ze zmiennymi A1, A2 i A9);

b) w obszarze DEMOGRAFIA: B2 – Urodzenia żywe na 1 000 ludności (skorelowany w zbyt wysokim stopniu ze zmiennymi B4 i B7);

c) w obszarze RYNEK PRACY: C5 – Współczynnik aktywności zawodowej (skorelowany w zbyt wysokim stopniu ze zmienną C7);

d) w obszarze EDUKACJA: D4 – Uczestnicy studiów doktoranckich na 10 tys. ludności (skorelowany w zbyt wysokim stopniu ze zmienną D3).

Natomiast ze względu na niskie wartości współczynnika zmienności wyeliminowano z postępowania badawczego trzy wskaźniki z obszarów GOSPODARKA i DEMOGRAFIA, tj. A4 – Udział podmiotów gospodarczych sektora prywatnego w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON; B5 – Przeciętne dalsze trwanie życia – kobiety w wieku 0 lat oraz B6 – Przeciętne dalsze trwanie życia – mężczyźni w wieku 0 lat.

Finalnym etapem związanym z wyznaczaniem cząstkowych mierników syntetycznych była normalizacja zmiennych poprzez standaryzację, a następnie obliczenie (z wykorzystaniem metody Juliana Perkala) wartości mierników dla każdej z analizowanych dziedzin (tabele 7-12). Otrzymane cząstkowe mierniki syntetyczne stanowiły kluczowy element pozwalający określić stopień rozwoju polskich regionów w każdym z analizowanych obszarów i wskazania na tym tle pozycji Wielkopolski. Wieloaspektowe przestrzenne zróżnicowanie kraju w ramach wyznaczonych dziedzin rozwoju przedstawiono w kolejnym podrozdziale.

Tab. 7. GOSPODARKA – wyliczenie cząstkowego miernika syntetycznego

Kod MIERNIKA	A1	A3	A7	A9	A10	A11	A12	Cząstkowy miernik syntetyczny
[stymulanta/destymulanta]	[S]	[S]	[S]	[S]	[S]	[S]	[S]	
dolnośląskie	0,8496	1,0449	-0,1684	1,5796	0,4615	1,3154	-0,0113	0,7245
kujawsko-pomorskie	-0,4494	-0,6876	-0,2759	-0,5878	-0,4236	-0,9431	-0,5428	-0,5586
lubelskie	-0,9437	-1,1138	-0,9873	-0,6939	-0,3130	1,8706	-0,5786	-0,3942
lubuskie	-0,3808	0,2157	-1,1270	-0,7753	-0,8705	-1,4332	-0,4640	-0,6907
łódzkie	0,1807	-0,4004	-0,2263	-0,2228	0,0515	0,5751	-0,9962	-0,1483
małopolskie	0,0692	0,4844	0,6441	-0,1635	1,4018	1,0309	-0,0931	0,4820
mazowieckie	3,1316	2,3652	2,9934	2,9245	3,0868	0,9247	3,0775	2,6434
opolskie	-0,4702	-0,3958	-0,1217	-0,3126	-0,7669	0,0473	-0,9195	-0,4199
podkarpackie	-0,8378	-1,2528	-0,6052	-0,6140	-0,1982	0,1741	-0,1670	-0,5001
podlaskie	-0,7720	-1,0629	0,1547	-0,0999	-0,5584	-0,6964	0,1498	-0,4122
pomorskie	0,3259	0,9847	0,7943	0,0319	0,7398	-0,8917	1,2203	0,4579
śląskie	0,5467	-0,2661	0,1844	-0,0064	-0,2321	0,5340	-1,0316	-0,0387
świętokrzyskie	-0,8099	-0,8266	-0,8843	-1,2899	-0,8461	-0,9705	-0,6206	-0,8926
warmińsko-mazurskie	-0,9355	-0,9239	-0,9299	-0,8063	-0,6408	-1,7314	0,1974	-0,8243
WIELKOPOLSKIE	**0,8037**	**0,7716**	**1,1002**	**0,2824**	**-0,1368**	**-0,0075**	**-0,1133**	**0,3858**
zachodniopomorskie	-0,3082	1,0634	-0,5449	0,7540	-0,7550	0,2016	0,8928	0,1862

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 8. DEMOGRAFIA – wyliczenie cząstkowego miernika syntetycznego

Kod MIERNIKA	B1	B3	B4	B7	B8	B9	B10	Cząstkowy miernik syntetyczny
[stymulanta/destymulanta]	[S]	[D]	[S]	[S]	[S]	[S]	[D]	
dolnośląskie	0,2268	-0,2868	0,2087	0,2529	1,1901	0,1651	-0,8419	0,1307
kujawsko-pomorskie	-0,1871	-0,0597	-0,2558	-0,5563	-0,4781	-0,2043	0,2339	-0,2153
lubelskie	-0,6147	-0,9207	-0,6590	-0,1517	-1,4848	0,2995	0,0468	-0,4978
lubuskie	-0,7803	-0,0881	-0,4136	-0,9609	-0,4725	0,2178	0,0468	-0,3501
łódzkie	0,0750	-1,8574	0,0948	-0,1517	-0,3790	0,0146	-1,9644	-0,5954
małopolskie	1,3304	1,6528	0,9888	2,2757	1,2346	0,6649	0,6548	1,2574
mazowieckie	0,3371	0,1295	1,8652	1,0620	1,8290	1,4974	-1,4031	0,7596
opolskie	-0,3388	0,1390	-0,9920	-1,3654	-0,2619	-3,0485	1,1693	-0,6712
podkarpackie	-0,1319	1,1040	-0,5538	0,2529	-0,4516	0,3073	1,8241	0,3359
podlaskie	-0,9596	-0,5706	0,0159	-0,1517	-0,7375	1,4221	1,0757	0,0135
pomorskie	0,0060	1,6339	1,8301	1,4666	1,7968	0,0779	-0,5613	0,8929
śląskie	3,2203	-1,0343	-0,3172	-0,1517	-0,2919	-1,0125	-0,9354	-0,0747
świętokrzyskie	-0,3250	-1,3370	-1,4478	-0,9609	-1,1685	0,0983	-0,3742	-0,7879
warmińsko-mazurskie	-0,9596	0,3282	-1,2112	-1,3654	-0,9470	-0,7701	1,3096	-0,5165
WIELKOPOLSKIE	**-0,1457**	**1,2838**	**1,4620**	**1,0620**	**0,7161**	**0,0151**	**0,0000**	**0,6276**
zachodniopomorskie	-0,7527	-0,1165	-0,6152	-0,5563	-0,0939	0,2554	-0,2806	-0,3085

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 9. RYNEK PRACY – wyliczenie cząstkowego miernika syntetycznego

Kod MIERNIKA	C1	C2	C3	C4	C6	C7	C8	Cząstkowy miernik syntetyczny
[stymulanta/destymulanta]	[D]	[D]	[D]	[S]	[D]	[S]	[S]	
dolnośląskie	0,7616	0,2559	-1,2432	1,1431	0,6445	0,8874	1,1046	0,5077
kujawsko-pomorskie	-1,0886	-0,9813	1,1378	-0,2201	-0,7877	-0,7042	-0,7276	-0,4817
lubelskie	-0,7696	-0,7339	1,6348	-1,3561	-0,7861	-1,0393	-0,5507	-0,5144
lubuskie	0,6978	1,7630	-0,6744	-0,2201	-0,3284	-0,1597	-0,7269	0,0502
łódzkie	0,2512	-0,8688	-0,8341	0,4331	-0,5294	1,2225	-0,0545	-0,0543
małopolskie	0,9530	-0,2390	0,3724	0,3479	0,7539	0,2592	0,7696	0,4596
mazowieckie	0,8892	-0,8913	0,0736	2,1655	1,7975	2,0183	2,9925	1,2922
opolskie	-0,0040	-0,0815	-1,8558	-0,5041	0,6492	0,0497	-0,2031	-0,2785
podkarpackie	-1,4076	-1,2737	1,5240	-0,5609	-0,1834	-1,2487	-0,9910	-0,5916
podlaskie	-0,6420	-1,1388	-0,5284	-1,0437	0,7343	0,1754	-0,5195	-0,4232
pomorskie	0,5702	0,3009	1,0436	0,3479	1,7502	1,1387	0,6599	0,8302
śląskie	1,1444	0,7057	-0,2128	1,0863	-1,9416	-1,1649	0,5884	0,0294
świętokrzyskie	-0,8334	-0,1490	0,4445	-1,2425	-0,9892	-0,2853	-0,7946	-0,5499
warmińsko-mazurskie	-1,6628	1,5155	-0,7157	-1,0721	-0,6337	-1,4581	-0,9883	-0,7164
WIELKOPOLSKIE	**1,8462**	**1,9654**	**0,7196**	**1,3135**	**0,6106**	**1,0131**	**-0,4002**	**1,0097**
zachodniopomorskie	-0,7058	-0,1490	-0,8859	-0,6177	-0,7607	-0,7042	-0,1585	-0,5688

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 10. EDUKACJA – wyliczenie cząstkowego miernika syntetycznego

Kod MIERNIKA	D1	D2	D3	D5	D6	D7	D8	Cząstkowy miernik syntetyczny
[stymulanta/destymulanta]	[D]	[S]	[S]	[S]	[D]	[S]	[S]	
dolnośląskie	-1,6741	-0,4897	1,2948	-0,4328	0,6110	1,2217	-0,6805	-0,0214
kujawsko-pomorskie	-0,6027	-0,6501	-0,1833	-0,8402	-0,1200	-0,9751	-0,2955	-0,5238
lubelskie	1,5402	1,1566	0,4886	-0,7497	-0,1341	0,4727	-0,0707	0,3862
lubuskie	-0,6027	-1,2304	-1,6272	-0,4781	0,1641	-0,8753	-0,6026	-0,7503
łódzkie	0,4688	0,5137	0,0830	-0,3423	0,0533	-0,1763	-0,9506	-0,0501
małopolskie	0,4688	0,5366	1,5517	2,1019	-0,8089	0,5476	0,3942	0,6846
mazowieckie	-0,6027	2,6068	1,8753	1,5587	0,0747	2,7694	2,9657	1,6068
opolskie	0,4688	-1,8817	-0,6473	0,1556	1,4288	-0,8503	-0,5532	-0,2685
podkarpackie	1,5402	0,4187	-0,6733	0,8798	-1,3441	-0,3261	-0,1195	0,0537
podlaskie	0,4688	0,5936	-0,4049	1,1514	1,7263	0,0733	0,5364	0,5921
pomorskie	-1,6741	0,3327	0,9037	-0,5686	-1,8606	0,6725	0,8622	-0,1903
śląskie	-0,6027	-0,6216	-0,2718	0,2009	0,0345	-0,0515	-0,3279	-0,2343
świętokrzyskie	1,5402	-0,0707	-1,2537	0,0651	1,1358	0,0733	-1,2133	0,0395
warmińsko-mazurskie	0,4688	-0,4259	-1,1154	-1,8812	-1,2723	-1,6991	-0,0322	-0,8510
WIELKOPOLSKIE	**-0,6027**	**-0,1995**	**0,5937**	**0,2914**	**-0,7541**	**-0,4509**	**1,1140**	**-0,0012**
zachodniopomorskie	-0,6027	-0,5891	-0,6140	-1,1118	1,0657	-0,4259	-1,0265	-0,4720

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 11. JAKOŚĆ ŻYCIA – wyliczenie cząstkowego miernika syntetycznego

Kod MIERNIKA	E1	E2	E3	E4	E5	E6	E7	E8	E9	E10	E11	Cząstkowy miernik syntetyczn
[stymulanta/destym.]	[S]	[S]	[S]	[D]	[S]	[S]	[S]	[D]	[S]	[S]	[S]	
dolnośląskie	1,2277	0,7876	-0,4705	0,5555	2,2788	0,8341	-0,4129	-1,8154	-1,4743	1,0378	1,1495	0,3362
kujawsko-pomorskie	-1,5260	-0,1004	-2,1405	-1,1067	-0,5424	-1,6450	-0,8458	0,2041	0,3766	-0,1560	0,1235	-0,6690
lubelskie	0,3098	-2,2420	0,3989	1,8393	-0,7877	-0,5340	-1,1093	1,1422	1,5694	-1,2240	-0,8265	-0,1331
lubuskie	-0,3021	0,4742	-0,0121	-0,8860	1,1135	-0,2018	-0,7140	-1,5266	-0,0553	0,6540	-1,2065	-0,2421
łódzkie	0,6157	-0,8578	1,6799	1,3078	-0,6037	0,1661	0,0012	-0,4404	-0,4871	0,0141	0,1615	0,1416
małopolskie	-0,1186	-0,8447	0,3690	-0,4085	-0,3584	0,6769	-0,3000	0,0656	0,6851	0,2897	0,3895	0,0405
mazowieckie	1,9008	-0,1134	0,3191	-0,5256	0,2856	1,9522	-0,0741	-0,3712	-1,8239	2,3817	0,2375	0,3790
opolskie	0,7993	0,3697	-0,6588	-0,4220	1,6655	1,0842	2,6550	0,7126	-0,4666	-1,0165	0,3895	0,4647
podkarpackie	-1,3424	0,0955	0,5798	-0,4626	-0,3277	-0,1304	-0,7329	1,6722	0,5823	-1,8049	1,2255	-0,0587
podlaskie	1,1053	-0,7794	1,7180	0,3573	0,0096	0,2911	-0,4882	1,2950	0,8702	0,5053	-0,8645	0,3654
pomorskie	-0,4245	1,6756	-1,4840	-1,4131	-0,5730	-0,7984	0,5470	-0,2614	-2,0501	-0,4528	1,3015	-0,3576
śląskie	-0,0574	1,0227	0,3476	-0,0481	-0,1437	0,7805	-0,2435	-1,5146	0,5823	1,1606	0,6555	0,2311
świętokrzyskie	-0,6081	-1,4716	-0,9172	0,2852	-1,1557	-0,8127	1,0552	0,5478	1,0347	-0,9164	-2,3084	-0,4788
warmińsko-mazurskie	-1,8319	0,5003	0,9274	-1,4446	-1,4930	-1,9094	1,3187	0,6553	0,0064	0,0926	1,1115	-0,1879
WIELKOPOLSKIE	**0,5546**	**0,2261**	**-0,4180**	**1,7537**	**-0,4197**	**0,8698**	**-1,3351**	**0,3426**	**0,1709**	**-0,5169**	**-0,8645**	**0,0330**
zachodniopomorskie	-0,3021	1,2577	-0,2383	0,6185	1,0522	-0,6234	0,6787	-0,7078	0,4794	-0,0484	-0,6745	0,1356

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 12. JAKOŚĆ PRZESTRZENI – wyliczenie cząstkowego miernika syntetycznego

Kod MIERNIKA	F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7	F8	F9	Cząstkowy miernik syntetyczny
[stymulanta/destym.]	[S]	[S]	[S]	[S]	[S]	[S]	[S]	[S]	[S]	
dolnośląskie	1,1245	0,7811	0,0596	1,3704	1,6062	-0,0671	-1,1748	-0,7021	1,0964	0,4549
kujawsko-pomorskie	0,1873	0,0237	0,6978	-0,5010	-0,5383	-0,9953	-0,0998	-0,3039	-0,2281	-0,1953
lubelskie	-1,2563	-0,8852	-0,7618	-0,2752	-0,7679	-1,0098	-0,8507	2,2321	-2,4650	-0,6711
lubuskie	0,6874	-0,0142	-0,2179	-0,1210	-0,3735	2,7466	0,3112	-0,9955	0,4636	0,2763
łódzkie	1,6447	-0,2793	-0,1688	1,4779	-0,4267	-1,2999	-1,1036	0,3039	-0,6255	-0,0530
małopolskie	-0,2252	0,1752	-0,2271	-0,8344	0,3716	-0,2556	1,5522	0,5344	-0,9934	0,0109
mazowieckie	-0,1328	-0,6959	0,9344	1,9225	1,3407	-1,0098	-0,2974	-0,1572	-0,0662	0,2043
opolskie	-0,7099	0,6675	0,2258	-0,5620	-1,2373	-0,5312	-0,4634	0,5344	0,5666	-0,1677
podkarpackie	-0,5761	-0,4308	-0,9357	-2,2398	-0,5891	1,1512	0,9040	-0,0105	0,3606	-0,2629
podlaskie	-1,3147	-1,1125	-1,0224	0,3917	0,4836	0,0925	-0,1472	0,0524	-0,7726	-0,3721
pomorskie	-0,7299	-0,0142	1,4015	0,1049	1,9390	0,8902	-0,0366	1,2890	1,3466	0,6878
śląskie	2,3911	3,3563	2,2823	0,5351	-1,0766	0,2665	-0,8981	1,4566	1,0522	1,0406
świętokrzyskie	-0,7638	-0,1657	-1,1706	-0,5655	-1,1191	-0,2991	2,4849	-1,2890	-1,1847	-0,4525
warmińsko-mazurskie	-0,6145	-0,7338	-1,4715	-0,4114	-0,8680	0,1940	1,0463	-1,3938	0,3606	-0,4325
WIELKOPOLSKIE	**0,3165**	**-0,1278**	**0,9546**	**-0,8129**	**1,1068**	**-0,6617**	**-0,3053**	**-0,4925**	**-0,1545**	**-0,0197**
zachodniopomorskie	-0,0282	-0,5444	-0,5803	0,5207	0,1485	0,7886	-0,9218	-1,0584	1,2436	-0,0480

Źródło: Opracowanie własne

2.3. Analiza zróżnicowania przestrzennego Polski w oparciu o cząstkowe mierniki syntetyczne

Podsumowanie przeprowadzonych analiz stanowi zamieszczone w tabeli 13 zestawienie wartości cząstkowych mierników syntetycznych dla wszystkich obszarów rozwoju i wszystkich województw objętych badaniem. Uwzględnia ono także lokaty poszczególnych województw w rankingu w oparciu o wyznaczone wartości mierników oraz przynależność obiektów do jednej z czterech grup ze względu na określony poziom rozwoju. Na czele stworzonego dla każdej dziedziny rankingu regionów znajdują się jednostki cechujące się najwyższymi wartościami, zaś na końcu stawki jednostki o najniższych wartościach mierników. Przyporządkowanie do grup regionów na skali poziomu rozwoju danego obszaru nastąpiło w oparciu o wartości cząstkowych mierników odnoszonych do wartości średniej i odchylenia standardowego mierników syntetycznych dla wszystkich województw w ramach danej dziedziny (tab. 13). W ten sposób uzyskano następujące grupy:

A – grupa bardzo wysokiego poziomu rozwoju $\left(W_{cz} \geq x_{śr} + S_{(x)}\right)$

B – grupa wysokiego poziomu rozwoju $\left(x_{śr} + S_{(x)} > W_{cz} \geq x_{śr}\right)$

C – grupa przeciętnego poziomu rozwoju $\left(x_{śr} > W_{cz} \geq x_{śr} - S_{(x)}\right)$

D – grupa niskiego poziomu rozwoju $\left(W_{cz} < x_{śr} - S_{(x)}\right)$

gdzie:

W_{cz} – cząstkowy miernik syntetyczny dla konkretnego województwa w ramach danej dziedziny,

$x_{śr}$ – średnia arytmetyczna cząstkowych mierników syntetycznych wszystkich województw,

$S_{(x)}$ – odchylenie standardowe cząstkowych mierników syntetycznych wszystkich województw.

Tab. 13. Zestawienie cząstkowych mierników syntetycznych

DZIEDZINA/OBSZAR ROZWOJU	GOSPODARKA			DEMOGRAFIA			RYNEK PRACY			EDUKACJA			JAKOŚĆ ŻYCIA			JAKOŚĆ PRZESTRZENI		
Charakterystyka	Wart.	Poz.	Gr.	Wart.	Poz.	Gr.	Wart.	Poz.	Gr.	Wart.	Poz.	Gr.	Wart.	Poz.	Gr.	Wart.	Poz.	Gr.
dolnośląskie	0,724	2	B	0,131	6	B	0,508	4	B	-0,021	8	C	0,336	4	A	0,455	3	A
kujawsko-pomorskie	-0,559	13	C	-0,215	9	C	-0,482	11	C	-0,524	14	C	-0,669	16	D	-0,195	11	C
lubelskie	-0,394	9	C	-0,498	12	C	-0,514	12	C	0,386	4	B	-0,133	11	C	-0,671	16	D
lubuskie	-0,691	14	C	-0,350	11	C	0,050	6	B	-0,750	15	D	-0,242	13	C	0,276	4	B
łódzkie	-0,148	8	C	-0,595	14	C	-0,054	8	C	-0,050	9	C	0,142	6	B	-0,053	9	C
małopolskie	0,482	3	B	1,257	1	A	0,460	5	B	0,685	2	A	0,041	8	B	0,011	6	B
mazowieckie	2,643	1	A	0,760	3	A	1,292	1	A	1,607	1	A	0,379	2	A	0,204	5	B
opolskie	-0,420	11	C	-0,671	15	D	-0,278	9	C	-0,268	12	C	0,465	1	A	-0,168	10	C
podkarpackie	-0,500	12	C	0,336	5	B	-0,592	15	C	0,054	5	B	-0,059	10	C	-0,263	12	C
podlaskie	-0,412	10	C	0,013	7	B	-0,423	10	C	0,592	3	A	0,365	3	A	-0,372	13	C
pomorskie	0,458	4	B	0,893	2	A	0,830	3	A	-0,190	10	C	-0,358	14	D	0,688	2	A
śląskie	-0,039	7	C	-0,075	8	C	0,029	7	B	-0,234	11	C	0,231	5	B	1,041	1	A
świętokrzyskie	-0,893	16	D	-0,788	16	D	-0,550	13	C	0,040	6	B	-0,479	15	D	-0,453	15	D
warmińsko-mazurskie	-0,824	15	C	-0,517	13	C	-0,716	16	D	-0,851	16	D	-0,188	12	C	-0,432	14	C
WIELKOPOLSKIE	**0,386**	**5**	**B**	**0,628**	**4**	**A**	**1,010**	**2**	**A**	**-0,001**	**7**	**C**	**0,033**	**9**	**B**	**-0,020**	**7**	**C**
zachodniopomorskie	0,186	6	B	-0,309	10	C	-0,569	14	C	-0,472	13	C	0,136	7	B	-0,048	8	C

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 14. Miary niezbędne przy określaniu przynależności obiektów do grup poziomu rozwoju

DZIEDZINA/OBSZAR ROZWOJU	GOSPODARKA	DEMOGRAFIA	RYNEK PRACY	EDUKACJA	JAKOŚĆ ŻYCIA	JAKOŚĆ PRZESTRZENI
x śr	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
S(x)	0,8359	0,5963	0,6173	0,5866	0,3182	0,4332

Źródło: Opracowanie własne

Obszar GOSPODARKA

Sytuację polskich województw w obszarze GOSPODARKA określono na podstawie siedmiu wskaźników, spośród których największe przestrzenne zróżnicowanie wartości (najwyższe wartości współczynnika zmienności) odnotowano w przypadku wskaźników A10 – Nakłady wewnętrzne na działalność B+R na 1 mieszkańca oraz A7 – Produkcja sprzedana budownictwa wg PKD 2007 w cenach bieżących na 1 mieszkańca. Przeprowadzona analiza wskazuje, że jednostką wyróżniającą się najwyższą wartością miernika syntetycznego, wskazującą na najwyższy stopień rozwoju w ramach tej dziedziny, jest województwo mazowieckie (grupa A). Znajdujące się na kolejnych miejscach województwa należące do grupy wysokiego poziomu rozwoju osiągały już znacznie niższe wartości wskaźnika niż województwo mazowieckie. Do grupy tej (grupy B), poza województwami: dolnośląskim, małopolskim, pomorskim i zachodniopomorskim należała także Wielkopolska. Na drugim biegunie rozwoju znalazły się natomiast przede wszystkim regiony Polski Wschodniej (w szczególności świętokrzyskie – najsłabiej rozwinięte województwo pod względem gospodarczym, jako jedyne zaliczone do grupy D, tj. niskiego poziomu rozwoju), a także województwa lubuskie, kujawsko-pomorskie i opolskie. Województwa o wyższym poziomie rozwoju w ramach dziedziny GOSPODARKA, poza nielicznymi wyjątkami, zlokalizowane są przede wszystkim w zachodniej części kraju, natomiast województwa o niskim poziomie rozwoju w Polsce centralnej i wschodniej (z wyłączeniem Mazowsza). Wyznacznikiem jednostek wysokiego poziomu rozwoju jest również obecność kluczowych biegunów wzrostu, będących ich stolicami (m.in. Warszawa, Kraków, Wrocław, Poznań).

Ryc. 172. GOSPODARKA – analiza miernika syntetycznego

Źródło: Opracowanie własne

Obszar DEMOGRAFIA

W ramach obszaru DEMOGRAFIA w analizie uwzględniono siedem wskaźników, wśród których największym przestrzennym zróżnicowaniem (największą zmiennością[8]) charakteryzował się wskaźnik B1 – Gęstość zaludnienia (ludność na 1 km^2). Obserwacja wewnętrznego zróżnicowania kraju w tej dziedzinie wskazuje, że najlepsza sytuacja demograficzna występuje w województwach: małopolskim (1. miejsce wśród polskich regionów), pomorskim, mazowieckim i wielkopolskim, które zakwalifikowały się do grupy jednostek o bardzo wysokim poziomie rozwoju (grupa A). Względnie wysokim poziomem rozwoju (grupa B) cechowały się ponadto województwa podkarpackie, podlaskie i dolnośląskie, jednak w ich przypadku wartości miernika syntetycznego znacznie odbiegały od tych osiąganych przez jednostki należące do grupy A. W pozostałych regionach sytuacja w aspekcie demograficznym była relatywnie niekorzystna, przy czym najgorszą odnotowano w przypadku dwóch województw zlokalizowanych w południowej części kraju, tj. świętokrzyskiego (ostatnie miejsce w zestawieniu) i opolskiego. Osiągały one najniższe w kraju wartości cząstkowego miernika syntetycznego, kwalifikując się do grupy D, tj. jednostek o niskim poziomie rozwoju.

Ryc. 173. DEMOGRAFIA – analiza miernika syntetycznego

Źródło: Opracowanie własne

[8] W przypadku wskaźników dotyczących ruchów migracyjnych, tj. B8 – Saldo migracji na pobyt stały wewnętrzne na 1 000 ludności i B9 – Saldo migracji na pobyt stały zagraniczne na 1 000 ludności, współczynnik zmienności, choć możliwy do zinterpretowania, ze względu na ujemne wartości wskaźnika przyjmowane w niektórych województwach prezentuje zdeformowany obraz, z związku z czym nie stanowi on tutaj elementu wnioskowania.

Obszar RYNEK PRACY

Analiza zróżnicowania polskich województw pod względem wartości miernika syntetycznego w obszarze RYNEK PRACY bazowała na siedmiu wskaźnikach, spośród których największe zróżnicowanie wśród badanych jednostek (najwyższe wartości współczynnika zmienności) odnotowano w przypadku wskaźników C1 – Stopa bezrobocia rejestrowanego oraz C4 – Pracujący na 1 000 ludności. Wykazała ona, że najlepsza sytuacja w tej dziedzinie występuje w województwach mazowieckim (1. miejsce w kraju), wielkopolskim oraz pomorskim – podobnie jak w dziedzinie DEMOGRAFIA zostały one przyporządkowane do grupy A, tj. bardzo wysokiego poziomu rozwoju. Do kolejnej grupy, tj. o wysokim poziomie rozwoju (grupa B), zakwalifikowały się cztery województwa zlokalizowane przy zachodniej oraz południowej granicy kraju, tj. dolnośląskie, małopolskie, lubuskie i śląskie. Jednostkę o najmniej korzystnej sytuacji w zakresie rynku pracy stanowi województwo warmińsko-mazurskie, które jako jedyne znalazło się w grupie D, tj. bardzo niskiego poziomu rozwoju. Pozostałe regiony, położone przede wszystkim we wschodniej i centralnej części kraju, charakteryzują się natomiast przeciętną sytuacją w tym aspekcie.

Ryc. 174. RYNEK PRACY – analiza miernika syntetycznego

Źródło: Opracowanie własne

Obszar EDUKACJA

W obszarze EDUKACJA w analizie uwzględniono siedem wskaźników, wśród których największe zróżnicowanie przestrzenne odnotowano w przypadku wskaźnika D3 – Studenci uczelni na 10 tys. ludności. Obserwacja wewnętrznego zróżnicowania poziomu rozwoju w tej dziedzinie wskazuje na podział kraju na dwie części. Pierwsza z nich obejmuje wschodnią część Polski i wyróżnia się względnie korzystną sytuacją w obszarze edukacji – województwa mazowieckie (zdecydowany lider zestawienia), małopolskie oraz podlaskie zakwalifikowano do grupy A (bardzo wysokiego poziomu rozwoju), natomiast województwa lubelskie, podkarpackie i świętokrzyskie do grupy B (wysokiego poziomu rozwoju). W części zachodniej kraju koncentrują się natomiast jednostki o mniej korzystnej sytuacji w zakresie edukacji (w tym województwo wielkopolskie), należące do grupy niskiego lub przeciętnego poziomu rozwoju. Wśród nich najniższymi wartościami cząstkowego miernika syntetycznego charakteryzowały się województwa warmińsko-mazurskie (ostatnie miejsce wśród polskich regionów) i lubuskie (tworzące grupę D).

Ryc. 175. EDUKACJA – analiza miernika syntetycznego

Źródło: Opracowanie własne

Obszar JAKOŚĆ ŻYCIA

Analiza sytuacji województw w ramach dziedziny JAKOŚĆ ŻYCIA obejmowała jedenaście wskaźników, wśród których największe zróżnicowanie między województwami (najwyższy poziom zmienności) odnotowano w odniesieniu do wskaźników E5 – Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach oraz E8 – Przestępstwa stwierdzone ogółem na 1 000 ludności. Zgodnie z nią do grupy jednostek o bardzo wysokim poziomie rozwoju w tym obszarze (grupa A) należą województwa: opolskie, mazowieckie, podlaskie i dolnośląskie. Względnie korzystną sytuacją w tym zakresie charakteryzowały się również województwa: śląskie, łódzkie, zachodniopomorskie, małopolskie oraz wielkopolskie, które zakwalifikowały się do grupy wysokiego poziomu rozwoju (grupa B). Wśród jednostek osiągających względnie najniższe wartości cząstkowego wskaźnika syntetycznego w tej dziedzinie, położonych głównie w północnej i południowo-wschodniej części kraju, uwagę zwracają trzy należące do grupy regionów niskiego poziomu rozwoju (grupa D), tj. kujawsko-pomorskie (ostatnie miejsce w zestawieniu), świętokrzyskie oraz pomorskie. Szczególnie niekorzystna jest tu sytuacja województwa warmińsko-mazurskiego, które w przypadku kolejnej dziedziny zakwalifikowano do grupy niskiego poziomu rozwoju.

Ryc. 176. JAKOŚĆ ŻYCIA – analiza miernika syntetycznego

Źródło: Opracowanie własne

Obszar JAKOŚĆ PRZESTRZENI

W ramach dziedziny JAKOŚĆ ŻYCIA w analizie zróżnicowania wykorzystano dziewięć wskaźników, wśród których najwyższymi wartościami współczynnika zmienności charakteryzowały się wskaźniki: F1 – Długość autostrad i dróg ekspresowych na 1 000 km^2, F2 – Gęstość eksploatowanej sieci kolejowej (na 100 km^2) oraz F7 – Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem. Przeprowadzona analiza wskazuje, że jednostkami cechującymi się najwyższym w kraju poziomem rozwoju w tym aspekcie (grupa A) są województwa: śląskie, pomorskie i dolnośląskie. Korzystnie kształtuje się także sytuacja w województwach lubuskim, mazowieckiem i małopolskim, które zostały zakwalifikowane do grupy B, czyli jednostek wysokiego poziomu rozwoju. Względnie najniższa jakość przestrzeni występuje natomiast w dwóch województwach Polski Wschodniej, tj. lubelskim (ostatnie miejsce w zestawieniu) oraz świętokrzyskim, które jako jedyne znalazły się w grupie D. Pozostałych osiem regionów, w tym województwo wielkopolskie, charakteryzowało się przeciętną sytuacją w zakresie jakości przestrzeni (tworzyły – najliczniejszą – grupę C).

Ryc. 177. JAKOŚĆ PRZESTRZENI – analiza miernika syntetycznego

Źródło: Opracowanie własne

Podsumowanie analizy cząstkowych mierników syntetycznych

Przeprowadzona wcześniej analiza poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych województw oparta o badanie przestrzennego zróżnicowania kraju w ramach sześciu obszarów rozwoju (ujęcie częściowe) prowadzi do kilku wniosków.

Warto zwrócić uwagę, iż prawie we wszystkich analizowanych dziedzinach wyodrębniały się pewne części kraju wyróżniające się pozytywnie lub negatywnie, których granice w dużej mierze wykraczały poza obręb jednego województwa, tworząc pewną zbiorowość regionów podobnych, cechujących się zbliżonymi wartościami badanych mierników. Niektóre z nich, jak np. część zachodnia i południowa, częściej wykazywały wysoki lub bardzo wysoki poziom rozwoju (w ramach większości dziedzin), a niektóre, jak wschodnia część kraju, często cechowały się niekorzystną sytuacją w analizowanych aspektach rozwoju – jedynym wyjątkiem było województwo mazowieckie, które prawie zawsze należało do grupy jednostek o najwyższym poziomie rozwoju. W ujęciu przedmiotowym częściowo odmienne wyniki w stosunku do tej reguły zaobserwowano w dziedzinie EDUKACJA, w przypadku której prawie wszystkie regiony zlokalizowane we wschodniej części kraju charakteryzowały się bardzo wysokim lub wysokim poziomem rozwoju.

Wśród analizowanych jednostek najwyższymi wartościami mierników cząstkowych wyróżniało się w szczególności województwo mazowieckie, które aż w pięciu przypadkach zakwalifikowało się do grupy bardzo wysokiego poziomu rozwoju (grupa A), przy czym w ramach obszarów GOSPODARKA, RYNEK PRACY i EDUKACJA osiągało najwyższą lokatę w kraju. Wśród innych województw wyróżniających się bardzo pozytywnie należy wspomnieć o kilku regionach, dla których cechą wspólną jest obecność bardzo silnego ośrodka wzrostu jakim są ich stolice, w tym o województwach dolnośląskim (w dwóch przypadkach przynależność do grupy A i w trzech do grupy B), małopolskim (w dwóch przypadkach grupa A, w tym najwyższy poziom rozwoju w obszarze DEMOGRAFIA, i w czterech grupa B), pomorskim (w trzech przypadkach grupa A i w jednym grupa B), ale również o województwie wielkopolskim. W przypadku Wielkopolski przynależność do grupy bardzo wysokiego poziomu rozwoju (grupa A) zidentyfikowano w dwóch dziedzinach rozwoju (DEMOGRAFIA i RYNEK PRACY). Ponadto dwukrotnie zakwalifikowała się ona do grupy B, tj. wysokiego poziomu rozwoju (w przypadku dziedzin: GOSPODARKA, JAKOŚĆ ŻYCIA) i dwukrotnie do grupy C, tj. przeciętnego poziomu rozwoju (w obszarach: EDUKACJA i JAKOŚC PRZESTRZENI). Odnosząc się do zobrazowanej sytuacji społeczno-gospodarczej wszystkich polskich regionów można zatem określić pozycję rozwojową województwa wielkopolskiego jako stosunkowo wysoką.

Najmniej korzystnie pod względem poziomu rozwoju w rozpatrywanych dziedzinach kształtowała się sytuacja dwóch województw Polski Wschodniej, tj. świętokrzyskiego oraz warmińsko-mazurskiego. Pierwsze z nich aż czterokrotnie zakwalifikowało się do grupy D, a więc do jednostek o niskim poziomie rozwoju, w tym dwukrotnie (w ramach obszarów GOSPODARKA i DEMOGRAFIA) osiągało najniższe wartości cząstkowych mierników syntetycznych, a dwukrotnie (w przypadku dziedzin: JAKOŚĆ ŻYCIA i JAKOŚĆ PRZESTRZENI) zajmowało przedostatnią pozycję w kraju. Natomiast województwo warmińsko-mazurskie dwukrotnie znalazło się w grupie jednostek o najniższym poziomie rozwoju (w obszarach: RYNEK PRACY i EDUKACJA), zajmując ostatnie miejsce w zestawieniu regionów, i czterokrotnie należało do grupy C, tj. jednostek o przeciętnym poziomie rozwoju. Poza nimi względnie niekorzystnie należy ocenić sytuację województwa kujawsko-pomorskiego, które w przypadku dziedziny JAKOŚĆ ŻYCIA należało do grupy niskiego poziomu rozwoju (grupa D), a w pozostałych analizowanych obszarach zakwalifikowało się do grupy C, skupiającej jednostki o przeciętnym poziomie rozwoju.

3. KOMPLEKSOWA ANALIZA ZRÓŻNICOWANIA KRAJU

Wyznaczone w ramach poprzedniego rozdziału cząstkowe mierniki syntetyczne w sześciu obszarach rozwoju stanowiły punkt wyjścia dla analizy zróżnicowania w ujęciu całościowym, tj. bez podziału na dziedziny społeczno-gospodarcze. Umożliwiły one wyznaczenie jednego globalnego miernika syntetycznego, który pozwolił określić ogólny poziom rozwoju społeczno-gospodarczego każdego z województw (w tym wskazać miejsce Wielkopolski w zestawieniu regionów), a także przeprowadzenie analizy skupień metodą k-średnich, wyodrębniającej grupy obiektów podobnych.

3.1. Globalny miernik syntetyczny poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego województw

Zgodnie z przyjętymi założeniami wyznaczenie globalnego miernika syntetycznego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego opierało się na cząstkowych miernikach syntetycznych obliczonych dla sześciu dziedzin rozwoju: GOSPODARKA, DEMOGRAFIA, RYNEK PRACY, EDUKACJA, JAKOŚĆ ŻYCIA i JAKOŚĆ PRZESTRZENI. Miernik ten stanowił podstawowy element analizy ogólnego zróżnicowania kraju i określenia poziomu rozwoju każdego z województw. Umożliwił on m.in. określenie rankingu regionów oraz przyporządkowanie ich do czterech grup poziomu rozwoju (tab. 16, ryc. 178):

A – grupa bardzo wysokiego poziomu rozwoju $\left(W_g \geq x_{śr} + S_{(x)}\right)$

B – grupa wysokiego poziomu rozwoju $\left(x_{śr} + S_{(x)} > W_g \geq x_{śr}\right)$

C – grupa przeciętnego poziomu rozwoju $\left(x_{śr} > W_g \geq x_{śr} - S_{(x)}\right)$

D – grupa niskiego poziomu rozwoju $\left(W_g < x_{śr} - S_{(x)}\right)$

gdzie:

W_g – wartość globalnego miernika syntetycznego dla konkretnego województwa,

$x_{śr}$ – średnia arytmetyczna globalnych mierników syntetycznych wszystkich województw,

$S_{(x)}$ – odchylenie standardowe globalnych mierników syntetycznych wszystkich województw.

Tab. 15. Ranking polskich województw pod względem poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego

Jednostka terytorialna	Globalny miernik syntetyczny poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego	Pozycja w rankingu	Grupa
mazowieckie	1,1475	1	A
małopolskie	0,4892	2	A
pomorskie	0,3868	3	B
dolnośląskie	0,3554	4	B
WIELKOPOLSKIE	**0,3392**	**5**	**B**
śląskie	0,1589	6	B
podlaskie	-0,0394	7	C
łódzkie	-0,1266	8	C
podkarpackie	-0,1706	9	C
zachodniopomorskie	-0,1792	10	C
opolskie	-0,2235	11	C
lubuskie	-0,2845	12	C
lubelskie	-0,3041	13	C
kujawsko-pomorskie	-0,4406	14	D
świętokrzyskie	-0,5204	15	D
warmińsko-mazurskie	-0,5881	16	D

Źródło: Opracowanie własne

Ryc. 178. Globalny miernik syntetyczny – zróżnicowanie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego kraju

Źródło: Opracowanie własne

Analizując wartości globalnego miernika syntetycznego można zauważyć kilka prawidłowości dotyczących zróżnicowania sytuacji społeczno-gospodarczej poszczególnych województw. Większość z nich potwierdza wyniki wcześniejszych analiz cząstkowych mierników syntetycznych w ramach przyjętych dziedzin rozwoju.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na sześć regionów bardzo wysokiego i wysokiego poziomu rozwoju. Wśród nich zidentyfikować można jedną dominującą jednostkę o wartości globalnego miernika syntetycznego zdecydowanie przewyższającej wartości miernika dla pozostałych regionów – województwo mazowieckie. Pozwala to na sformułowanie wniosku o ogromnym, nieporównywalnym z innymi częściami kraju, potencjale regionu stołecznego. Poza nim do grupy bardzo wysokiego poziomu rozwoju (grupa A) należało województwo małopolskie, jednak osiągnięta przez nie wartość globalnego miernika była znacznie niższa niż w przypadku województwa mazowieckiego. Do grupy wysokiego poziomu rozwoju (grupa B) zakwalifikowały się natomiast województwa pomorskie, dolnośląskie, wielkopolskie oraz śląskie. Można więc stwierdzić, że Wielkopolska, plasująca się na 5. pozycji w kraju, to region o względnie dobrej sytuacji rozwojowej.

Przeprowadzone analizy potwierdziły również, że obszarami o relatywnie niskim poziomie rozwoju są głównie regiony Polski Wschodniej, przy czym najgorszą sytuacją w tym zakresie charakteryzują się województwa warmińsko-mazurskie (ostatnie miejsce w zestawieniu) i świętokrzyskie, które wraz z województwem kujawsko-pomorskim znalazły się w grupie D. Stosunkowo niskimi wartościami charakteryzowały się także województwa lubelskie, lubuskie i opolskie, które wraz z województwami: zachodniopomorskim, podkarpackim, łódzkim i podlaskim, należały do grupy C, czyli jednostek przeciętnego poziomu rozwoju.

3.2. Wyodrębnienie grup jednostek podobnych

Celem niniejszej analizy jest klasyfikacja zbioru 16 polskich województw w pewną liczbę grup (k) w taki sposób, aby podobne do siebie znajdowały się w jednej klasie (jednorodnej pod względem zakresu wartości cech), zaś podmioty z różnych klas znacznie różniły się ze względu na strukturę cech.

Zgodnie z przyjętą metodyką badania w ramach analizy skupień metodą k-średnich, pierwszym krokiem była standaryzacja cząstkowych mierników syntetycznych (traktowanych jako stymulanty) obliczonych w ramach podrozdziału 2.2. Umożliwiło to nadanie zmiennym podobnych rzędów wielkości, co pozwoliło na przeprowadzenie procedury wyznaczania grup obiektów podobnych.

Kolejnym etapem było przeprowadzenie grupowania jednostek terytorialnych metodą k-średnich przy wykorzystaniu programu STATISTICA. Dla potrzeb analitycznych, po dokonaniu testów kilku wariantów, przyjęto jako docelowe rozwiązanie z sześcioma klasami skupień. Wybrany wariant okazał się najlepszy ze względu na fakt, iż analizowane obiekty dla sześciu klas wykazywały wystarczająco silną koncentrację wokół centrów skupień, co zapewniało także odpowiednią ich strukturę. Jednocześnie do analizy przyjęto maksymalną liczbę dokonanych iteracji na poziomie 10 oraz odległość euklidesową, jako miarę odległości między obiektami.

W oparciu o przyjęte założenia województwa przyporządkowano do sześciu skupień. W tabelach 16-21 i na rycinie 179 przedstawiono wyniki klasyfikacji jednostek do poszczególnych grup wraz z odległościami od środków ciężkości skupień, które pozwalają ocenić jak bardzo zróżnicowana wewnętrznie jest każda klasa. Jeżeli są one podobnego rzędu to oznacza, że nie ma w niej jednostek odstających. Tak jest praktycznie w przypadku każdej grupy, czego potwierdzeniem są wartości odległości od środków ciężkości mniejsze od jedności.

Tab. 16. Analiza skupień – elementy skupienia nr 1

SKUPIENIE NUMER 1	
Jednostka terytorialna	Odległość
dolnośląskie	0,637363
łódzkie	0,406923
opolskie	0,598195
śląskie	0,771412
zachodniopomorskie	0,497404

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 17. Analiza skupień – elementy skupienia nr 2

SKUPIENIE NUMER 2	
Jednostka terytorialna	Odległość
podkarpackie	0,357079
podlaskie	0,357079

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 18. Analiza skupień – elementy skupienia nr 3

SKUPIENIE NUMER 3	
Jednostka terytorialna	Odległość
mazowieckie	0,00

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 19. Analiza skupień – elementy skupienia nr 4

SKUPIENIE NUMER 4	
Jednostka terytorialna	Odległość
małopolskie	0,543576
pomorskie	0,605109
WIELKOPOLSKIE	**0,402744**

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 20. Analiza skupień – elementy skupienia nr 5

SKUPIENIE NUMER 5	
Jednostka terytorialna	Odległość
lubelskie	0,314888
świętokrzyskie	0,314888

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 21. Analiza skupień – elementy skupienia nr 6

SKUPIENIE NUMER 6	
Jednostka terytorialna	Odległość
kujawsko-pomorskie	0,437095
lubuskie	0,495715
warmińsko-mazurskie	0,463562

Źródło: Opracowanie własne

Ryc. 179. Analiza skupień – przynależność województw

Źródło: Opracowanie własne

Województwo wielkopolskie wraz z małopolskim i pomorskim znalazły się wspólnie w skupieniu nr 4, co oznacza, iż można je uznać za regiony relatywnie podobne, uwzględniając wykorzystane wartości mierników. Potwierdza to tym samym dotychczasowe analizy, zgodnie z którymi to właśnie te województwa znajdowały się często na zbliżonych miejscach w zestawieniach (w ramach rozpatrywanych obszarów rozwoju i globalnego miernika syntetycznego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego). Na podobnej zasadzie zrozumiałe jest przyporządkowanie mazowieckiego do skupienia złożonego tylko z jednego województwa (skupienie nr 3), czy też najsłabiej rozwiniętych polskich regionów do skupień nr 5 i 6.

Kolejnym elementem analizy było zestawienie średnich każdego skupienia (tab. 22, ryc. 180). Pozwoliło ono określić specyfikę każdego z wyodrębnionych skupień, wskazując na dziedziny społeczno-gospodarcze, pod względem których istotnie wyróżniają się poszczególne jednostki tworzące daną zbiorowość.

Tab. 22. Analiza skupień - średnie poszczególnych skupień

ZMIENNA	Numer skupienia					
	1	2	3	4	5	6
GOSPODARKA	0,072672	-0,545719	3,162503	0,528660	-0,76976	-0,82696
DEMOGRAFIA	-0,509524	0,292905	1,273800	1,552832	-1,07803	-0,60481
RYNEK PRACY	-0,118114	-0,822045	2,093372	1,241746	-0,86213	-0,61989
EDUKACJA	-0,356729	0,550463	2,739291	0,280189	0,36291	-1,20765
JAKOŚĆ ŻYCIA	0,822762	0,481916	1,190835	-0,297493	-0,96143	-1,15105
JAKOŚĆ PRZESTRZENI	0,566391	-0,732954	0,471500	0,522481	-1,29688	-0,27041

Źródło: Opracowanie własne

Ryc. 180. Analiza skupień – wykres średnich poszczególnych skupień

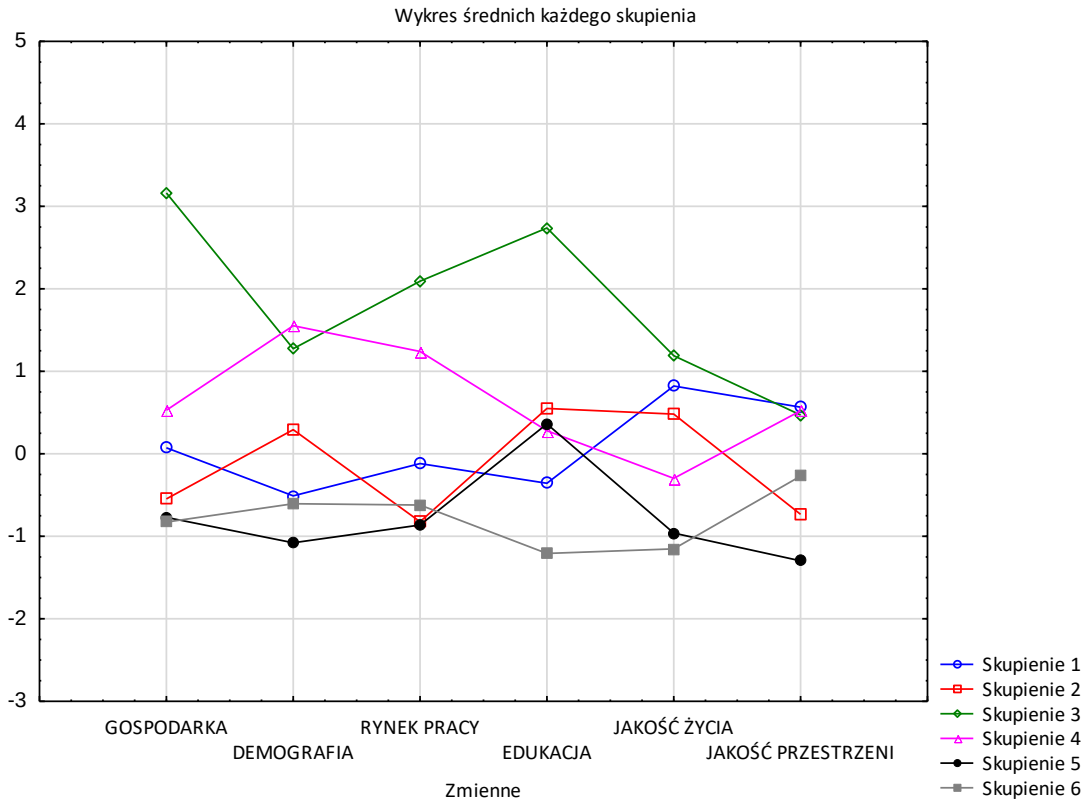

Źródło: Opracowanie własne

Rozpatrując wartości średnich poszczególnych zbiorowości, szczególną uwagę zwraca, najbardziej pozytywnie wyróżniające się, **skupienie 3.** Obejmuje ono tylko jedną jednostkę – województwo mazowieckie, dlatego analizowane średnie często prezentują bardzo skrajne dodatnie wartości. Skupienie to wyróżnia się *in plus* w przypadku wszystkich dziedzin społeczno-gospodarczych, przy czym w czterech z nich osiąga najwyższe wartości średniej (GOSPODARKA, RYNEK PRACY, EDUKACJA i JAKOŚĆ ŻYCIA). Potwierdza to wyniki wcześniejszych obserwacji wartości globalnego oraz cząstkowych mierników syntetycznych dla Mazowsza, wskazujących na bardzo korzystną sytuację tego województwa, zdecydowanie dominującego na tle pozostałych jednostek.

Drugą pozytywnie wyróżniającą się grupę stanowi **skupienie 4**, w skład którego wchodzą województwa małopolskie, pomorskie i wielkopolskie. Wśród pozostałych skupień wyróżnia się ono najlepszą sytuacją pod względem obszaru DEMOGRAFIA i korzystną sytuacją w obszarze RYNEK PRACY. W przypadku czterech pozostałych obszarów grupa ta prawie zawsze osiąga dodatnie wartości średnich

(wyjątek stanowi tylko dziedzina JAKOŚĆ ŻYCIA), co świadczy o dobrej sytuacji rozwojowej popartej ponadprzeciętnymi wartościami poszczególnych mierników syntetycznych. Cechą charakterystyczną jednostek wchodzących w skład tego skupienia nie jest ich położenie, ale wewnętrzny potencjał rozwojowy każdego z nich oraz duże znaczenie ośrodka wiodącego dla rozwoju regionu.

Najmniej korzystną sytuację zaobserwować można natomiast w jednostkach tworzących skupienia 6 i 5. **Skupienie 6**, obejmujące województwa: kujawsko-pomorskie, lubuskie i warmińsko-mazurskie, osiąga ujemne wartości średniej we wszystkich rozpatrywanych dziedzinach rozwoju, a w przypadku trzech z nich (GOSPODARKA, EDUKACJA, JAKOŚĆ ŻYCIA) są one najniższe spośród wszystkich wyodrębnionych grup. **Skupienie 5**, które tworzą dwa województwa – lubelskie i świętokrzyskie, cechowało się natomiast niekorzystną sytuacją w pięciu analizowanych dziedzinach rozwoju, w tym najgorszą w dziedzinach DEMOGRAFIA, RYNEK PRACY i JAKOŚĆ PRZESTRZENI. Dodatnią wartość średniej skupienie to osiągało jedynie w przypadku obszaru EDUKACJA. Sytuacja obu skupień wydaje się być bardzo zbliżona, tym bardziej, że trzy województwa wchodzące w ich skład to obszar Polski Wschodniej.

Dwie pozostałe grupy, tj. **skupienie 1** (obejmujące pięć województw: dolnośląskie, łódzkie, opolskie, śląskie i zachodniopomorskie) oraz **skupienie 2** (tworzone przez województwa podkarpackie i podlaskie) charakteryzowały się zróżnicowaną sytuacją w poszczególnych obszarach rozwoju. W przypadku trzech dziedzin osiągały one dodatnie wartości średniej (skupienie 1: GOSPODARKA, JAKOŚĆ ŻYCIA i JAKOŚĆ PRZESTRZENI, skupienie 2: DEMOGRAFIA, EDUKACJA i JAKOŚĆ ŻYCIA), natomiast w pozostałych rozpatrywanych sferach były one ujemne.

Istotny element uzupełniający otrzymane wyniki, a jednocześnie zamykający analizę skupień metodą k-średnich, stanowi analiza wariancji dla cząstkowych mierników syntetycznych (tab. 23). Dostarcza ona informacji o tym, które czynniki miały decydujący wpływ na podział obiektów na grupy (ich poziom znacznie różni się pomiędzy grupami), a które nie wykazywały międzygrupowego zróżnicowania. Na tej podstawie można wskazać, że jednostki w ramach przeprowadzonej analizy podzielono na klasy głównie ze względu na różny poziom rozwoju w ramach obszaru GOSPODARKA (najwyższa wartość współczynnika F), a w dalszej kolejności w dziedzinach DEMOGRAFIA i EDUKACJA.

Tab. 23. Analiza skupień – wariancje

ZMIENNA	Analiza wariancji					
	Między SS	df	Wewn. SS	df	F	Istotn. P
GOSPODARKA	14,69855	5	1,301448	10	22,58800	0,000038
DEMOGRAFIA	13,74777	5	2,252233	10	12,20812	0,000538
RYNEK PRACY	13,06863	5	2,931369	10	8,91640	0,001889
EDUKACJA	13,62019	5	2,379814	10	11,44643	0,000700
JAKOŚĆ ŻYCIA	11,35619	5	4,643810	10	4,89089	0,015965
JAKOSĆ PRZESTRZENI	7,30286	5	8,697144	10	1,67937	0,226837

Źródło: Opracowanie własne

Podsumowując powyższe analizy, należy stwierdzić, iż specyfika i skład wyodrębnionych skupień w dużej mierze pokrywają się z analizami przeprowadzonymi w ramach ujęcia częściowego badania zróżnicowania wewnętrznego kraju. Można więc stwierdzić, że otrzymane wyniki dość dobrze oddają rzeczywistą sytuację w kraju.

4. PODSUMOWANIE

Przeprowadzona w ramach niniejszego opracowania analiza pozycji konkurencyjnej Wielkopolski na tle innych regionów pozwala na wyciągnięcie pewnych wniosków dotyczących poziomu rozwoju regionów w Polsce, w tym województwa wielkopolskiego. Umożliwiła ona m.in. zidentyfikowanie grupy województw będących liderami pod względem poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego, ale i regionów, które w wielu przypadkach należały do obszarów najsłabiej rozwiniętych. Wartości mierników syntetycznych dla poszczególnych obszarów rozwoju, globalnego miernika syntetycznego oraz wyodrębnione grupy regionów podobnych w dużej mierze potwierdziły dotychczasowe przypuszczenia o poziomie rozwoju poszczególnych części kraju, który cechuje się pewnymi prawidłowościami przestrzennymi.

Przeprowadzone postępowanie badawcze wykazało, że najkorzystniejszą sytuacją pod względem poziomu rozwoju w praktycznie wszystkich sferach wyróżniały się województwa mające w swych granicach bardzo dobrze rozwinięte ośrodki gospodarcze, w tym Wielkopolska, opierająca w dużej mierze swój rozwój na aglomeracji poznańskiej. Niekwestionowanym jednak liderem było województwo mazowieckie, co potwierdziło istotne znaczenie tego regionu dla środkowo-wschodniej części Europy. Wśród jednostek *in plus* wyróżniały się ponadto województwa dolnośląskie, małopolskie, pomorskie i wielkopolskie. Analiza pozwoliła także wyznaczyć obszary najbardziej zapóźnione rozwojowo (wyróżniające się najniższymi wartościami mierników syntetycznych). Okazały się nimi przede wszystkim regiony Polski Wschodniej, w szczególności województwa warmińsko-mazurskie i świętokrzyskie, ale również jednostki położone w innych częściach kraju, jak np. województwa kujawsko-pomorskie, lubuskie czy opolskie. Wnioski płynące z przeprowadzonego badania w dużej mierze potwierdzają więc wyniki innych dotychczasowych analiz (różnych szczebli), stanowiących istotne narzędzie przy określaniu perspektyw rozwoju poszczególnych części kraju.

Sytuacja województwa wielkopolskiego na tle pozostałych regionów Polski w większości rozpatrywanych dziedzin rozwoju kształtowała się względnie korzystnie. Wysoką pozycję rozwojową osiągnęło ono w szczególności w obszarach DEMOGRAFIA i RYNEK PRACY, w przypadku których należało do jednostek cechujących się bardzo wysokim poziomem rozwoju (grupa A). Korzystnie kształtowała się także jego sytuacja w dziedzinach GOSPODARKA oraz JAKOŚĆ ŻYCIA, w ramach których zakwalifikował się do grupy wysokiego poziomu rozwoju (grupa B). W pozostałych sferach, tj. EDUKACJA i JAKOŚĆ PRZESTRZENI, Wielkopolska nie wyróżniała się na tle kraju – należała do jednostek charakteryzujących się przeciętnym poziomem rozwoju (grupa C). Wyniki osiągane przez województwo wielkopolskie w sześciu analizowanych dziedzinach przełożyły się na jego stosunkowo wysoką pozycję w zestawieniu dotyczącym ogólnego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego – uplasowało się ono na 5. miejscu w kraju, kwalifikując się do grupy jednostek wysokiego poziomu rozwoju (grupa B). Potwierdza to duży potencjał regionu i jego znaczenie dla rozwoju całego kraju.

SPIS TABEL

Tab. 1. GOSPODARKA – wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego 106
Tab. 2. DEMOGRAFIA – wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego 107
Tab. 3. RYNEK PRACY – wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego 108
Tab. 4. EDUKACJA – wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego 109
Tab. 5. JAKOŚĆ ŻYCIA – wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego 110
Tab. 6. JAKOŚĆ PRZESTRZENI – wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego 111
Tab. 7. GOSPODARKA – wyliczenie cząstkowego miernika syntetycznego 113
Tab. 8. DEMOGRAFIA – wyliczenie cząstkowego miernika syntetycznego 113
Tab. 9. RYNEK PRACY – wyliczenie cząstkowego miernika syntetycznego 114
Tab. 10. EDUKACJA – wyliczenie cząstkowego miernika syntetycznego 114
Tab. 11. JAKOŚĆ ŻYCIA – wyliczenie cząstkowego miernika syntetycznego 115
Tab. 12. JAKOŚĆ PRZESTRZENI – wyliczenie cząstkowego miernika syntetycznego 115
Tab. 13. Zestawienie cząstkowych mierników syntetycznych 116
Tab. 14. Miary niezbędne przy określaniu przynależności obiektów do grup poziomu rozwoju 116
Tab. 15. Ranking polskich województw pod względem poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego 124
Tab. 16. Analiza skupień – elementy skupienia nr 1 126
Tab. 17. Analiza skupień – elementy skupienia nr 2 126
Tab. 18. Analiza skupień – elementy skupienia nr 3 126
Tab. 19. Analiza skupień – elementy skupienia nr 4 126
Tab. 20. Analiza skupień – elementy skupienia nr 5 127
Tab. 21. Analiza skupień – elementy skupienia nr 6 127
Tab. 22. Analiza skupień - średnie poszczególnych skupień 128
Tab. 23. Analiza skupień – wariancje 129

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Kwalifikowalność regionalna w okresie programowania 2021-2027 8
Ryc. 2. Relacja liczby ludności w wieku powyżej 65 lat do liczby ludności w wieku 20-64 lata w styczniu 2020 roku (%) 9
Ryc. 3. Współczynnik dzietności w 2019 roku 10
Ryc. 4. Przeciętne dalsze trwanie życia od momentu narodzin – średnia z lat 2017-2019 (lata) 11
Ryc. 5. Średnia tygodniowa liczba zgonów na początku 2020 roku (w tygodniach 10-19 od 2 marca do 10 maja) w odniesieniu do średniej z lat 2016-2019 (lata 2016-2019 = 100) 12
Ryc. 6. Średnia tygodniowa liczba zgonów na końcu 2020 roku (w tygodniach 43-52 od 19 października do 27 grudnia) w odniesieniu do średniej z lat 2016-2019 (lata 2016-2019 = 100) 13
Ryc. 7. Zgony z powodu chorób układu krążenia na 100 tys. ludności w 2017 roku 14
Ryc. 8. Łóżka szpitalne na 100 tys. ludności w 2018 roku 15
Ryc. 9. Lekarze na 100 tys. ludności w 2018 roku 16
Ryc. 10. Wskaźnik zatrudnienia ludności UE w wieku produkcyjnym w 2020 roku (%) 17
Ryc. 11. Udział bezrobotnych w ludności ogółem w wieku 15-74 lata w 2020 roku (%) 18
Ryc. 12. Odsetek bezrobotnych w wieku 15-24 lata w 2020 roku (%) 19
Ryc. 13. PKB (mld euro) i PKB per capita w jednostkach PPS w odniesieniu do średniej UE, gdzie UE = 100 w 2019 roku 20
Ryc. 14. Średnia roczna zmiana wartości dodanej brutto w latach 2017-2019 (%) 21
Ryc. 15. Udział zasobów ludzkich w ramach działalności badawczo-rozwojowej w zasobach ludzkich UE ogółem w 2020 roku (%) 22
Ryc. 16. Liczba ofiar śmiertelnych na drogach na 1 mln ludności w 2019 roku 23
Ryc. 17. Średnie stężenie drobnego pyłu zawieszonego (PM2,5) w 2018 roku (µg/m³) 24
Ryc. 18. Użytki rolne w powierzchni ogółem w 2014 i 2021 roku (%) 25

Ryc. 19. Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji w powierzchni ogółem w 2014 i 2020 roku (%) ... 25
Ryc. 20. Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych w 2014 i 2020 roku (hm^3) ... 26
Ryc. 21. Grunty leśne w powierzchni ogółem w 2014 i 2021 roku (%) ... 26
Ryc. 22. Obszary prawnie chronione w 2014 i 2021 roku (%) ... 27
Ryc. 23. Zużycie wody na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (m^3) ... 27
Ryc. 24. Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w 2014 i 2020 roku (%) ... 28
Ryc. 25. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (m^3) ... 28
Ryc. 26. Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez 1 mieszkańca w 2015 i 2020 roku (kg) ... 29
Ryc. 27. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (kg) ... 29
Ryc. 28. Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych w 2014 i 2020 roku (%) ... 30
Ryc. 29. Odpady poddane odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w 2014 i 2021 roku (%) ... 30
Ryc. 30. Wydatki gmin, powiatów i województw na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (zł) ... 31
Ryc. 31. Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych na 1 km^2 w 2014 i 2021 roku (t) ... 31
Ryc. 32. Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych w 2014 i 2021 roku ... 32
Ryc. 33. Energia odnawialna w produkcji energii elektrycznej w 2014 i 2020 roku (%) ... 32
Ryc. 34. Wskaźnik urbanizacji w 2014 i 2021 roku (%) ... 33
Ryc. 35. Poziom urbanizacji w 2014 i 2021 roku (km^2) ... 33
Ryc. 36. Migracje wewnętrzne na pobyt stały – odpływ na 10 tys. ludności w 2014 i 2021 roku (os.) ... 34
Ryc. 37. Migracje zagraniczne na pobyt stały – emigracja na 10 tys. ludności w 2014 i 2021 roku (os.) ... 34
Ryc. 38. Grunty zabudowane i zurbanizowane w powierzchni ogółem w 2014 i 2021 roku (%) ... 35
Ryc. 39. Tereny zabudowy mieszkaniowej w powierzchni ogółem w 2014 i 2021 roku (%) ... 35
Ryc. 40. Pokrycie planistyczne w 2014 i 2020 roku (%) ... 36
Ryc. 41. Gęstość dróg publicznych w 2014 i 2020 roku (km/100 km^2) ... 36
Ryc. 42. Gęstość autostrad i dróg ekspresowych w 2014 i 2020 roku (km/1 000 km^2) ... 37
Ryc. 43. Wskaźnik motoryzacji w 2014 i 2020 roku (samochody osobowe na 1 000 ludności) ... 37
Ryc. 44. Samochody ciężarowe na 1 000 ludności w 2014 i 2020 roku ... 38
Ryc. 45. Gęstość eksploatowanej sieci kolejowej w 2014 i 2020 roku (km/100 km^2) ... 38
Ryc. 46. Sieć kolejowa eksploatowana na 10 tys. ludności w 2014 i 2020 roku (km) ... 39
Ryc. 47. Pasażerowie portów lotniczych – udział ruchu pasażerów lotnisk w 2014 i 2021 roku (%) ... 39
Ryc. 48. Przeładunek ładunków w portach lotniczych w 2014 i 2021 roku (t) ... 40
Ryc. 49. Odsetek korzystających z sieci wodociągowej w 2014 i 2020 roku (%) ... 40
Ryc. 50. Odsetek korzystających z sieci kanalizacyjnej w 2014 i 2020 roku (%) ... 41
Ryc. 51. Odsetek korzystających z sieci gazowej w 2014 i 2020 roku (%) ... 41
Ryc. 52. Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 korzystającego w 2014 i 2020 roku (m^3) ... 42
Ryc. 53. Zużycie gazu sieciowego w gospodarstwach domowych na 1 korzystającego w 2014 i 2020 roku (kWh) 42
Ryc. 54. Zużycie energii elektrycznej o niskim napięciu w gospodarstwach domowych w miastach na 1 odbiorcę w 2014 i 2020 roku (kWh) ... 43
Ryc. 55. Sprzedaż energii cieplnej na cele komunalno-bytowe w budynkach mieszkalnych w przeliczeniu na kubaturę budynków mieszkalnych ogrzewanych centralnie w 2014 i 2018 roku (GJ/dam^3) ... 43
Ryc. 56. Gęstość zaludnienia w 2014 i 2021 roku (os./km^2) ... 44
Ryc. 57. Wskaźnik obciążenia demograficznego – ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w 2014 i 2021 roku (os.) ... 44
Ryc. 58. Wskaźnik obciążenia demograficznego – ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2014 i 2021 roku (os.) ... 45
Ryc. 59. Współczynnik feminizacji w 2014 i 2021 roku (os.) ... 45
Ryc. 60. Współczynnik dzietności w 2014 i 2021 roku ... 46
Ryc. 61. Liczba urodzeń żywych na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku ... 46
Ryc. 62. Współczynnik zgonów niemowląt na 1 000 urodzeń żywych w 2014 i 2021 roku ... 47
Ryc. 63. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku ... 47
Ryc. 64. Małżeństwa zawarte na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku ... 48

Ryc. 65. Rozwody na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku ... 48
Ryc. 66. Saldo migracji na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku ... 49
Ryc. 67. Przeciętne dalsze trwanie życia kobiet w wieku 0 lat w 2014 i 2020 roku (lata) ... 49
Ryc. 68. Przeciętne dalsze trwanie życia mężczyzn w wieku 0 lat w 2014 i 2020 roku (lata) ... 50
Ryc. 69. Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 15 lat i więcej w 2014 i 2020 roku (%) ... 50
Ryc. 70. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2014 i 2021 roku (%) ... 51
Ryc. 71. Bezrobotni na 1 000 ludności w wieku produkcyjnym (18-64 lata mężczyźni, 18-59 lat kobiety) w 2014 i 2021 roku (os.) ... 51
Ryc. 72. Bezrobotne kobiety na 1 000 zarejestrowanych bezrobotnych w 2014 i 2021 roku (os.) ... 52
Ryc. 73. Bezrobotni w wieku 25-34 lata na 1 000 zarejestrowanych bezrobotnych w 2014 i 2021 roku (os.) ... 52
Ryc. 74. Bezrobotni powyżej 55. roku życia na 1 000 zarejestrowanych bezrobotnych w 2014 i 2021 roku (os.) ... 53
Ryc. 75. Bezrobotni z wykształceniem wyższym na 1 000 zarejestrowanych bezrobotnych w 2014 i 2021 roku (os.) ... 53
Ryc. 76. Bezrobotni niepełnosprawni na 1 000 zarejestrowanych bezrobotnych w 2014 i 2021 roku (os.) ... 54
Ryc. 77. Długotrwale bezrobotni (powyżej 12 miesięcy) na 1 000 zarejestrowanych bezrobotnych w 2014 i 2021 roku (os.) ... 54
Ryc. 78. Pracujący na 1 000 ludności w 2014 i 2020 roku (os.) ... 55
Ryc. 79. Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat w 2014 i 2020 roku (%) ... 55
Ryc. 80. Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w 2014 i 2020 roku (zł) ... 56
Ryc. 81. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2014 i 2020 roku (%) ... 56
Ryc. 82. Współczynnik skolaryzacji netto w szkołach podstawowych w 2014 i 2020 roku (%) ... 57
Ryc. 83. Współczynnik skolaryzacji netto w szkołach zawodowych (bez zasadniczych zawodowych, branżowych szkół I stopnia i szkół specjalnych przysposabiających do pracy) i ogólnozawodowych (wiek 16-18 lat) w 2014 i 2020 roku (%) ... 57
Ryc. 84. Liczba szkół podstawowych na 10 tys. ludności w 2014 i 2020 roku (ob.) ... 58
Ryc. 85. Liczba szkół ponadpodstawowych/ponadgimnazjalnych (bez policealnych) na 10 tys. ludności w 2014 i 2020 roku (ob.) ... 58
Ryc. 86. Zdawalność egzaminu maturalnego w 2014 i 2020 roku (%) ... 59
Ryc. 87. Absolwenci liceów ogólnokształcących w ogólnej liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w 2014 i 2020 roku (%) ... 59
Ryc. 88. Studenci uczelni na 10 tys. ludności w 2014 i 2020 roku (os.) ... 60
Ryc. 89. Uczestnicy studiów doktoranckich na 10 tys. ludności w 2014 i 2020 roku (os.) ... 60
Ryc. 90. Łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności w 2014 i 2020 roku ... 61
Ryc. 91. Ludność przypadająca na 1 aptekę ogólnodostępną w 2014 i 2021 roku (os.) ... 61
Ryc. 92. Liczba przychodni przypadająca na 10 tys. ludności w 2014 i 2021 roku (ob.) ... 62
Ryc. 93. Lekarze (personel pracujący ogółem) na 10 tys. ludności w 2014 i 2020 roku (os.) ... 62
Ryc. 94. Pielęgniarki i położne (personel pracujący ogółem) na 10 tys. ludności w 2014 i 2020 roku (os.) ... 63
Ryc. 95. Liczba porad lekarskich udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (AOZ) na 1 mieszkańca w 2014 i 2021 roku ... 63
Ryc. 96. Liczba porad lekarskich udzielonych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) na 1 mieszkańca w 2014 i 2021 roku ... 64
Ryc. 97. Zgony z powodu nowotworów ogółem na 100 tys. ludności w 2014 i 2020 roku ... 64
Ryc. 98. Zgony z powodu chorób układu krążenia na 100 tys. ludności w 2014 i 2020 roku ... 65
Ryc. 99. Liczba łóżek w hospicjach, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych na 100 tys. ludności w 2014 i 2020 roku ... 65
Ryc. 100. Wydatki gmin, powiatów i województw na ochronę zdrowia na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (zł) 66
Ryc. 101. Liczba miejsc w żłobkach, oddziałach żłobkowych i klubach dziecięcych na 100 dzieci w wieku do 3 lat w 2014 i 2021 roku (msc.) ... 66
Ryc. 102. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w 2014 i 2021 roku (%) ... 67
Ryc. 103. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w 2014 i 2020 roku (os.) ... 67
Ryc. 104. Miejsca w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej (wraz z filiami) na 10 tys. ludności w 2014 i 2021 roku (msc.) ... 68
Ryc. 105. Wydatki gmin, powiatów i województw na pomoc społeczną na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (zł) 68
Ryc. 106. Centra integracji społecznej (CIS), zakłady aktywności zawodowej (ZAZ) i warsztaty terapii zajęciowej (WTZ) na 100 tys. ludności w 2016 i 2020 roku (szt.) ... 69
Ryc. 107. Rodziny posiadające Kartę Dużej Rodziny na 1 000 ludności w 2017 i 2020 roku ... 69

Ryc. 108. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w 2014 i 2020 roku (m^2) 70
Ryc. 109. Zasoby mieszkaniowe na 1 000 ludności w 2014 i 2020 roku 70
Ryc. 110. Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku 71
Ryc. 111. Przeciętna liczba izb w mieszkaniu w 2014 i 2020 roku 71
Ryc. 112. Odsetek mieszkań wyposażonych w wodociąg w 2014 i 2020 roku (%) 72
Ryc. 113. Odsetek mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie w 2014 i 2020 roku (%) 72
Ryc. 114. Odsetek mieszkań wyposażonych w łazienkę w 2014 i 2020 roku (%) 73
Ryc. 115. Odsetek mieszkań wyposażonych w ustęp spłukiwany w 2014 i 2020 roku (%) 73
Ryc. 116. Wydatki gmin i powiatów na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (zł) 74
Ryc. 117. Przestępstwa stwierdzone przez Policję ogółem na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku 74
Ryc. 118. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w 2014 i 2021 roku (%) . 75
Ryc. 119. Liczba wypadków drogowych na 100 tys. ludności w 2014 i 2021 roku (szt.) 75
Ryc. 120. Ofiary śmiertelne wypadków drogowych na 100 wypadków drogowych w 2014 i 2021 roku (os.) 76
Ryc. 121. Zdarzenia wymagające udziału jednostek ochrony przeciwpożarowej na 1 000 ludności w 2018 i 2021 roku 76
Ryc. 122. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. ludności w 2014 i 2021 roku 77
Ryc. 123. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych (wójtów, burmistrzów i prezydentów miast) – I i II tura w 2014 i 2018 roku (%) 77
Ryc. 124. Frekwencja wyborcza w wyborach do Sejmu i Senatu RP w 2015 i 2019 roku (%) 78
Ryc. 125. Frekwencja wyborcza w wyborach Prezydenta RP – I i II tura w 2015 i 202015 roku (%) 78
Ryc. 126. Odsetek przedsiębiorstw posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu w 2014 i 2021 roku (%) 79
Ryc. 127. Odsetek przedsiębiorstw posiadających własną stronę internetową w 2014 i 2021 roku (%) 79
Ryc. 128. Odsetek przedsiębiorstw z dostępem do Internetu wykorzystujących media społecznościowe w 2014 i 2021 roku (%) 80
Ryc. 129. Odsetek osób w wieku 16-74 lata posiadających podstawowe lub ponadpodstawowe umiejętności cyfrowe w 2015 i 2020 roku (%) 80
Ryc. 130. Odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w urządzenie z dostępem do Internetu w 2018 i 2020 roku (%) 81
Ryc. 131. Odsetek osób w wieku 16-74 lata korzystających (w ciągu ostatnich 12 miesięcy) z Internetu w 2014 i 2021 roku (%) 81
Ryc. 132. Odsetek osób w wieku 16-74 lata korzystających (w ciągu ostatnich 12 miesięcy) z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w 2014 i 2021 roku (%) 82
Ryc. 133. Odsetek osób w wieku 16-74 lata zamawiających (w ciągu ostatnich 12 miesięcy) przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w 2014 i 2021 roku (%) 82
Ryc. 134. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w 2014 i 2021 roku (%) 83
Ryc. 135. Turyści korzystający z noclegów na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku (os.) 83
Ryc. 136. Gęstość ścieżek rowerowych w 2014 i 2020 roku (km/10 tys. km^2) 84
Ryc. 137. Liczba miejsc na widowni w kinach stałych na 10 tys. ludności w 2014 i 2021 roku (msc.) 84
Ryc. 138. Ludność przypadająca na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej) w 2014 i 2021 roku (os.) 85
Ryc. 139. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku (os.) 85
Ryc. 140. Zwiedzający muzea i oddziały na 10 tys. ludności w 2014 i 2021 roku (os.) 86
Ryc. 141. Uczestnicy imprez masowych na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku (os.) 86
Ryc. 142. Liczba klubów sportowych na 10 tys. ludności w 2014 i 2020 roku (szt.) 87
Ryc. 143. Liczba ćwiczących w klubach sportowych na 1 000 ludności w 2014 i 2020 roku (os.) 87
Ryc. 144. Liczba ludności na 1 miejsce w teatrach i instytucjach muzycznych w 2014 i 2021 roku (os.) 88
Ryc. 145. Widzowie i słuchacze (wg miejsca prezentacji) w teatrach i instytucjach muzycznych na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku (os.) 88
Ryc. 146. Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 10 tys. ludności w 2014 i 2021 roku (ob.) .. 89
Ryc. 147. Liczba uczestników imprez zorganizowanych przez centra, domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice na 1 000 ludności w 2014 i 2021 roku (os.) 89
Ryc. 148. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w 2014 i 2020 roku (zł) 90
Ryc. 149. Dochód do dyspozycji brutto na 1 osobę w 2014 i 2020 roku (zł) 90

Ryc. 150. Odsetek osób w gospodarstwach domowych żyjących poniżej minimum egzystencji (o wydatkach poniżej granicy ubóstwa skrajnego) w 2014 i 2019 roku (%) ... 91
Ryc. 151. Odsetek osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej „ustawowej" granicy ubóstwa w 2014 i 2019 roku (%) ... 91
Ryc. 152. Odsetek osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej relatywnej granicy ubóstwa w 2014 i 2019 roku (%) ... 92
Ryc. 153. Produkt Krajowy Brutto (PKB) na 1 mieszkańca w 2014 i 2019 roku (zł) ... 92
Ryc. 154. Produkt Krajowy Brutto na 1 mieszkańca w 2014 roku oraz wartość szacunkowa dla 2020 roku (zł) ... 93
Ryc. 155. Wartość Dodana Brutto (WDB) na 1 pracującego w 2014 i 2019 roku (zł) ... 93
Ryc. 156. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2014 i 2021 roku ... 94
Ryc. 157. Nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2014 i 2021 roku ... 94
Ryc. 158. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2014 i 2021 roku ... 95
Ryc. 159. Podmioty gospodarki narodowej z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności w 2014 i 2020 roku ... 95
Ryc. 160. Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (zł) ... 96
Ryc. 161. Wartość brutto środków trwałych ogółem na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (zł) ... 96
Ryc. 162. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (zł) ... 97
Ryc. 163. Nakłady inwestycyjne ogółem na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (zł) ... 97
Ryc. 164. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R w relacji do PKB w 2014 i 2020 roku (%) ... 98
Ryc. 165. Nakłady przedsiębiorstw na działalność B+R w relacji do PKB w 2014 i 2020 roku (%) ... 98
Ryc. 166. Personel wewnętrzny B+R na 1 000 osób aktywnych zawodowo w 2016 i 2020 roku (EPC) ... 99
Ryc. 167. Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca według PKD 2007 w 2014 i 2020 roku (zł) ... 99
Ryc. 168. Patenty i prawa ochronne udzielone przez Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej (UPRP) na 100 tys. ludności w 2014 i 2021 roku ... 100
Ryc. 169. Produkcja rolnicza (towarowa) na 1 ha użytków rolnych w 2014 i 2020 roku (zł) ... 100
Ryc. 170. Dochody budżetów gmin, powiatów i województw na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (zł) ... 101
Ryc. 171. Wydatki budżetów gmin, powiatów i województw na 1 mieszkańca w 2014 i 2020 roku (zł) ... 101
Ryc. 172. GOSPODARKA – analiza miernika syntetycznego ... 117
Ryc. 173. DEMOGRAFIA – analiza miernika syntetycznego ... 118
Ryc. 174. RYNEK PRACY – analiza miernika syntetycznego ... 119
Ryc. 175. EDUKACJA – analiza miernika syntetycznego ... 120
Ryc. 176. JAKOŚĆ ŻYCIA – analiza miernika syntetycznego ... 121
Ryc. 177. JAKOŚĆ PRZESTRZENI – analiza miernika syntetycznego ... 122
Ryc. 178. Globalny miernik syntetyczny – zróżnicowanie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego kraju ... 125
Ryc. 179. Analiza skupień – przynależność województw ... 127
Ryc. 180. Analiza skupień – wykres średnich poszczególnych skupień ... 128